

**ПЛАН
ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА
ЗА ПЕРИОДА
2021 – 2027г.**

Приет с Решение № 191 от 29. 04. 2021 г. на Общински съвет град Летница

СЪДЪРЖАНИЕ:

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЧАСТ I. ВЪВЕДЕНИЕ.

ЧАСТ II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

1. 1. Географско разположение.

1. 2. Историческа характеристика на община Летница и описание на културно-историческото наследство.

1. 2. 1. Културно-историческо наследство на град Летница.

1. 2. 2. Културно-историческо наследство на село Крушуна.

1. 2. 3. Културно-историческо наследство на село Горско Сливово.

1. 2. 4. Културно-историческо наследство на село Кърпачево.

1. 2. 5. Исторически паметници в община Летница.

1. 2. 6. Обекти със статут на недвижима културна ценност.

2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

2. 1. ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ.

2. 2. СОЦИАЛНО СЪСТОЯНИЕ.

2. 2. 1. Демографски параметри.

2. 2. 2. Пазар на труда – заетост и безработица.

2. 2. 3. Образователна система.

2. 2. 4. Здравеопазване.

2. 2. 5. Социални услуги.

2. 3. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ.

2. 3. 1. Качество на атмосферния въздух.

2. 3. 2. Качество на водните ресурси.

2. 3. 3. Качество на почвите и горски фонд.

2. 3. 4. Управление на отпадъците.

2. 3. 5. Фактори на въздействие – шум и радиация.

2. 3. 6. Защитени територии и биоразнообразие.

2. 4. АДМИНИСТРАТИВНО УСТРОЙСТВО.

2. 5. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

2. 5. 1. Транспортна инфраструктура.

2. 5. 2. Водоснабдителна и канализационна мрежа.

2. 5. 3. Газопреносна мрежа.

2. 5. 4. Телекомуникационна и съобщителна мрежа.

2. 5. 5. Енергийна мрежа (възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност).

3. СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР.

4. ВРЪЗКА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА СЪС СЪСЕДНИ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Й ГРАНИЦИ.

5. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

6. SWOT АНАЛИЗ.

7. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО.

ЧАСТ III ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ.

2. 1. Основополагащи принципи при формулирането на стратегическата част.
2. 2. Стратегически цели.
2. 3. Приоритети за развитие.

ЧАСТ IV. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА ПРИ СПАЗВАНЕ ПРИНЦИПИ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.

ЧАСТ V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА С ДРУГИ ОБЩИНИ – ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

ЧАСТ VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА И ОПИСАНИЕ НА ПОДХОДА.

ЧАСТ VII. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА.

ЧАСТ VIII. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ. РЕСУРСНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ.

ЧАСТ IX. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 ГОДИНА.

ЧАСТ X. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА, СЪГЛАСНО УСЛОВИЯТА НА ЧЛ. 32 ОТ ЗРР.

ЧАСТ XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ АБРЕВИАТУРИ И СЪКРАЩЕНИЯ

АИК	<i>Адаптация към изменение на климата</i>
БВП	<i>Брутен вътрешен продукт</i>
ВЕИ	<i>Възобновяеми енергийни източници</i>
В и К	<i>Водоснабдяване и канализация</i>
ВОМР	<i>Водено от обществото местно развитие</i>
ЕЗФРСР	<i>Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони</i>
ДБТ	<i>Дирекция „Бюро по труда“</i>
ДВ	<i>Държавен вестник</i>
ДГС	<i>Държавно горско стопанство</i>
ДЛС	<i>Държавно ловно стопанство</i>
ДМА	<i>Дълготрайни материални активи</i>
ДСП	<i>Домашен социален патронаж</i>
ЕВРОСТАТ	<i>Европейска статистическа служба</i>
ЕК	<i>Европейска комисия</i>
ЕС	<i>Европейски съюз</i>
ЕСФ	<i>Европейски социален фонд</i>
ЕСИФ	<i>Европейски структурни и инвестиционни фондове</i>
ЗГ, ЗЗ, ЗТ	<i>Закон за горите, Защитена зона, Защитена територия</i>
ЗМСМА	<i>Закон за местно самоуправление и местната администрация</i>
ЗООС	<i>Закон за опазване на околната среда</i>
ЗРР	<i>Закон за регионалното развитие</i>
ЗТСУ	<i>Закон за териториално и селищно устройство</i>
ЗУТ	<i>Закон за устройство на територия</i>
ИКТ	<i>Информационни и комуникационни технологии</i>
ИСУН	<i>„Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020“</i>
ИТСП	<i>Интегрирана териториална стратегия за развитие</i>
МЗХ	<i>Министерство на земеделието и храните</i>
МСП	<i>Малки и средни предприятия</i>
МОСВ	<i>Министерство на околната среда и водите</i>
МИГ	<i>Местна инициативна група</i>
МРРБ	<i>Министерство на регионалното развитие и благоустройството</i>
МУ	<i>Методически указания за разработване на стратегически документи</i>
МКБППМН	<i>Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни</i>
НЕМ	<i>Национална екологична мрежа</i>
НДЕ	<i>Норми на допустими емисии</i>
НПДЕВИ	<i>Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници.</i>
НПО	<i>Неправителствена организация</i>
НПРР	<i>Национален план за регионално развитие</i>
НСИ	<i>Национален статистически институт</i>
НКПР	<i>Национална концепция за пространствено развитие</i>
ОВОС	<i>Оценка за въздействието върху околната среда</i>
ОП	<i>Оперативна програма</i>

ОПХ	<i>Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане за периода 2021-2027 година</i>
ОПР	<i>Общински план за развитие</i>
ОС	<i>Общински съвет</i>
ОСР	<i>Областен съвет за развитие</i>
ОСтР	<i>Областна стратегия за развитие</i>
ПМС	<i>Постановление на Министерския съвет</i>
ОПРР	<i>Оперативна програма „Региони в растеж”</i>
ОУП	<i>Общ устройствен план</i>
ОПРЧР	<i>Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”</i>
ПРСР	<i>Програма за развитие на селските райони</i>
ПУДООС	<i>Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда</i>
ПУ	<i>План за управление</i>
ПЧП	<i>Публично-частно партньорство</i>
ПИРО	<i>План за интегрирано развитие на община</i>
ПСОВ	<i>Пречиствателна станция за отпадни води</i>
РИОСВ	<i>Регионална инспекция по околната среда и водите</i>
РПР	<i>Регионален план за развитие</i>
РСР	<i>Регионален съвет за развитие</i>
РЦВ	<i>Район за целенасочено въздействие</i>
РЗИ	<i>Регионална здравна инспекция</i>
РСПБЗН	<i>Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението"</i>
СО	<i>Селищно образование</i>
СП	<i>Стратегически приоритети</i>
ТСБ	<i>Териториално статистическо бюро</i>
ТСУ	<i>Териториално и селищно устройство</i>
УДО	<i>Управление на дейностите с отпадъци</i>
УО	<i>Управляващ орган</i>
SWOT	<i>Силни страни, слаби страни, възможности, заплахи (анализ)</i>

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г. е разработен в изпълнение на Закона за регионалното развитие и в съответствие с „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027г.“, утвърдени от Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г. е стратегически документ, обвързващ предимствата и потенциалите за развитие на местно ниво с ясно определени визия, цели и приоритети за развитие на общината. Съгласно чл. 13, ал. 1 (Доп. - ДВ, бр. 82 от 2012 г., в сила от 26. 11. 2012 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2016 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2020 г., в сила от 13. 03.2020 г.) от Закона за регионално развитие чрез него се определят средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките и с други общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2, Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСП) на Северозападния регион и Общия устройствен план на Община Летница. В тази връзка планът се изготвя като отворен документ, с оглед на предизвикателствата пред националното развитие и евентуалните промени в икономическата, нормативна и социална среда.

Стратегическите и плановите документи, които се разработват в Република България в съответствие със Закона за регионалното развитие, са със 7 годишен планов период, който е синхронизиран с възприетите от ЕС периоди на планиране. В рамките на посочения времеви хоризонт (2021-2027г.) се предвижда да бъдат разработени и документите, с които се отчита изпълнението на приетите стратегии и планове. В края на всяка текуща година от програмния период ще бъдат изготвяни годишни доклади за изпълнението на общинския план.

Планът за интегрирано развитие е основен инструмент за планиране, програмиране, управление и ресурсно обезпечаване развитието на община Летница. Съгласно чл. 13, ал. 2 (Нова - ДВ, бр. 21 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.) от Закона за регионално развитие „Планът за интегрирано развитие на община осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.“

При изготвянето на плана са отчетени принципите на партньорство с гражданите и бизнеса, прозрачност при осъществяване на планирането, финансирането, програмирането, наблюдението и оценката за постигане на целите в общината и допълване на финансирането от публични източници, равните възможности и устойчивото развитие.

Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г. е разработен в съответствие и хармонизация с принципите на Регионалната и Кохезионната политика на ЕС като се отчитат препоръките на основните стратегически и планови документи на национално и регионално ниво на Република България.

При разработването на Плана за интегрирано развитие на община Летница 2021-2027 е възприет подходът за осигуряване на вътрешна (органична) връзка не само със стратегическите документи за регионално развитие на по-високо ниво, но и на продължаващо влияние между досегашни разработки на местно ниво и за местно развитие през новия програмен период.

Промените в стратегическата рамка за периода 2021-2027 г. са заложи в Стратегия „Европа 2027” и „Териториален дневен ред на ЕС - 2027”, както и в националните документи - Национална програма за развитие „България 2027” и Националната програма за реформи.

ПИРО се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл. 13 от ЗРР.

Изменението на Закона за туризма от 2020 г. (ДВ, бр. 17, 2020) изисква в програмата за реализация на плановете за интегрирано развитие на общините да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинската програма за развитие на туризма (чл. 11 от ЗТ).

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията, включително нейното финансиране.

II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

1.1. ГЕОГРАФСКО РАЗПОЛОЖЕНИЕ.

Община Летница се намира в Северна България, разположена е в най-североизточната част на област Ловеч. С площта си от 177,719 km² е най-малката сред 8-те общини в областта и съставлява 4,3% от територията на областта. Намира се на границата между Дунавската равнина и Предбалкана. Приблизително половината от територията на общината е разположена върху Деветашкото плато, което до голяма степен обуславя богатото разнообразие на природни ресурси.

Територията на общината Летница е с разнообразен ландшафт. Релефът е равнинен - за град Летница и планински - за селата Горско Сливово, Крушуна и Кърпачево. Равнинният релеф на север и североизток се съчетава с речни долини, а принадлежността на община Летница към

Деветашкото плато издига южната ѝ част високо, само няколко километра на юг. През територията ѝ преминава река Осъм, в чиято долина е и най-ниската точка на общината – 68 м. надморска височина. Най-високата точка е връх Дренака край село Горско Сливово – 472.8 м. надморска височина.

Важен ресурс за развитието на общината и по-специално на туризма е карстовото Деветашко плато, попадащо в територията ѝ – тук съществуват в голяма концентрация всички видове карстови форми – кари, въртопи, валози, сляпа, полусляпа и суха долина, каньон, пропасти, пещерни галерии и зали.

Община Летница е в средния климатичен район на северо-българската подобласт на умерено континенталната климатична зона. Климатът се характеризира с мека и снежна зима и дълго, топло лято, понякога с периоди на засушаване, изискващи развитието на поливно земеделие. Меандрите на река Осъм допринасят за добрата запасеност с влага в почвения слой. Климатът осигурява дълъг топъл сезон (от средата на април до края на октомври), докато зимата е кратка – снежните, студени месеци са от декември до края на февруари. От гледна точка на туризма това е особено благоприятно. Дъждовните периоди са също сравнително кратки (март - април и октомври - ноември). В последните години зачестяват периодите на засушаване, предполагащи развитие на поливно земеделие.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Очакваните въздействия от промените в климата върху територията на община Летница са свързани с влошаване на условията за развитие на селското стопанство, а именно намаляване на добивите, проблеми с водоснабдяването, повишаване на рисковете от пожари, загуба на биологично разнообразие, влошаване на условията за туризъм.

1. 2. ИСТОРИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА И ОПИСАНИЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО.

Съгласно чл. 2 от Закона за културното наследство „Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност“.

Културното наследство на територията на община Летница обхваща времевия период от Античността до наши дни и е представено от археологически, исторически, архитектурно-строителни, природни ценности, както и от запазените народни традиции и културни обичаи.

1. 2. 1. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО НА ГРАД ЛЕТНИЦА.

Районът на днешен град Летница в миналото е бил средновековно тракийско селище, което археолози датират от IV в. пр. Хр. През 1963г. случайно в двора на Трудово кооперативно земеделско стопанство село Летница е открито тракийско съкровище съставено от бронзови и сребърни елементи.

Летнишкото съкровище се състои от сребърни апликации с позлата, които са били част от конска амуниция с язда и нагръден ремък. Апликациите изобразяват животни, мъжки и женски човешки фигури, включително конници. По стила на изобразяване е установено, че част от елементите са изработени от местен майстор, а други са внесени от Гърция. На 8 метра от съкровището е намерена желязна конска юзда. Летнишкото съкровище се състои от 19 традиционни по големина и 30 по-малки апликации за конска амуниция, 8 от тях представят Тракийския конник.

Етимологията на името на град Летница произхожда от названието „летница“ - вид пшеница, а не от „летовище“. Ако се съди по славянското селищно име и по наличието на селото в запазените османски регистри от XV век, селището е основано през среднобългарската епоха.

През XIX век Летница е център на нахия – административна единица (подобна на община), по-малка от околия, която обединява няколко села. Тя е била управлявана от мюдюрин, който бил турски подуправител от преди освобождението на България.

През Възраждането в Летница са живеели хора, които симпатизирали на революционните идеи. Село Летница е споменавано неведнъж в кореспонденцията на българския революционер и възрожденец Георги Стойков Раковски (1821-1867).

Най-старото запазено здание в града е църквата „Свети Теодор Тирон“, която според бележки в „Евангелие поучителное“ от Тодор Хрулев (Нови Сад, 1856г.) е започната на 22 април 1836 г. и е осветена на 18 май 1845 г. от търновския митрополит Неофит Византийски (1840-1846, 1848-1857). В архива на църквата са запазени няколко необнародвани документа, които предлагат интересни данни за социално-икономическите отношения, културата, диалекта и антропонимията на жителите на Летница през XIX в. Първият български свещеник е отец Иван Лицов, родом от село Пресяка, Ловешко.

Стенописите са дело на дебърските майстори Наум и Ненчо Илиеви.

През 1830г. в Летница е открито първото килийно училище със съдействието на местните будители: Зако Тунев, Бочо Бочев, отец Тодор Хорозов и отец Иван Димов. Обучението се осъществявало в зимници, а през 1860г. е построена и специална килия. Буквената метода на обучение била заменена с взаимоучителната, в училището е използван Рибния буквар на д-р Петър Берон.

През 1860г. е открито и първото в околността неделно училище към храма „Свети Теодор Тирон“. В него преподавал поп Петър Вашев.

В килийното училище през 1869 г. – 1870 г. преподава даскал Пенчо от село Бяла черква, през 1870 г. - 1872 г. то се ръководи от Димитър Топалов от Сухиндол. През 1872 г. с идването на учителя Йордан Иванов Бояджиев /Багряна/ от село Беброво, Еленско започва нов етап в развитието на общообразователното дело. Под негово ръководство е изградена двуетажна сграда, вторият етаж на която се използва за училище.

През 1877 - 1878г. учениците наброяват вече 150, разпределени в четири отделения с главен учител – Петко Даверов.

До края на века обучението на летнишките деца се ръководи от: Ирина Бачо Кирова – Тотева, която учителствала в Летница в продължение на 18г.; Юрий Розентал, учителствал от 1896 г. до 1900 г.; Тодор Тотев /син на Филип Тотю/; Пеньо Михов, Петър Хорозов, Венко Михов, Никола Илиев и др.

От 1909 г. – 1910г. училището става основно и се премества в настоящото старо крило, където към днешен ден се обучават учениците от първи до четвърти клас. През септември 1982 г. основното училище се преобразува в Единно средно политехническо училище, а през 1983 г. отваря новото му триетажно крило. През май 1991 г. ЕСПУ-то става СОУ.

1. 2 .2. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО НА СЕЛО КРУШУНА.

На територията на село Крушуна са съществували два манастира, от които се пазят останки. Единият се е намирал близо до исихастката обител; смята се, че това са останки от средновековна църква в подножието на останки от римска крепост. Другият, средновековен манастир е бил построен по време на царуването на Иван Асен II и е бил разположен на височина над сега съществуващата в селото винарска изба. Тук са открити сребърни и медни монети, гроб на дете, но все още територията не е достатъчно добре проучена.

През 1886 г. в село Крушуна е съградена църквата „Св. Архангел Михаил“ благодарение на инициативен комитет. Остатъкът от материалите от средновековния манастир, част от които междуременно османците използвали за съграждане на джамия, послужил и за изграждането на църквата. Църквата в село Крушуна се споменава в материалите на Търновската книжовна школа като средище на философска култура през Средновековието и пази следи от периода на апогея на исихазма в България – килии в съседство с Крушунския водопад, в които са живели двама исихасти. В църквата са издълбани ниши за иконата и за Библията, както и молитвена килия и спално помещение.

Стенописите и иконите били дело на четката на тревненския зограф Васил Генков. Църквата била осветена на 21 ноември 1890 г. от търновския митрополит Климент. През 1912 г. били отлети две камбани, но по-малката била подарена на местното училище на 21 ноември – патронния празник на църквата. През 1938 г. е взето решение за ремонт на църквата и е построена нова камбанария.

Първото училище в село Крушуна е отворено през 1882 г. в изоставена турска къща. Единствената му класна стая се оказала недостатъчна и през 1885 г. било построено ново училище с три класни стаи и двор. През 1901 г. било открито и вечерно училище. Първият местен учител бил Ганчо Поп Иванов, който основал и местното читалище през 1905 г., и местната кооперация.

На 06 август 2020 г. ловчанският митрополит Гавриил извърши чина на освещаване на новопостроен параклис „Св. Преображение Господне“ в село Крушуна с полагане на свети антиминос. Храмът се намира в природен парк „Маарата“, в подножието на изключително красивия природен феномен Крушунски водопади.

1. 2. 3. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО НА СЕЛО ГОРСКО СЛИВОВО.

В село Горско Сливово мирно съжителстват, солидарни към своите традиции, култура и религия жители от два етноса – българи и турци. В селото са изградени църква и джамия.

Православният храм „Свети Георги Победоносец“ в Горско Сливово е построен през 1852 г., а джамията датира още от 1586 г. Храмът е осветен през 1881 г. лично от Великотърновския митрополит Климент, познат със светското име Васил Друмев.

В миналото Горско Сливово е било известно като доганджийско село. Доганджиите били хора със специален статут в Османската империя, заради умението си да отглеждат и опитомяват соколи и ястреби за лов в султанския двор. Българските земи по това време са били основен доставчик на соколи (ястреби и орли) за задоволяване на нуждите от обучени хищни птици за аристокрацията в Османската империя. Соколарството в българските земи се е превърнало в държавно организиран поминък за не малка част от населението в селата в полупланинските и планинските райони. Тези селища са управлявани от свои доганджибашии, като последните са били овластени да прибират глоби в своя полза.

1. 2. 4. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО НА СЕЛО КЪРПАЧЕВО.

След освободителната Руско-турска война от 1878-1879 г. в село Кърпачево са се заселили жители от габровските колиби. След Освобождението селото е носело името Юруклери. От 01.

05. 1923 г. по Заповед на Министъра на вътрешните работи и народното здраве селото е преименувано в село Надежда, а от 01. 01. 1950 г. носи днешното си име Кърпачево.

Село Кърпачево е разположено в Деветашкото плато, намира се на 6 км. от село Крушуна. В землището му се намират две пещери – „Стълбица“ и „Футъова пещера“.

1. 2. 5. ИСТОРИЧЕСКИ ПАМЕТНИЦИ В ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

Част от културно-историческото наследство в община Летница е издигнатият на централния площад в град Летница войнишки паметник в чест "На падналите във войните летничани". Други паметници с културно-историческо значение в общината са:

- Надгробен паметник в двора на църквата „Свети Теодор Тирон“ в град Летница на милосърдната сестра Мария Василиевна Квасова, работила в 66-та военно-временна болница по време на Руско-турската освободителна война 1877 - 1878 г., починала през март 1878 г.;

- Надгробен паметник в двора на църквата „Свети Теодор Тирон“ в град Летница на доктор Василий Павлович Злебов, роден в 1855 г. и починал през 1878 г. Работил е в 66-та военно-временна болница по време на Руско-турската освободителна война 1877 - 1878 г.;

- Надгробен паметник на починалите в 66-та Военно-временна болница воители през Руско-турската освободителна война 1877 - 1878 г.;

- Паметник на Български червен кръст от 1977 г. в чест на съществуващата в Летница през 1877 г. Руска военна болница №66, в която е работил един от най-видните руски лекар, хирург, анатом, естествоизпитател и педагог, член-кореспондент на Руската академия на науките Академик Николай Иванович Пирогов. Той е сред създателите на военната полева хирургия, бидейки на фронта по време на 3 войни: Кримската война, Френско-пруската война и Руско-турската война (1877– 1878 г.);

- Паметник в центъра на село Горско Сливово, построен в памет на най-знатните ятаци и партизани в региона борили се за свободно отечество и срещу фашизма.

1. 2. 6. ОБЕКТИ СЪС СТАТУТ НА НЕДВИЖИМА КУЛТУРНА ЦЕННОСТ.

По данни на Националния институт за недвижимо културно наследство към Министерство на културата на територията на община Летница се намират следните обекти със статут на национална културна ценност:

➤ Руски гробове в гробището в град Летница, обявени за културна ценност в ДВ бр. 30 от 1970 г.;

➤ Къща на Йордан Кръстев Топалов, намираща се в град Летница;

- Къща на Ганчо Лесичков, намираща се в град Летница;
- Къща на Йордан Кисимов, намираща се в град Летница;
- Къща на Михаил Мичинов, намираща се в град Летница;
- Могила до гробищата в град Летница, обявена за културна ценност с Решение на Министерски съвет №1711 от 22. 10. 1962 г.;
- Пройковска пещера, намираща се на 400 м. южно от село Крушуна, обявена за културна ценност в ДВ бр. 75 от 1967 г.;
- Ранносредновековна крепост местността „Маарата“, намираща се на 500 м. южно от село Крушуна, обявена за обект с културно значение в ДВ. бр. 75 от 1967 г.;
- Праисторическо селище, намиращо се в близост до село Крушуна, обявено за културен обект в ДВ. бр. 75 от 1967 г.;
- Къща на Михаил Николов Янин, намираща се в село Крушуна;
- Лобно място на Драгомир Пенчовски и Митко Пройнов, намиращо се на 300 м. южно от село Крушуна;
- Лобно място на Сава Ганчев Попов, местност „Цигларница“, намиращо се на 500 м северно от село Крушуна;
- Партизанско скривалище, местност „Мечи дол“ на 1,5 км. югоизточно от село Крушуна;
- Партизанско скривалище, местност „Дюзът“ на 2 км. югоизточно от село Крушуна;
- Лобно място на Костадин Ганев на 3 км. югоизточно от село Крушуна;
- Лобно място на Димитричка Костова, местност „Дачев геран“ на 1 км. източно от село Крушуна;
- Футъовска пещера, намираща се на 4 км. западно от село Кърпачево;
- Къща на Цаню Георгиев Колев с прилежащи стопански сгради в село Кърпачево;
- Къща на Георги Дочев в село Кърпачево;
- Родна къща на Христо Ив. Кърпачев в село Кърпачево;
- Лобно място на Моню Ив. Минчев на 300 м. североизточно от село Кърпачево;
- Антична и средновековна крепост, местност „Пусия“, на 6км. източно от село Горско Сливово;
- Ранносредновековна крепост Калечково кале, местност „Калечково кале“, намираща се на 3 км. източно от село Горско Сливово;
- Къща на Ненчо Минков Кърдов в село Горско Сливово;
- Къща на Дойчо Маринов в село Горско Сливово;
- Къща, собственост на ОБНС /стара турска къща/ в село Горско Сливово;

- Лобно място на Дечо Алтънов в село Горско Сливово обявено в ДВ бр. 18 от 1973 г.;
- Лобно място на ятаци в село Горско Сливово обявено в ДВ бр. 18 от 1973 г.;
- Лобно място на Цанко Цанев в село Горско Сливово обявено в ДВ бр. 18 от 1973 година;
- Лобно място на ятаци, на 3-4км. северно от село Горско Сливово обявено в ДВ бр. 18 от 1973 г.;
- Лобно място на Стефан Симеонов в село Горско Сливово обявено в ДВ бр.18 от 1973 г.

2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

2.1. ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ.

Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. класифицира община Летница като община от 5-то йерархично ниво с тенденция към преминаване в 4-то. Според Регионалната статистика на ниво LAU1 община Летница е определена като община от 4-та категория, с площ по Евростат от 177 719 кв. км. и надморска височина към 31. 12. 2019 г. между 50 и 99 метра.

Равнището на икономическото развитие се измерва с показателя Брутен вътрешен продукт /БВП/. Чрез показателя Брутна добавена стойност /БДС/ се измерва производителността на икономиката. По данни от Националния статистически институт БВП и БДС за 2018 г. на Северозападния район, където се намира и община Летница, са най-ниски спрямо останалите райони в страната и с най-малък принос към съвкупния национален БВП.

Таблица №1: Брутна добавена стойност и брутен вътрешен продукт по райони към 2018 г.
Източник: НСИ

Райони	БДС млн. лв.	БВП млн. лв.	БВП на човек от населението хил. лв.
Общо за България	95 121	109 694	15 615
Северозападен район	6 655	7 674	10 244
Северен централен район	7 295	8 412	10 654
Североизточен район	10 100	11 647	12 506
Югоизточен район	11 485	13 245	12 787

Югозападен район	46 115	53 181	25 261
Южен централен район	13 471	15 535	10 988

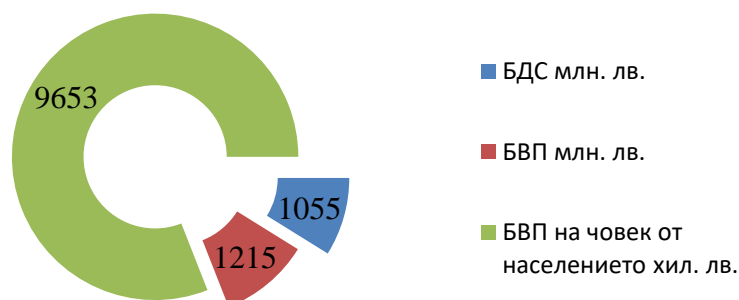
Икономиката на община Летница е пряко свързана и се влияе от икономическите процеси, протичащи в област Ловеч и развитието на страната като цяло.

Таблица №2: БДС и БВП за област Ловеч с данни за 2018 г.

Източник: НСИ

Област Ловеч	БДС млн. лв.	БВП млн. лв.	БВП на човек от населението хил. лв.
	1 055	1 215	9 653

Фигура №1

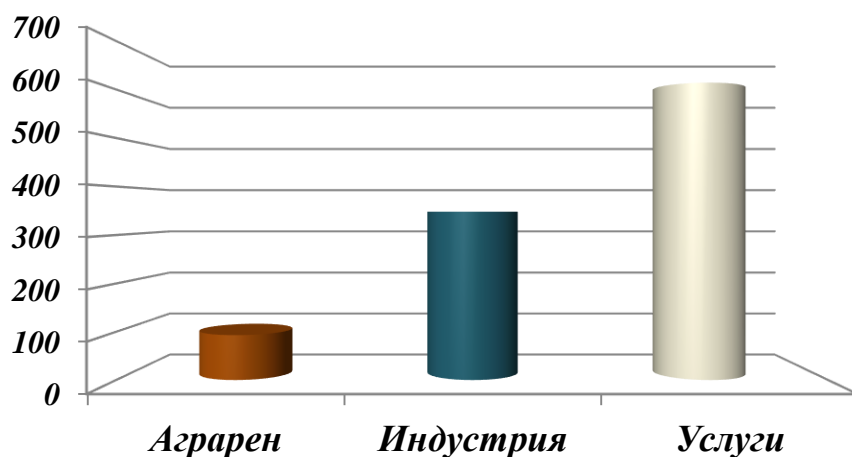
Икономическият сектор се развива основно чрез малки и средни предприятия. Чуждестранните инвестиции като цяло за област Ловеч са преобладаващо ниски. Към 2018 г. за област Ловеч като най-силно развит се обособява секторът на услугите. Като цяло показателите сочат, че по произведен БВП на човек от населението, област Ловеч е под средното равнище за страната.

Таблица №3: БДС по икономически сектори за област Ловеч с данни за 2018г.

Източник: НСИ

БДС по икономически сектори в млн. лв.		
Аграрен	Индустрия	Услуги
93	348	614

Фигура №2

Като цяло Северозападния район е слабо населен, а определени територии са обезлюдени, затова и районът отбелязва ограничен напредък в икономическия растеж.

През 2018 г. в община Летница са реализирани нетни приходи от продажби на предприятия в размер на 37,45 хил. лв. Отчита се тенденция към увеличаване спрямо предходни години.

Таблица 4: Нетни приходи от продажби на предприятията в община Летница за периода 2014-2018 г.

Източник: Регионална статистика на ниво LAU1

Година	Нетни приходи от продажби на предприятия на един жител към 31.12. /хил. лв./
2014	16,36
2015	21,93
2016	21,36
2017	32,27
2018	37,45
Общо:	129,37

Водещо място в икономиката на община Летница има промишлеността, която по някои от основните икономически показатели е с по-добри стойности от тези на останалите два икономически сектора. С добри икономически показатели е и аграрният сектор, чието развитие е обусловено от наличните качествени поземлени ресурси и производствения опит в селскостопанското производство. Общината е с промишлено-аграрна структура на местната икономика и е с по-слабо развити обслужващи функции.

Водещо място по редица основни икономически показатели заема вторичния сектор („Индустрия“). Част от производствата в този сектор са традиционни за общинската икономика – керамична промишленост (производство на керамични строителни материали), а друга част – са нови и нетрадиционни за общината промишлени производства: производство на изкуствени катерачни стени, изграждане на метални конструкции и отливане на панели и хватки; производство на изделия от композитни материали, изследвания и развитие на технологиите в областта на композитните и полимерните материали.

В този сектор е включена и добивната промишленост, представена от производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) – основно соларен парк.

С добри икономически показатели, чийто стойности отстъпват на тези от вторичния сектор са икономически дейности, включени в обхвата на първичния сектор (селско, горско и рибно стопанство). В този сектор по-добре представени са селското стопанство с неговите два подотрасъла – растениевъдство и животновъдство.

Третичният сектор („Услуги“) е по-слабо развит и заема съпътстващо място в социално-икономическия комплекс на община Летница. Причините за това са демографските параметри (много малък брой население) и свързаните с тях по-слабо представени обслужващи функции на община Летница.

В първичния сектор на местната икономика се включва селското, горското и рибното стопанство. От тези дейности в икономиката на община Летница с най-голяма тежест е селското стопанство. То има водещи позиции по основните икономически показатели.

Икономиката на общината е с аграрно-промишлен профил. Селското стопанство съставлява най-важният ѝ дял. Районът е един от големите производители на селскостопанска продукция в страната. Характерна особеност на земеделието в общината е тенденцията за намаляване дела на животновъдството спрямо растениевъдството. Животновъдството е все по-слабо представено и заема по-малък дял от общата селскостопанска продукция, развива се предимно на териториите на село Горско Сливово и село Кърпачево.

По данни на Българска агенция по безопасност на храните град Ловеч, регистрираните животновъдни обекти по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност са 8 бр. ферми за едри преживни животни и 5 бр. ферми за дребни преживни животни. Регистрираните лични стопанства по чл. 137 от ЗВД са общо 21 бр., в тях се отглеждат едри и дребни преживни животни, свине, птици, зайци, кокошки. Поголовието от животни е около 1 200 – 1 300 бр. овце, 150 бр. кози, 450 бр. говеда и 5 бр. прасета.

Селскостопанското производство в общината се осъществява от регистрирани земеделски производители по Наредба №3/29. 01. 1999 г., които могат да бъдат арендатори, наематели,

кооперации и ползватели на земеделска земя. Към края на 2019 г. на територията на община Летница има регистрирани 9 по-големи земеделски производителя.

По данни на Областна дирекция земеделие град Ловеч е представен следният:

**Таблица 5: Баланс на земеделската земя в област Ловеч
към 31.12.2019г. по общини /дка/
Източник: ОДЗ град Ловеч**

ОБЩИНА	Селскостопански фонд /дка/ към 31. 12. 2019г.					
	ОБЩО	СУМА	НИВИ	ЛИВАДИ И ПАСИЩА	ТРАЙНИ НАСЪЖДЕНИЯ /овощни/	ЛОЗЯ
		/дка/	/дка/	/дка/	/дка/	/дка/
1	2	3	4	5	6	7
Априлци	105 101	95 194	1 700	81 908	11 586	0
Ловеч	629 866	607 799	384 278	178 120	29 950	15 451
Летница	159 043	129 036	100 789	22 063	4 414	1 770
Луковит	448 781	296 237	217 109	63 832	10 594	4 043
Тетевен	164 441	162 445	18 737	125 910	17 798	0
Троян	341 399	324 677	56 534	208 229	58 936	278
Угърчин	523 508	270 641	143 016	113 631	12 978	1 016
Ябланица	117 636	108 541	61 143	41 425	5 867	106
ОБЩО:	2 489 775	1 994 570	983 306	835 118	152 123	22 664

Земеделските земи на територията на община Летница са 129 027 дка, като от тях обработваеми са 100 789 дка. За стопанската 2019/2020г. на територията на община Летница има регистрирани 54 земеделски стопани, от които 47 обработват площи и отглеждат следните култури:

Таблица 6: Отглеждани култури на територията на община Летница

КУЛТУРА	ПЛОЩ/ХА
Вишни	37.05
Дини	5.42
Домати – градински	4.50
Домати – оранжерийни	3.34
Домати – полски	0.45
Други етерично-маслени и лекарствени култури	5.20
Други зеленчуци	0.81
Други овощни видове	0.01
Други ягодоплодни	1.15

<i>Естествени ливади</i>	0.78
<i>Ечемик</i>	70.59
<i>Зелен грах</i>	3.48
<i>Кайсии, зарзали</i>	1.50
<i>Картофи</i>	0.03
<i>Креставици – оранжерийни</i>	0.01
<i>Креставици – полски</i>	0.50
<i>Лозя - десертни</i>	0.03
<i>Люцерна</i>	1955.48
<i>Малини</i>	10.24
<i>Пшеница /обикновена мека/</i>	1775.36
<i>Овес</i>	51.50
<i>Орехи</i>	3.91
<i>Пасица и мери</i>	802.54
<i>Пипер – градински</i>	3.05
<i>Пипер – полски</i>	15.68
<i>Праскови</i>	0.01
<i>Пъпеши</i>	2.58
<i>Сливи</i>	41.90
<i>Слънчоглед</i>	826.88
<i>Соя</i>	78.87
<i>Угари</i>	58.97
<i>Царевица на зърно</i>	1244.80
<i>Царевица на силаж</i>	209.78
<i>Цветя – саксийни</i>	0.01
<i>Череши</i>	3.54
<i>Ябълки</i>	0.54
<i>Ягоди</i>	26.17
ОБЩО:	7246.65

Около 76% от обработваемата земя през 2019г. е заета от зърнени и маслодайни култури, основно мека пшеница, слънчоглед, рапица и царевица, както и пресни плодове и зеленчуци. За периода 2014 – 2019 г. се отчита ръст от 20% на площите с трайни насаждения в областта като цяло. Към края на 2019 г. се отчита намаляване на масивите с трайни насаждения на ягоди и малини.

През последните години се наблюдава ръст в развитието на пчеларството и увеличаване броя на производителите на мед и пчелни продукти в района. Към 11. 11. 2020г. по данни на Българска агенция по безопасност на храните регистрираните действащи пчелини на територията на община Летница са 26 с около 2 000 пчелни семейства.

Пчелите са основният опрашител, на който се разчита в местното земеделие. Опрашването е необходимо за получаване на реколта от плодове, зеленчуци, ядки и семена. Опрашването засяга, както количеството, така и качеството на културите. Опрашваните от пчелите дървета и растения дават значително по-голяма реколта. Адекватното опрашване на земеделските култури води до по-високи добиви. Броят на пчелните посещения върху растението оказва влияние върху качеството на плода, който трябва да бъде получен. Пчелите са биологично важен и ценен ресурс за опрашване в селското стопанство. По пътя на опрашването те играят съществена роля в живота и развитието на културите и диворастящите растения. Със своята дейност те подпомагат местното земеделие, както в частния, така и в бизнес сектора.

Основен проблем в развитието на земеделието на територията на община Летница се очертава промишленото земеделие, което заплашва пчелите, като ги лишава от ценни източници на храна и ги излага на токсични химикали. В резултат на това пчелите и другите опрашители са под сериозна заплаха, с което се влошава и качеството на предлаганите храни и екологичното равновесие в района.

От икономическите дейности, включени в обхвата на **сектор „Индустрия“** относително по-добре са представени тези от преработващата промишленост.

През последните две десетилетия се наблюдават съществени изменения в структурата на преработващата промишленост.

Обликът на преработващата промишленост сега се формира от българската фирма "УОЛ-ТОПИЯ" ООД, чийто предмет на дейност включва производство на изкуствени катерачни стени, изграждане на метални конструкции и отливане на панели и хватки.

Друга значима за икономиката на общината фирма е „Композит Х“ АД – Летница с предмет на дейност: производство на изделия от композитни материали, изследвания и развитие на технологиите в областта на композитните и полимерните материали.

Предприятие със съвременно оборудване, с водещи функции в местната икономика е "България Фуудс" ЕООД (собственост на капитала е австрийска компания). "България Фуудс" ЕООД осъществява дейност по изкупуване, преработка и замразяването на различни плодове (ягоди, малини, кайсии, сливи, къпини, шипки) и на зеленчуци, чушки, див чесън и други. Продукцията е основно за износ.

ФРИГО" ЕООД е предприятие за преработка, дълбоко замразяване и съхранение на плодове и зеленчуци. Отрасълът, в който компанията развива своята дейност е „Хранително-вкусова промишленост“, а подотрасълът „Преработка на плодове и зеленчуци“. Отгледаните плодове и зеленчуци се преработват, замразяват и предлагат на пазара в страната и чужбина.

В профила на третичния сектор са включени икономическите дейности (отраслите) от нефинансовия сектор.

С относително по-добро развитие от икономическите дейности от сектора на услугите, които са с нефинансов характер е отрасъл „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“ (Туризъм).

Туристическият сектор се развива на основата на разполагаемите туристически ресурси, които са основно с природен характер и се допълват от такива с антропогенно естество (културно-историческо наследство).

Инфраструктурата на туризма в общината включва места за настаняване и заведения за развлечение и отдих. Те са основно една и две звезди. Единични обекти са категоризирани с три звезди.

В представената таблица се съдържат данни за вида, броя и капацитета на местата за настаняване в община Летница към 31. 12. 2020 г.

Таблица 7: Места за настаняване
Източник: Община Летница

Вид на обектите	Брой	Капацитет/легла
Семеен хотел	1	34
Хотел	1	36
Къщи за гости	15	188
Стаи за гости	22	169

Териториалната локализация на настанителната туристическа база показва, че с най-голям брой места за настаняване е село Крушуна – 1 бр. хотел, 11 бр. къщи за гости и 15 стаи за гости. Семейният хотел е в град Летница и е с капацитет 34 легла. В село Кърпачево има 4 бр. къщи за гости и 4 бр. стаи за гости, а в село Горско Сливово 4 бр. стаи за гости.

Заведенията за отдих и развлечения са другият вид обекти, пряко свързани с туристическата функция. Техният брой (по вид) и капацитет е представен в следната таблица.

Таблица 8: Обекти за отдих и развлечения
Източник: Община Летница

Вид на обектите	брой	Капацитет/места за сядане
Класически ресторант	1	50
Снек барове	3	230
Кафе-аперитив	11	557
Кафе-сладкарница	1	50
Лоби-бар	1	20
Дискотека	0	-----
Бързо хранене	1	50

Всички обекти за отдих и развлечения също са от ниска категория.

Териториалното им разположение показва, че най-голям брой от тях се намират в град Летница – 2 бр. снек-бар, 7 бр. кафе-аперитив, 1 бр. лоби бар и 1бр. кафе-сладкарница. В село Крушуна са разкрити 1бр. класически ресторант, 1 бр. снек-бар, 2бр. кафе-аперитив. В село Кърпачево има 1бр кафе-аперитив. В село Горско Сливово – 1 бр. кафе-аперитив.

Важни фактори за развитие на икономиката в община Летница са:

- наличните природни ресурси, които са предпоставка за развитието на земеделието;
- екологичната чистота на района;
- близостта и инфраструктурната свързаност на общината с градовете Ловеч и Плевен,

което осигурява възможности за пазар на произведената продукция и възможности за развитие на туризма.

2. 2. СОЦИАЛНО СЪСТОЯНИЕ.

2. 2. 1. ДЕМОГРАФСКИ ПАРАМЕТРИ

По данни от ГРАО - Летница населението по настоящ и постоянен адрес на територията на община Летница към 31. 12. 2020 г. е 5 104 души. Отчита се тенденция към намаляване спрямо предходни години: през 2019 г. – 5 145 души, през 2018 г. – 5 200 души, а през 2017 г. – 5 210 души. Демографските процеси, които протичат в община Летница, са сходни с тези, протичащи в целия Северозападен район. Ниска раждаемост, отрицателен естествен прираст и миграция са основните фактори, водещи до намаляване на населението в община Летница.

**Таблица №9: Разпределение на жителите в населените места на община Летница за 2020 г.
Източник: ГРАО – Летница**

Населено място	Население
<i>град Летница</i>	<i>4 187 души</i>
<i>село Горско Сливово</i>	<i>496 души</i>
<i>село Крушуна</i>	<i>350 души</i>
<i>село Кърпачево</i>	<i>71 души</i>
ОБЩО:	5 104 души

Основните фактори, влияещи на демографските процеси в община Летница, както и в област Ловеч са отрицателният естествен прираст, вътрешната и външна миграция. По данни на

Националният статистически институт тези демографски процеси са обобщени и представени в следните таблици:

Таблица №10: Миграционни процеси в община Летница през 2019 г.
Източник: НСИ

Община Летница	Заселени			Изселени		
	Всичко	Жени	Мъже	Всичко	Жени	Мъже
	111	58	53	103	54	49

Таблица №11: Естествен и механичен прираст на населението на територията на община Летница 2019 г. Източник: НСИ

Община Летница	Естествен прираст			Механичен прираст		
	Всичко	Жени	Мъже	Всичко	Жени	Мъже
	-60	-21	-39	8	4	4

Запазват се отрицателните стойности на естествения прираст, който зависи от равнищата на раждаемостта и смъртността на населението. За периода от 2014 г. до 2019 г. естественият прираст на населението на територията на община Летница е бил най-висок през 2014 г. -65 души, а най-нисък през 2015 г. -21 души; през 2016 г. е -64; през 2017 г. е -56; през 2018 г. е -38; през 2019 г. е -60. Механичният прираст за същия период варира между положителен и отрицателен. През 2014 г. механичният прираст е -2; през 2015 г. е 4; през 2016 г. е отчетен най-високият отрицателен прираст -26; през 2017 г. е най-високият положителен прираст 9; през 2018 г. прирастът е 5, а през 2019 г. 8.

Естественото възпроизводство на населението се изразява чрез смяната на поколенията на родителите с поколенията на децата. За периода от 2014 г. до 2019 г. се наблюдава тенденция към намаляване на раждаемостта и увеличаване на смъртността в община Летница. Ниската раждаемост е в следствие на следните фактори:

- Вътрешна и външна миграция на хора в репродуктивна възраст;
- Икономически предпоставки – основно търсене на професионална реализация.

Основните причините за нарастване на смъртността са:

- Застаряващото население;

- Увеличаващата се смъртност сред хора в активна възраст вследствие на социално – значими заболявания като: болести на сърдечно-съдовата система, онкологични заболявания, заболявания на дихателната система, болести на нервната система, захарен диабет и други;

- Рискови фактори, свързани с начина на живот на населението: нерационално и нездравословно хранене, тютюнопушене, ограничаване на двигателната активност – хиподинамия (хипокинезия) и стрес;

- Социално-икономически фактори.

В периода от 2014 г. до края на 2019 г. по данни на Националния статистически институт броя на жителите в община Летница е както следва: през 2014 г – 3 567 души, през 2015 г. – 3 550 души, през 2016 г. – 3 460 души, през 2017 г. – 3 413 души, през 2018 г. – 3 380 души, а през 2019 г. – 3 328 души. При последното национално преброяване на населението, проведено през 2011 г. жителите на община Летница са били с обща численост от 3 776 души.

Съществено влияние върху развитието на демографските процеси в общината оказват и половата, възрастовата, етническата и образователната структура на населението. Темпът на намаляване на населението се ускорява.

Таблица №12: Родени и починали на територията на община Летница през 2019 г.
Източник: НСИ

Община Летница	Живородени			Починали		
	Всичко	Момичета	Момчета	Всичко	Жени	Мъже
	30	16	14	90	37	53

Половата структура на населението в общината е с лек превес в полза на жените. Състоянието на възрастовата структура оказва влияние и на половата структура.

Влияние върху възрастовата структура на населението оказват промените в раждаемостта и смъртността, продължителността на живота и жизненият стандарт на населението. От друга страна, състоянието на възрастовата структура на населението оказва влияние върху възпроизводството на населението, както и върху формирането на трудовия потенциал.

По брой на населението към края на 2019 г. община Летница заема 7-мо предпоследно място спрямо останалите общини в област Ловеч. По този показател на първо място е община Ловеч с 42 318 души, на второ място е община Троян с 28 195 души, на трето място е община Тетевен с 18 783 души, на четвърто място е община Луковит с 16 209 души, на пето място е община Ябланица с 5 607 души, на шесто място е община Угърчин с 5 417 души, а на последно място е община Априлци с население от 2 689 души.

По данни на Националния статистически институт област Ловеч се нарежда на 19 място по население сред останалите области в страната.

Таблица №13: Население по области към 31. 12. 2019г.
Източник: НСИ

№	Област	Население
1	София (столица)	1 328 790
2	Пловдив	666 801
3	Варна	469 885
4	Бургас	409 265
5	Стара Загора	313 396
6	Благоевград	302 694
7	Пазарджик	252 776
8	Плевен	236 305
9	Велико Търново	232 568
10	София	226 671
11	Хасково	225 317
12	Русе	215 477
13	Сливен	184 119
14	Шумен	172 262
15	Добрич	171 809
16	Враца	159 470
17	Кърджали	158 204
18	Монтана	127 001
19	Ловеч	122 546
20	Перник	119 190
21	Ямбол	117 335
22	Кюстендил	116 915
23	Търговище	110 914
24	Разград	110 789
25	Силистра	108 018
26	Габрово	106 598
27	Смолян	103 532
28	Видин	82 835

Тенденцията към намаляване на броя на населението в община Летница води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението. Гъстотата на населението в община Летница в края на 2019 г. е 18,70 души/кв². Показателят е значително по-нисък от средния за страната, който е 63,1 души/кв². Наблюдава се намаление спрямо 2014 г., когато гъстотата на населението в община Летница е била 20,10 души/кв².

2. 2. 2. ПАЗАР НА ТРУДА – ЗАЕТОСТ И БЕЗРАБОТИЦА.

По данни от Националния статистически институт при последното преброяване през 2011 г. се наблюдава следното съотношение между отделните възрастови групи:

Таблица №14: Възрастови групи от преброяването на населението през 2011 г. на община Летница

Население към 01.02.2011г.	Общо	0-4г.	5-9г.	10-14г.	15-19г.	20-24г.	25-29г.	30-34г.	35-39г.	40-44г.	45-49г.	50-54г.	55-59г.	60-64г.	65-69г.	70-74г.	75-79г.	80-84г.	85+
Община Летница	3 776	172	197	187	207	178	147	168	201	211	195	229	252	372	320	283	223	130	104
град Летница	2 665	145	163	129	151	148	116	121	143	160	152	169	175	245	198	186	138	71	55
село Горско Сливово	594	14	15	18	23	16	16	26	36	30	27	40	50	79	66	45	38	34	23
село Крушуна	398	13	18	39	31	16	13	21	21	19	12	15	21	28	41	2	30	14	16
село Кърпачево	119	-	1	1	2	1	-	-	1	2	4	5	6	20	15	23	17	11	10

Данните в таблицата показват, че през 2011 г. делът на население във възрастова група от 0-14 е 4.56 % от общото население на общината. На 60 и повече години е 37,92 % от населението. Съответно 47,35 % съставлява населението в трудоспособна и репродуктивна възраст – на възраст между 15 и 59 години.

В селата като цяло се наблюдава натрупване на население във високите възрастови групи над 50 годишна възраст, което от една страна ограничава възможностите за естествено възпроизводство на населението, а от друга – ограничава трудовия потенциал на населението.

Таблица №15: Население под, във и над трудоспособна възраст през 2019г.
Източник: НСИ

Община Летница	ОБЩО		
	Всичко	Жени	Мъже
ОБЩО	3 328	1 695	1 633
Под трудоспособна възраст	557	273	284
В трудоспособна възраст	1 682	736	946
Над трудоспособна възраст	1 089	686	403

През 2021 г. ще се проведе 18-то по ред общонационално преброяване в демографската история на България. Резултатите от преброяването ще се използват и за нуждите на европейската статистика. На преброяване ще подлежи, както населението на страната, така и жилищния фонд. Прогнозните очаквания при преброяването на населението на територията на община Летница

са за поддържане на тенденция към намаляване и нарастващо застаряване на населението, която е характерна и за страната като цяло.

A: БЕЗРАБОТИЦА.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ град Ловеч за периода от 2015г. до 2019г. регистрираните безработни лица като цяло намаляват, което е резултат на протичащите влошени демографски и икономически процеси. Фактор оказващ влияние върху пазара на труда е и все по-увеличаващата се миграция в други населени места и извън страната с цел търсене на по-добро качество на живот.

Ниво на безработица	31.12.2015г.	31.12.2016г.	31.12.2017г.	31.12.2018г.	31.12.2019г.	31.12.2020г.
	28,9%	27%	21%	12,9%	16,8%	20,20%

Все по-голям е дялът и на хората, които не се регистрират в бюрата по труда, поради демотивация. Структурата на безработните лица по възраст се характеризира с големия дял на хората, попадащи във възрастовите групи над 55 години.

Освен населението в предпенсионна възраст, като рисков контингент от гледна точка на безработицата се определят и младежите до 29 г. Като допълнителен неблагоприятен фактор за общината е по-ниското образование и квалификация на младите хора. Констатираният ръст в дела на безработните на над 55 годишна възраст и на младежите на възраст до 29 години, свидетелства за съществуващото несъответствие между образованието, което получават младите хора и потребностите на бизнеса, както и за липсата на достатъчно възможности за трудова реализация на лицата с дългогодишен трудов опит на територията на общината. По отношение на структурата на безработните лица по завършена степен на образование, най-голям дял заемат тези със завършено основно или по-ниско образование.

Таблица №16: Регистрирани безработни лица във филиал Летница в периода 2015-2019г.

Източник: ДБТ град Ловеч

Регистрирани безработни	Към 31.12.2015 г.	С висше образование	Към 31.12.2016 г.	С висше образование	Към 31.12.2017г.	С висше образование	Към 31.12.2018г.	С висше образование	Към 31.12.2019г	С висше образование
Жени	165	6	150	5	115	6	69	0	91	1
Мъже	155	7	149	6	118	6	74	2	95	5

Лица до 29г. възраст включително	34	3	39	3	23	2	12	0	19	0
Над 55 годишна възраст	105	3	92	3	85	4	46	0	68	2
С намалена работоспособност	11	-	8	-	5	-	6	-	7	-
Регистрирани в Бюро по труда лица над 1 година	167	3	143	1	119	6	56	1	60	0
ОБЩО:	320	13	299	11	233	12	143	2	186	6

За 2020 г. по данни на Дирекция „Бюро по труда“ град Ловеч общият брой на регистрираните безработни е 224 души, което е 14,42% от общия брой на регистрираните безработни. Средногодишният брой на регистрираните безработни в община Летница е 243 лица, което е увеличение с 37,67% спрямо предходната 2019г. В териториален аспект равнището на безработица за община Летница е 20,20%, което е със 13,49 пункта повече от това за страната /6,71/ и с 10,35 пункта за област Ловеч /9,85/.

Пазарът на труда в община Летница се характеризира със сезонност в търсенето и предлагането на работни места, заетостта е на-висока през лятото. С най-голям дял в предлагането на заетост са секторите: туризъм, селско стопанство, строителство. Заетост на населението се осигурява и от частни фирми, развиващи дейност в сферата на търговията, ресторантьорството и преработваща промишленост.

Б: ЗАЕТОСТ.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ – Ловеч постъпилите на работа безработни лица за периода от 2015 г. до 2019 г. са представени:

Таблица №17: Регистрирани безработни лица във филиал Летница в периода 2015-2019 г.
Източник: ДБТ - Ловеч

№	Постъпили на работа безработни лица	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.
1.	Общо постъпили на работа	159	208	248	212	125
1.1.	Жени	64	103	119	100	52

1.2.	Мъже	95	105	129	112	73
1.3.	Лица до 29г. включително	40	68	65	32	17
1.4.	Лица над 55г.	54	43	50	51	23
1.5.	С намалена работоспособност	4	3	7	21	9
1.6.	Продължително безработни	40	66	69	81	21
2.	Чрез посредничество на Бюро по труда	123	122	82	141	49
2.1.	Лица до 29г. включително	31	52	31	18	12
2.2.	Лица над 55г.	44	19	11	36	9
2.3.	С намалена работоспособност	2	1	3	19	8
2.4.	Продължително безработни	31	35	17	51	7
3.	По мерки за заетост	1	3	4	3	2
4.	По програми за заетост	13	9	8	9	12
5.	По схеми на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"	21	36	14	34	4

Заетостта на територията на община Летница освен чрез частния сектор се осигурява и посредством кандидатстване от страна на Общинска администрация Летница по различни национални и оперативни програми. В периода от 2015 г. до 2020 г. са реализирани следните програми за заетост:

- от 23.02.2016 г. до 23.08.2016 г. и от 19.04.2017 г. до 30.11.2017 г. е реализиран Проект „Обучения и заетост за младите хора“ финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд и Инициативата за младежка заетост. За двата периода са наети общо 41 лица, а заетостта е с продължителност за по 6 месеца;

- от 13.06.2018 г. до 30.06.2019 г. по Проект „Работа“ са сключени договори с двама работодатели от община Летница и е осигурена заетост на 15 безработни лица;

- Регионална програма за заетост с продължителност между 4 и 6 месеца. Броят на наетите лица по програмата за 2015 г. е 10 лица, за 2016 г. и 2017 г. са наети общо 14 лица, за 2018 г. са наети 7 лица, а през 2019 г. и 2020 г. общо 12 лица. Програмата се реализира със средства от Държавния бюджет;

- Национална програма „Помощ за пенсиониране“ реализирана в периода от 2017 г. до 2019 г. По програмата е наето 1 лице;

- Национална програма „Активиране на неактивни лица“ през месец ноември 2018 г. в Дирекция „Бюро по труда“ - Ловеч е назначено едно лице на длъжността Ромски медиатор с работно място във филиала на Бюро по труда в град Летница;

➤ Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания /НП ЗОХТУ/. Програмата е финансирана от Държавния бюджет и стартира през 2019 г. като са наети общо три безработни лица с увреждания за период от 2 години;

➤ Проект „Обучения и заетост“, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд. Проектът стартира през 2019 г. и е с продължителност 2 години. Наети по проекта са общо 18 лица в трудоспособна възраст и с различна степен на увреждане. През 2021г. Община Летница, съгласно условията на програмата, с които се предвижда удължаване на заетостта с още 6 месеца възнамерява да продължи договорите на част от наетите лица.

➤ В периода от 2015 г до 2020 г. Община Летница със съдействие на Дирекция „Социално подпомагане“ град Ловеч и Дирекция „Бюро по труда“ град Ловеч реализира няколко програми свързани с предоставяне на социални услуги за възрастни хора над 65 години и деца с увреждания. По съответните програми през периода са наети: лични асистенти, домашни асистенти и помощници, социални и здравни асистенти, технически сътрудници, чиято обща бройка е приблизително 150 лица.

2. 2. 3. ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА.

Образователната структура на населението има важно значение за качествената характеристика на човешките ресурси и участие в създаването на икономически структури и морални ценности. По отношение на образователната структура на населението към края на 2019г. хората с висше образование в общината са 155 души, с полувисше 214 души, със средно – 1 495 души, с основно – 1 885 души, начално – 1 253 души, а неграмотните са 127 души. Най-висок е дялът на хората с основно образование, което е свързано с етническия състав на населението в община Летница, преобладаваща ромска етническа група. На второ място е населението от българска етническа група, а на трето от турска етническа група.

На територията на община Летница функционира едно средищно общообразователно училище – СУ „Бачо Киро“. Към края на 2019 г. в него са се обучавали 381 ученици на възраст от I–ви до XII –ти клас от селата Горско Сливово, Кърпачево и Крушуна и от населени места от други общини – Асеновци, Каменец, Одърне, Александрово, Чавдарци и Павликени.

Учениците от IX клас до XII клас се обучават и придобиват специалността „Производство на кулинарни изделия и напитки“, професия „Готвач“. Педагогическият персонал наброява 33 души, а непедагогическият е от 15 души.

На територията на община Летница функционира и ОДЗ „Ирина Бачо Кирова“ град Летница с филиали в село Горско Сливово и село Крушуна с общо 101 деца към 2019 г.

Таблица №18: Брой на учениците в учебните заведения на територията на община Летница

Източник: СУ „Бачо Киро” град Летница

№	Учебно заведение	Учебна 2015/2016г.		Учебна 2016/2017г.		Учебна 2017/2018г.		Учебна 2018/2019г.	
		Брой паралелки/групи	Брой деца/ученици	Брой паралелки/групи	Брой деца/ученици	Брой паралелки/групи	Брой деца/ученици	Брой паралелки/групи	Брой деца/ученици
1	СУ „Бачо Киро“	19	408	20	410	19	394	19	381
2	ДГ „Ирина Бачо Кирова“	6+1 яслена	128+19	6+1 яслена	115+18	5+1 яслена	106+18	4+1 яслена	86+15
ОБЩО:		26	555	27	543	25	518	25	482

През учебната 2019/2020 г. в ОДЗ „Ирина Бачо Кирова“ се обучават 106 деца, а в СУ „Бачо Киро“ – 353 ученика, които се обслужват от 36 души педагогически персонал и 15 души непедагогически персонал.

В периода от 2015 г. до 2019 г. се отчита трайна тенденция към намаляване на децата на територията на община Летница. Тази тенденция е резултат от демографските, икономическите и миграционни процеси, характерни за страната като цяло.

Таблица №19: Брой на отпадналите ученици в учебните заведения на територията на община Летница

Източник: СУ „Бачо Киро” град Летница

№	Учебно заведение	Учебна 2015/2016г.	Учебна 2016/2017г.	Учебна 2017/2018г.	Учебна 2018/2019г.
		Отпаднали деца/ученици	Отпаднали деца/ученици	Отпаднали деца/ученици	Отпаднали деца/ученици
1	СУ „Бачо Киро“	0	1	1	2
2	ДГ „Ирина Бачо Кирова“	0	11	5	0
ОБЩО:		0	12	6	2

Отпадналите деца са от етническите малцинства и деца с нисък социален статус.

В периода от 2014 г. до 2019 г. в община Летница са реализирани следните образователни проекти:

- в периода от 2014 г. до 2020 г. ОДЗ „Ирина Бачо Кирова“ е включена в Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“, който се реализира по Оперативна

програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.“, съфинансиран от Европейския социален фонд;

- от октомври 2014 г. до май 2015 г. е реализиран Проект „Весела градина“ с финансиране по конкурсна процедура 33.12.2014 на Център за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, който е насочен към децата обхванати в ОЗД „Ирина Бачо Кирова“ град Летница с филиали в село Крушуна и село Горско Сливово;

- от август 2016 г. до август 2018 г. Община Летница е партньор на Сдружение „Знание“ – Ловеч и ДГ „Ирина Бачо Кирова“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.“ в проекта „Стъпка към училище“. Проектът има за цел подпомагане на децата от етническите малцинства, в общото им професионално, социално и личностно израстване като им предоставя равен шанс и достъп до образование;

- от 2016 г. – 2017 г. СУ „Бачо Киро“ работи по проект Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020 г.“ Проектът е свързан със създаването на допълнителни часове по свободно избираеми предмети с цел развиване на мотивацията на учениците към усвояването на нови знания;

- през учебната 2018/2019 г. в СУ „Бачо Киро“ са внедрени извънкласни дейности за преодоляване на обучителни затруднения по Проект „Подкрепа за успех“. В проекта са обхванати 139 ученици разпределени в 23 групи по учебните предмети: математика, български език, биология и здравно образование.

През учебната година са реализирани и извънкласни дейности по интереси с цел развиване на творческия потенциал на 143 ученици разпределени в 10 групи.

През 2018 г. Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни реализира социално-превантивни дейности свързани с детската агресия, употребата на упойващи вещества и наркотици, безопасно общуване в интернет, здравно образование и др.

Всяка година СУ „Бачо Киро“ съвместно с полицейското управление в град Летница организира кампании за пътна безопасност.

В периода от 2015 г. до 2019 г. по Проект „Ученически практики“, съфинансиран от „Европейския социален фонд, чрез Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, в Община Летница всяка година са наемани ученици от СУ „Бачо Киро“ на работа в Домашен социален патронаж, където да приложат на практика усвоените от тях знания. От същата програма се възползват и представители на местния туристически бизнес.

На територията на Община Летница съществува изградена мрежа от 5 читалища – Народно читалище „Никола Й. Вапцаров 1873г.“ град Летница; Народно читалище „Искра-Летница 1997г.“ град Летница; Народно читалище „Цветан П. Петров-Велко 1905 г.“ село Крушуна,

Народно читалище „Развитие 1872 г.“ село Горско Сливово; Народно читалище „Христо Кърпачев 1921г.“ село Кърпачево.

Читалищата заемат съществено място в обществения и културен живот в общината. Посредством дейността на читалищата се работи за развитие и обогатяване на културния живот, за утвърждаване на националното самосъзнание и съхраняване на богатството на местната и етническата култура. В изпълнение на своите програми, читалищата си партнират с Община Летница, СУ „Бачо Киро“ град Летница, Център за социална рехабилитация и интеграция – село Крушуна, Дневен център за възрастни хора, Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/. Три от читалищата в община Летница - Народно читалище „Развитие 1872 г.“, Народно читалище „Никола Й. Вапцаров 1873 г.“ и Народно читалище „Цветан П. Петров Велко 1905 г.“ са снабдени с компютри, с цел да се улесни достъпът на населението до информация, знания, комуникации, електронно съдържание и услуги.

Основната дейност, която се развива в читалищата на територията на община Летница е библиотечно-информационна. Като част от работата по програма „Глобални библиотеки - България“ читалищата в общината се стремят към ежегодно обновяване на библиотечния си фонд, с цел реализиране на достъп до многобройни и разнообразни сфери на познание и иновации.

Читалищата в община Летница са средища за художествено-творческа дейност, изразяваща се в развитие на любителското и самодейно творчество. Читалищата участват активно и в културния календар на Община Летница и развиват дейности свързани с честване на национални празници и годишнини, пресъздаване на български обичаи, почитане на бележити българи, организиране на изложби, открити уроци и празници в сътрудничество със СУ „Бачо Киро“ град Летница.

Основен проблем пред образованието е демографският фактор – намаляване броя на децата в училищна възраст. Други проблеми са ниското качество на образованието, което води до по-ниски образователни амбиции и мотивация сред децата, наличие на деца със СОП (специални образователни потребности), за които няма подготвени кадри за работа в общообразователните училища и детски градини. Необходимо е обхващането на всички деца в училище, в т. ч. от ромски и турски етнос, с цел по-доброто им интегриране в обществото.

2. 2. 4. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ.

На територията на общината в гр. Летница няма лечебни заведения за болнична помощ, лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ са пет, а спешната помощ се осъществява от Филиал за спешна медицинска помощ град Летница, който е в структурата на Център

за спешна медицинска помощ град Ловеч и стационарен диспечерски и лекарски екип, състоящ се от лекар и шофьор, управляващ оборудван реанимационен санитарен автомобил. Във ФСМП град Летница се приемат и обработват пациенти в Спешен приемен сектор, транспортирани или дошли сами.

Към 2020 г. на територията на община Летница осъществяват дейността си 1 аптека, 1 дрогерия и 1 оптика, където се извършват и очни прегледи от специалист.

Към 29. 09. 2020 г. на територията на община Летница са регистрирани пет индивидуални практики за първична медицинска помощ:

- ЕТ „Хигия – Д-р Рита Асенова, Лечебно заведение за извънболнична помощ, Амбулатория – лечебно заведение за извънболнична помощ, за първична медицинска помощ, индивидуална практика за първична медицинска помощ“, представлявано от Д-р Рита Асенова Анева с адрес: град Летница, ул. „Бачо Киро“ №24, ет.1, кабинет №5;

- ЕТ „Д-р Людмил Митов, Лечебно заведение за извънболнична помощ, Амбулатория за първична медицинска помощ, индивидуална практика за първична медицинска помощ“, представлявано от Д-р Людмил Христофоров Митов с адреси: град Летница, ул. „Бачо Киро“ №24, ет.1, кабинет №4 и село Горско Сливово – приземен етаж на кметството;

- ЕТ „Д-р Поликсения Христова – Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ“, представлявано от Д-р Поликсения Николова Христова, с адрес: град Летница, ул. „Бачо Киро“ №24, ет.2, кабинет №3;

- ЕТ „Д-р Басарков – Теодосий Басарков – Индивидуална практика за първична дентална помощ“, представлявано от Д-р Теодосий Иванов Басарков, с адрес: град Летница – сградата на бившата поликлиника, ет. 2;

- „Д-р Ангел Владимиров Венков – Амбулатория за индивидуална практика за първична извънболнична медицинска помощ по дентална медицина“, представлявано от Д-р Ангел Владимиров Венков, с адрес: град Летница, ул. „Бачо Киро“ №24, сграда Поликлиника, ет. 2, кабинет №6.

Специализираните лекарски практики на територията на област Ловеч са разпределени в четирите по-големи общини - Ловеч, Троян, Тетевен и Луковит. Основен проблем за община Летница е липсата на специалисти, което затруднява достъпа на населението до извънболничната медицинска помощ. По данни на Регионална здравна инспекция град Ловеч при специалистите в извънболничната помощ за област Ловеч, от 88 лекари, упражняващи придобитата специалност, работещите в пенсионна възраст към настоящия момент и тези, които предстои да я навършат до края на 2024 г. е общо 53, като 27 от тях са на пенсионна възраст, а до края на 2025 г. предстои да навършат пенсионна възраст още 26 лекари.

Към община Летница за периода 11. 05. 2015 г. - 01. 10. 2019 г. е работил здравен медиатор с основен акцент в работата посредничество в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими малцинствени групи от населението и извършване на здравно-образователна дейност за профилактика на заболяванията. Конкретната работа е била насочена към оказване на съдействие на ромското население в общината.

2. 2. 5. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ.

Според българското законодателство социалните услуги се определят като дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен начин на живот и се извършват в специализирани институции и в общността. Законното определение за социални услуги ги разглежда като дейности насочени към подкрепа на подпомаганите лица за водене на пълноценно съществуване и за социално включване в обществения живот.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ град Ловеч към 31. 08. 2020 г. на територията на община Летница са регистрирани 404 лица с увреждания. Най-много са лицата с увреждания за град Летница – 294 броя, за село Горско Сливово – 52 броя, за село Крушуна – 47 броя, за село Кърпачево – 11 броя. На основание чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане лицата получаващи месечни помощи са: за град Летница – 20 лица, за село Горско Сливово – 8 лица, за село Крушуна - 2 лица.

Община Летница в сътрудничество с Дирекция „Социално подпомагане“ град Летница се стреми да предостави адекватни социални услуги на всички граждани. През последните години в общината са се реализирали следните социални дейности и услуги:

a. Реализирани социални проекти в периода от 2015 г. до 2019 г.

- от 24. 03. 2015 г. до 29. 02. 2016 г. е реализиран Проект „Нови възможности за грижа“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ насочен към хора с увреждания с ограничения или невъзможност за самообслужване; хора над 65 години с ограничения или в невъзможност за самообслужване; семейства на деца с увреждания; самотно живеещи тежко болни лица. В обхвата на проекта попадат 8 потребители, които са обгрижвани от 8 лични асистента;

- от 01. 11. 2015 г до 01. 12. 2017 г. е реализиран Проект Звено за услуги в дома, грижа за независим живот по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.“ Проектът предвижда предоставянето на почасови услуги на хора с увреждания и възрастни хора със затруднения в самообслужването. В проекта са включени 72 потребители, за които се грижат 7 домашни помощници, 17 лични асистента, 1 социален работник, 1 социален асистент, 1 здравен асистент и 1 технически сътрудник;

- от 2015 г. до април 2016 г. се реализира Проект Обществена трапезария за социално слабите граждани на територията на община Летница. Проектът е финансиран от Министерство на труда и социалната политика – Фонд „Социална закрила“ и Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, Фонд за европейско подпомагане на нуждаещите се лица. В рамките на проекта се приготвя и предоставя храна на 100 нуждаещи се лица от всички населени места на територията на община Летница;

- от 19. 07. 2016 г. до 31. 12 .2019 г. Община Летница подписва Договор за безвъзмездна финансова помощ с Агенция за социално подпомагане финансиран от Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, Фонд за европейско подпомагане на нуждаещите се лица, за предоставяне на помощ под формата на топъл обяд на 50 нуждаещи се лица;

- през 2017 г. се реализира Проект „Звено за услуги в дома – грижи за независим живот финансиран с приетите: ПМС 137/05. 07. 2017 г., Закон за държавния бюджет 2018 г. ПМС 332/22.12.2017 г. и Закон за държавния бюджет ПМС 334/21.12.2018 г. За изпълнението на дейностите по проекта са наети социален асистент, лични асистенти и домашни помощници, чиято бройка варира според броя на обгрижваните потребители.

б. Социални услуги.

От 2008 година Община Летница предоставя услугата Обществена трапезария. Поради големия социален ефект и доказана необходимост от този вид публична услуга на територията на община Летница, през годините са търсени възможности тя да бъде финансирана по национални и европейски програми и проекти.

Реализираните социални услуги на територията на община Летница са:

- от 2011 г. по проект в град Летница е разкрит ***„Дневен център за възрастни хора с увреждания”*** с капацитет 20 места, в него се предоставят комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на лица навършили 18 години, които имат трайно увреждане.

За потребителите в Дневния център полагат грижи директор, социален работник, трудотерапевт, рехабилитатор, медицинска сестра, готвач, касиер-домакин, чистач-хигиенист.

- от 01 септември 2013 г. в село Крушуна е открит ***„Център за социална рехабилитация и интеграция”*** със Заповед № РД 01-905 от 22. 08. 2013 г. на Изпълнителния директор на Агенция „Социално подпомагане” към Министерството на труда и социалната политика като държавно-делегирана дейност. Предоставянето на услугата ЦСРИ цели подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различни вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от различни рискови групи, чрез

целенасочени дейности за интеграция и превенция на социално изключване. Услугата включва разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и обучение за водене на самостоятелен живот.

- от 01 септември 2013 г. в село Крушуна е открит **„Център за настаняване от семеен тип на стари хора“** със Заповед № РД 01-904 от 22. 08. 2013 г. на Изпълнителния директор на Агенция „Социално подпомагане“ към Министерството на труда и социалната политика като държавно-делегирана дейност с капацитет – 15 места.

ЦНСТ е форма на социална услуга, насочена към лица, които имат потребност от 24-часова грижа. Социалната услуга създава среда за живот близка до семейната, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот. Услугата се предоставя в комбинация и координация с базовите услуги в общността и с други социални услуги.

Дейността на служителите в Центърът за настаняване от семеен тип се изпълнява на основание Правилника за вътрешния ред и Методиката за организиране на работата по предоставяне на социална услуга в общността. Екипът, предоставящ социалните услуги, включва: директор, медицинска сестра, трудотерапевт, готвач, санитар, социален работник, касиер-домакин;

- от 05. 08. 2019 г. до края на 2024 г. се реализира **Механизъм лична помощ**, финансиран чрез сключено между Националния осигурителен институт, Агенция за социално подпомагане и Община Летница Споразумение. Към 2020 г. в механизма са обхванати 28 потребители, за които се грижат 28 лични асистенти. По механизма се предоставят социални услуги на хора с право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност; децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност; децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степенна трайно намалена работоспособност;

- от 01. 05. 2020 г. до края на 2020 г. се реализира **Проект „Целево подпомагане с топъл обяд в община Летница“** с капацитет 50 лица. Проектът се финансира по Целева Програма „Топъл обяд до дома в условията на извънредна ситуация 2020 г.“, съгласно сключен между Община Летница и Агенция за социално подпомагане договор;

- от 01. 04. 2020 г. до 31. 12. 2020 г. в Община Летница стартира **Национална програма „Предоставяне на грижи в домашна среда“**. Проектът се реализира със средства от държавния бюджет, съгласно сключен договор между Община Летница и Агенция по заетостта чрез Дирекция „Бюро по труда“ град Ловеч в сътрудничество с Агенция за социално подпомагане.

Програмата е насочена към хора с от 80 до 89,99 на сто степен на трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане с определена чужда помощ, както и хора на възраст над 65 г. в невъзможност за самообслужване, които не са освидетелствани по съответния ред от органите на медицинска експертиза в Република България, които живеят сами и/или нямат близки и роднини, които да им оказват подкрепа. В обхвата на програмата попадат 33 потребители, за които полагат грижи 13 домашни помощника.

В община Летница се реализира и социалната услуга *Домашен социален патронаж*, свързана с ежедневно доставяне в жилището на потребителя на качествена здравословна и питателна храна. Капацитетът на патронажа е от 70 места за цялата община, като през годините броя на заетите места варира, към 2020г. са заети общо 60 места.

Дейността ДСП е комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна и функционира от 1971 г. на територията на Община Летница и обслужва потребители от четирите населени места – град Летница, село Горско Сливово, село Крушуна и село Кърпачево и е с капацитет за 70 лица.

През годините социалният патронаж се е развивал, усъвършенствал и вече е заведение с доказани традиции и високо качество на предлаганите услуги.

Обслужват се лица в пенсионна възраст, лица с увреждания, лица с трайно намалена работоспособност. Дейността е финансирана изцяло от общинския бюджет за сметка на собствени приходи. В дейността са назначени 7 щатни бройки.

Поради нарасналата необходимост от този вид социална услуга на територията на село Горско Сливово, Община Летница изготви и изпълни Инвестиционен проект: „Преустройство на помещение от младежки клуб в помещение за социални услуги в Кметство село Горско Сливово“. Там се раздава топъл обяд за потребителите на обществена трапезария и се приготвя храна за нуждаещите от село Горско Сливово и село Кърпачево.

Община Летница, ръководейки се от принципа, че социалните придобивки са неизменна част от европейските ценности и една от най-важните оценки за зрелостта и демократичността на съвременното общество, полага сериозни усилия в търсене на различни възможности за разширяване кръга на социалните услуги, ориентирани към най-уязвимите групи в обществото – хора с увреждания, възрастни хора, деца в риск и техните семейства.

За подкрепа на хората в пенсионна възраст във всички населени места на територията на община Летница са създадени клубове на пенсионера и инвалида. Целта на клубовете е да подпомагат социалните контакти на тези лица, като организират и провеждат дейности и мероприятия със социален, здравен и културен характер.

2. 3. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ.

2. 3. 1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на шест Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Агломерация Столична, Агломерация Пловдив, Агломерация Варна, Северен/Дунавски, Югозападен и Югоизточен. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол. Община Летница попада в обхвата на Северен/Дунавски РОУКАВ, съгласно утвърдена със Заповед № РД-969 от 21. 12. 2013 г. на Министъра на околната среда и водите класификация, в сила от 01. 01. 2014 г.

В Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух (НАСККАВ) са функционирали общо 47 стационарни пункта - 33 Автоматични измервателни станции (АИС), 9 пункта с Ръчно пробонабиране (РП) и последващ лабораторен анализ, 5 ДООС системи (на принципа на Диференциална оптична атомноабсорбционна спектрофотометрия), разположени в градовете Свищов, Никопол, Силистра, Бургас и Ст. Загора (с. Ръжена). Пунктовете за мониторинг (ПМ) на качеството на атмосферния въздух са разположени в 34 населени места. В пунктовете ежедневно се контролират концентрациите на основните показатели, съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ): общ прах, фини прахови частици (ФПЧ₁₀), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово и кадмий. Допълнително, според характера и източниците на емисии в отделни райони от територията на страната се контролират специфичните показатели: фенол, амоняк, аерозоли на сярна киселина, толуен, ксилен, стирен, серовъглерод, сероводород, метан и неметанови въглеводороди.

За Северен/Дунавски РОУКАВ, в рамките на област Ловеч, нормите на КАВ (пределно допустимите концентрации) са превишени единствено на територията на град Ловеч и град Троян, по един основен показател за КАВ – съдържанието на фини прахови частици (ФПЧ₁₀).

Община Летница не спада към зоните, в които са превишени нормите на КАВ и поради това на нейна територия няма разположен постоянен стационарен пункт за мониторинг на показателите на КАВ. Като част от националната система за мониторинг на КАВ, на територията, контролирана от РИОСВ – Плевен, в това число и територията на община Летница, са разположени 3 бр. автоматични измервателни станции (АИС) – град Плевен, в град Ловеч и в град Никопол. Контролират се общо 7 бр. основни показатели и 3 бр. допълнителни, както следва:

- автоматична станция в град Плевен контролира основни показатели: фини прахови частици с размер до 10 микрона (ФПЧ₁₀), серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO, NO₂), въглероден оксид (CO), бензен (C₆H₆), полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и допълнителни показатели Talueneq P-Xylene;

- автоматична станция в град Никопол контролира основните показатели: ФПЧ₁₀, SO₂, NO_x/ NO₂, NO/, O₃, CO и допълнителен показател амоняк NH₃;

- автоматична станция в град Ловеч контролира един основен показател (ФПЧ₁₀).

В периода от 2015 г. до 2019 г. по данни на РИОСВ – Плевен е извършван непрекъснат мониторинг на КАВ за измервателен пункт в град Ловеч:

**Таблица №20: Мониторинг на качеството на атмосферния въздух
Източник: РИОСВ – Плевен**

Станция/Показател				Средночасови стойности			Средно дневни стойности				Средногодишни стойности	
Станция	Показател	Единица	Година	Брой СЧ	% СЧ	Макс СЧ	Макс. СД	СД Н	Брой прев.	% прев.	СГ	СГН
Ловеч	PM10	µg/m ³	2015	8461	96,59	611,34	205,95	50	86	23,56	42,36	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2016	8664	98,9	517,07	156,71	50	39	10,68	31,34	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2017	8335	95,15	376,45	144,64	50	41	11,23	31,27	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2018	8705	99,37	407,57	105,71	50	30	8,22	29,43	40
Ловеч	PM10	µg/m ³	2019	8636	98,6	509,23	122,83	50	18	4,93	27,03	40

СЧ – Средно часова стойност, СД – Средно дневна стойност, СМ – Средно месечна стойност

На територията на община Летница няма промишлени предприятия с висок риск от възможно замърсяване на въздуха, няма регистрирани:

- големи горивни инсталации по смисъла на Директива 2001/80ЕС и Наредба №10/2003г. към ЗЧАВ;

- обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове (по Директива 2003/87/ЕС);

- обекти с издадени комплексни разрешителни по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда.

Косвен индикатор за КАВ на територията на община Летница е наличието на неподвижни източници на емисии и спазването на емисионните норми (при източника, измерени в комините) за концентрации на замърсители в атмосферния въздух.

РИОСВ – Плевен контролира 7 обекта на територията на община Летница с действащи неподвижни източници на емисии, от които:

- 3 бр. обекти с технологични източници на емисии, подлежащи на измерване на емисиите не по-малко от един път за две календарни години;

- 2 бр. обекти с хладилни и/или климатични инсталации с над 3 кг. хладилен агент. Те се контролират не по-малко от един път годишно против изпускания в атмосферата на озон – разрушаващи вещества (ОРВ) и/или флуорирани парникови газове (ФПГ);

- 2 бр. – бензиностанции – неорганизиран източници на емисии на летливи органични съединения, подлежащи на контрол за спазване изискванията на Наредба №16/12.08.1999г.

В периода от 2015 г. до 2020 г., на територията на Община Летница са проведени 2 бр. индивидуални измервания с мобилната станция за мониторинг на КАВ към ИАОС - Регионална лаборатория – Плевен, във връзка с постъпили сигнали и по искане на Кмета на Община Летница. Измерванията са проведени в периода 22 май – 3 юли 2020 г. Измерените показатели са: серен диоксид, азотен диоксид и азотен оксид, въглероден оксид, озон, бензен, метанови и неметанови въглеводороди, амоняк, сероводород. На проверка е подлежала дейността на предприятието за производство на балиран и гранулиран фураж, собственост на „АЖД АГРО“ ЕООД. Съгласно представените в РИОСВ – Плевен протоколи от емисионни измервания, за периода 2015 г. – 2020 г., обектите с неподвижни източници на емисии на територията на община Летница са работили в съответствие с приложимите Норми за допустими емисии /НДЕ/. Единственото превишения на НДЕ на органични съединения е регистрирано за един от източниците в завода за катерачни стени, стопанисван от „Уолтопия“ АД. Концентрацията на летливи органични съединения /ЛОС/, измерена в комина на една от бояджийните камери е била с 1.12 пъти по-висока от определената НДЕ, съгласно Наредба №7/2003г. Причината за превишението е установена и отстранена, а на оператора е наложена санкция за наднормено замърсяване на въздуха за период от около два месеца през 2020 г.

Контролираните обекти и показатели, приложимите норми на допустими емисии и констатираните превишения на нормите за подлежащите на мониторинг неподвижни източници на емисии на територията на община Летница за периода 2015 г. -2020 г. са представени в следващата таблица:

Таблица №21: Предприятия източници на емисии на територията на община Летница
Източник: РИОСВ - Плевен

<i>Предприятие</i>	<i>Дейност</i>	<i>Контролирани източници на емисии</i>	<i>Контролирани показатели</i>	<i>Установени превишения/несъответствия</i>
Уолтопия ООД град Летница	Строителство на изкуствени стени	Бояджийски камери Аспирационни/вентилационни системи	Прах, ТОС	Да, за един източник, еднократно
Композит Х АД град Летница	Производство на изделия от композитни материали и спортни стоки	Аспирационни/вентилационни системи	Прах, ТОС	Не
АЖД - АГРО ЕООД	Производство на балиран и гранулиран фураж	Сушилня за биомаса, Мелница и пелет-преса	Прах, ТОС	Не
България ФУУДС ООД, Фриго ЕООД	Хладилни бази, търговия с обработени селскостопански продукти	Хладилни инсталации	ОРВ и ФПГ	Не

По отношение на всички останали наблюдавани замърсители на въздуха за територията на община Летница не са констатирани превишения над пределно допустимите стойности.

2. 3. 2. КАЧЕСТВО НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ.

Районът на община Летница е сравнително беден на водни ресурси, което в известна степен се компенсира от наличието на подпочвени води, лесни за експлоатация. Водните ресурси се състоят предимно от протичащата през общината река Осъм. Реката е десен приток на река Дунав. Образува се от сливането на реките Черни и Бели Осъм. Водният отток е неравномерно разпределен през годината. Най- високи са водните количества през пролетта и ранното лято, което е резултат от топенето на снеговете и сезонните валежи.

По данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“ повърхностните водни тела, в чийто водосбор попада територията на община Летница са:

❖ водно тяло с код BG1OS130R1115, име на водния обект ОСЪМ – обхват река Осъм от вливане на река Ломя при град Левски до вливане на река Мечка при село Дебово, включително приток – река Мечка, статут силно модифицирано водно тяло.

В периода 2018 г. – 2019 г. е анализиран пункт при река Осъм. От анализа на физикохимичните показатели е констатирано, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на Стандартите за качество на околната среда /СКОС/ за добро състояние. Въз основа на анализа от показатели, водното тяло се намира в умерено екологично състояние. Анализът на приоритетните вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е определено като добро. Данните от хидробиологичния мониторинг от пункта – река Осъм, след вливане на река Мечка след село Дебово и резултатите от 2019 г. отчитат умерено състояние на водното тяло;

❖ водно тяло с код BG1OS400R010, име на водния обект ЛОМЯ, обхват река Ломя от извор до вливане в река Осъм, статут естествено водно тяло.

Качеството на водите се наблюдава с пункт на устието на река Ломя, преди вливане в река Осъм, при село Варана. От анализа по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма измерени стойности над СКОС за добро състояние на специфични замърсители. Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на река Ломя е добро. Оценката за водното тяло в пункта река Ломя след село Варана, преди вливането в река Осъм по биологичните елементи за качество е в умерено състояние;

❖ водно тяло с код BG1OS600R1005, име на водния обект БАРА, обхват река Бара от извор до вливане в река Осъм, статут силно модифицирано водно тяло.

През 2018 г. – 2019 г. е планиран за анализ пункт при река Шаварна преди вливане в река Осъм. По отношение на физико химичните показатели и специфични замърсители, водното тяло може да се оцени в умерено екологично състояние. Според последните данни на БЕК макрозообентос и макрофити оценката по биологични елементи за пункта река Шаварна преди вливане в река Осъм се определя умерено състояние.

❖ водно тяло с код BG1OS700R1001, име на водния обект ОСЪМ, обхват река Осъм от вливане на реките Черни Осъм и Бели Осъм при Троян до вливане на река Берница при Александрово, включително притоците – Команска, Суха, Дрипля и Берница, статут естествено водно тяло.

По анализиранияте физикохимични показатели за периода 2018 г. – 2019 г. е констатирано, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние съгласно Наредба Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за

добро състояние. Общата оценка въз основа на анализа по тези показатели, определя умерено екологично състояние за водното тяло. Анализът на приоритетните вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е добро. Оценката на водното тяло по биологичните елементи се определя като умерено. Данните от БЕК макрозообентос при пункта на река Осъм след град Левски през 2019г. отчитат добро състояние.

❖ водно тяло с код BG1OS700R1011, име на водния обект ОСЪМ, обхват река Осъм от вливане на река Берница при Александрово до вливане на река Ломя, включително приток на река Градежница, статут силно модифицирано водно тяло.

От анализа по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. Няма установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетните вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Анализиранияте данни за хидробиологичен мониторинг през 2019г. в пункта на река Осъм след град Левски отчитат умерено състояние на обекта.

❖ водно тяло с код BG1OS700R1111, обхват карстов извор Маарата - Крушуна, статут естествено водно тяло.

На територията на общината в село Крушуна е открит минерален извор, с капацитет от 10,8 л/сек, температура 57°C и минерализация 11,35g/l. След монтирането на сондажни съоръжения и въвеждането им в експлоатация, през октомври 2012г. е добита минерална вода от минералния водоизточник. Изготвената през май 2013г. оценка на експлоатационните ресурси на сондажа определя хипертермалната минерализирана вода като рядко срещана за нашите територии. Тя съдържа високи концентрации на хидрокарбонатни, сулфатни, натриеви, но особено калциеви (706 мг/л) и магнезиеви (229 мг/л) йони. Във водата има и високо съдържание на йодид и бромид.

През 2019 г. водното тяло не е планирано за наблюдение по физико химични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. За пункта река Маарата в село Крушуна – карстови извори по последни данни през 2019г. са анализирани БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос, в следствие на получените данни състоянието е определено като добро.

По данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“ територията на община Летница попада в чувствителна зона с код BGCSARI08, име „Водосборен басейн на река Осъм“ и площ 2 840,431.

Част от територията на община Летница попада в район със значителен потенциален риск от наводнения /РЗПРН/ с код BG1_APSFR_OS_011, име Осъм. Дължината на района е 22,5 km.

Района обхваща поречието на река Осъм в рамките на землищата на село Александрово, град Летница и село Асеновци. Потенциални рискови точки за наводнения са:

- обработваема земеделска земя около 1000 дка в участъка между село Крушуна и помпена станция „Крушуна“;

- високи подпочвени води в селата Горско Сливово и Кърпачево;

- участък от река Осъм южно от град Летница с дължина около 350 м. и ширина 160 м.

Друг фактор с риск за причиняване на наводнения са намиращите се на територията на община Летница язовири: язовир „Ловен дом“ и язовир „Кълбочерец“, които се използват основно за напояване. В съседство на общината се намират още 2 големи язовира „Александровският“ и „Александър Стамболийски“.

Според Плана за защита при наводнения на територията на община Летница са възможни два вида наводнения:

1. Речни разливи – наблюдават се, когато реките излязат от коритото си и прииждащите високи води се разливат в крайречните им тераси. Причина за това може да са драстичното покачване на речния оток и обраслите с растителност корита, задръстените водостоци от отложени наноси. На територията на община Летница са определени две потенциални места с риск от наводнения – Летница и Крушуна.

2. Наводнения от аварии или неправилно управление на хидротехническите съоръжения. През последните 10 години на територията на община Летница не са регистрирани наводнения, населените места са защитени с диги. Наблюдава се тенденция към засушаване вследствие на промените в климатичните условия като цяло в страната.

В долния участък на този район започва зона по НАТУРА за защита на птици - Деветашко плато с код BG0002102, което предвид наличието на промишлените предприятия в риск нагоре по течението, поставя зоната в заплаха. Предвид констатираните проблеми за този район се предвиждат възможности за естествено водозадържане на водните количества чрез съществуващите на терена релефни форми около реката и чрез възстановяване на стари меандри.

На територията на община Летница е изградена канализационна мрежа само в град Летница, чието изпълнение е осъществено в периода от 1974 г. до 1991 г., а през 1999 г., и от 2007 г. до 2011 г. са положени основно бетонови тръби. Броят на канализационните отклонения е 1 162 бр., а общата дължина на канализационната мрежа е 30,3 km.

За обекти, намиращи се на територията на община Летница и формиращи отпадъчни води, които заустват в повърхностни води са издадени следните разрешителни за заустване:

- Разрешително №13120069/10. 07. 2018 г. за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – река Осъм от съществуващ обект: Мобилна миачно-сортировъчна инсталация в землището на град Летница, с титуляр ЕТ „Еврокварц – Иванка Ватова“;

- Разрешително №13110163/11. 11. 2015 г. за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – река Маарата, приток на река Осъм от съществуващ обект: Хотел за селски и културен туризъм в село Крушуна. Разрешителното е с титуляр „ПИК АГРО“ ЕООД;

- Разрешително №1813/20. 01. 2016 г. за изменение и продължаване срока на действие на Разрешително №13140151/05.03.2010г. за заустване на отпадъчни води в повърхностни води – река Осъм от съществуващ обект: Канализационна система на град Летница, с титуляр „ВиК“ АД град Ловеч.

Язовири на територията на община Летница, собственост на „Напоителни системи“ ЕАД – клон Среден Дунав Плевен са:

✓ Язовир „Каменец“ е от II клас и обхваща землищата на село Каменец, община Пордим и град Летница, община Летница. Язовир „Каменец“ е многогодишен изравнител на водите от река Осъм. Пълни се чрез деривационния канал М 1 ОЛО. Напорният тръбопровод от основния изпускател на язовир Каменец е изграден от азбестоциментови тръби с дължина 1,315 км., Ø400. Общият обем на язовира е 11 300 хил. м³, полезния обем е 11 290 хил. м³, дължината на стената е 780 м., ширината на короната е 3 м., залята площ 1 800 дка, тип на преливника – челен практ. профил, преливно водно количество 47 м³/сек., основен изпускателен диаметър 1 200 м², дължина на основния изпускател 174 м., максимален дебит на основния изпускател 2,6 м³/сек. Техническото състояние е задоволително;

✓ Язовир „Пустия“ е от IV клас, обхваща землището на село Горско Сливово и е основно съоръжение на НП „Горско Сливово“. Язовирът се пълни от собствен водосбор. Общият обем на язовира е 2 210 хил. м³, полезния обем е 2 150 хил. м³, дължината на стената е 360 м., ширината на короната е 4 м., залята площ 220 дка, тип на преливника – страничен траншеен, преливно водно количество 110 м³/сек., основен изпускателен диаметър 530 м², дължина на основния изпускател 190 м., максимален дебит на основния изпускател 0,7 м³/сек.

На територията на община Летница „Напоителни системи“ ЕАД клон Среден Дунав град Плевен обслужва съоръжения от две напоителни системи: НС „Осъм – Левски - Обнова“ и НС „Горско Сливово“.

Хидромелиоративните съоръжения от НС „Осъм – Левски - Обнова“ са:

❖ Магистрален канал М 1 ОЛО – в по-голяма част облицован. Напречен профил – трапец, дължина на канала 14,046 км., дълбочина 3÷2,7 м., ширина на дъното 2 м., наклон на откосите 1:1,25. Експлоатира се главно през напоителния сезон от април до октомври. Провежда

водата от водохващане „Александрово“ на река Осъм до язовир „Каменец“. Основното му предназначение е деривация на язовир „Каменец“ като при преминаването си през земеделски земи служи за напояване. Каналът е в добро техническо състояние;

❖ Канал Р 5 ОЛО – подава вода от М 1 ОЛО за напояване на земеделски земи в землището на град Летница. Напречен профил – трапец, облицован е с бетонни плочи, дължина 1,435 км., дълбочина 0,7 м., ширина на дъното 0,45 м., наклон на откосите 1:1,25. Каналът е в задоволително техническо състояние;

❖ Канал Р 6 ОЛО – подава вода от М1 ОЛО за напояване на земеделски земи в землищата на град Летница и село Асеновци. Напречен профил – трапец, облицован е с бетонни плочи, дължина 0,98 км., дълбочина 1,2 м., ширина 1 м., наклон на откосите 1:1. Каналът е в задоволително техническо състояние;

❖ Канал Р 1 ОЛО – подава вода от язовир „Каменец“ за гравитачно напояване към площи на територията на община Левски. Напречен профил – трапец, облицовката е монолитна, дължина 0,99 км., дълбочина 3 м., ширина 0,9 м., наклон на откосите 1:1. Техническото състояние е задоволително.

Хидромелиоративните съоръжения от НС „Горско Сливово“ („Пустия“) са:

❖ Десен канал от язовир „Пустия“ – полутръбен, в задоволително техническо състояние. Напречен профил – тръбен, облицовка – азбестоциментови тръби, дължина 2,415 км., дълбочина, Ø400;

❖ Главен напоителен канал от язовир „Пустия“ – в незадоволително техническо състояние. Обхваща землищата на село Горско Сливово и село Крушуна. Напречен профил – трапец, облицовка – бетонни плочи, дължина 5,029 км., дълбочина 1,5 м., ширина на дъното 0,8 м., наклон на откосите 1:1;

❖ Напоителен канал Р 1 от язовир „Пустия“ – в незадоволително техническо състояние. Напречен профил – трапец, облицовка бетонни плочи, дължина 1,629 км., дълбочина 1,4 м., ширина 0,7 м., наклон на откосите 1:1.

По данни на „Напоителни системи“ ЕАД клон Среден Дунав – Плевен в района на НС „Горско Сливово“ трайно липсват заявки за напояване, през последните години язовир „Пустия“ се отдава под наем за риборазвъждане, а напоителните канали от системата не се използват.

2. 3. 3. КАЧЕСТВО НА ПОЧВИТЕ И ГОРСКИ ФОНД. РИСКОВИ ФАКТОРИ.

Почвеният състав е преобладаващо от сиви горски почви в северните райони и чернозем в землището на гр. Летница. Селата Горско Сливово и Кърпачево са в района на Предбалкана и там преобладават сиви горски почви, разпространени на терени, заемани в близкото минало от

гори. Разнообразието от различни видове почви предоставя възможност за отглеждане на всички видове селскостопански култури – царевица, рапица, слънчоглед и най-вече пшеница. Около село Крушуна се открояват тъмносивите горски почви, близки по качество до черноземите, което е предпоставка за отглеждане на лозови масиви и овощни градини.

В района на гр. Летница почвата е най-благоприятна за отглеждане на всички видове зърнени култури, както и за развитие на градинарството и овощарството. От друга страна, сивите горски почви, разпространени около селата Горско Сливово и Кърпачево (характерни за Предбалкана и най-високите части на Източната част на Дунавската равнина), са изградени от кредни и терциерни седименти – мергели, варовити пясъчници, мергелни варовици. Те определят и наличието в района на естествени традиционни строителни материали като глина, бигор и различни видове камъни, подходящи за реставрация на стари къщи и стопански постройки, както и за организиране на обучителни дейности и практически занимания за ученици и студенти.

По почвен мониторинг I-во ниво – широкомащабен мониторинг от Националната система за мониторинг на почвите към Изпълнителна агенция по околната среда на територията на община Летница има един пункт за мониторинг №193 в село Кърпачево. Наблюденията в пункта предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели: активна реакция на почвата (рН), специфична електропроводимост, обемна плътност, влагосъдържание, общ въглерод, органичен въглерод, нитратен азот, общ азот, общ фосфор, 9 тежки метала и метилоиди (Zn – цинк, Cu – мед, Pb –олово, Cd – кадмий, Ni – никел, Co – кобалт, Cr – хром, Hg – живак, As - арсен) и устойчиви органични замърсители: полициклични ароматни въглеводороди (16 ПАХ), полихлорирани бифенили (6 ПАХ) и органохлорни пестициди. За периода 2015 г. до месец август 2020 г. РИОСВ – Плевен не е констатирала нарушения, касаещи замърсяване с вредни вещества или увреждане на почви на територията на община Летница.

Друг сериозен проблем, свързан с почвите е тяхната ерозия, която настъпва вследствие на промените в климата, вадещи до повишаване на температурата и продължителни засушавания. Почвената ерозия е един от основните проблеми, с които се сблъскват земеделските производители, тъй като оказва силно неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство, водейки до по-ниски добиви. Редица изследвания сочат, че устойчивите практики на биологичното земеделие, както и регулярни мероприятия по залесяване, могат значително да подобрят състоянието на почвите и да намалят процесите на ерозия.

По данни на ТП Държавно горско стопанство – Ловеч горският фонд на територията на община Летница към 2020 г. съставлява общо 3 187,2 ха, от които 473,4 ха са държавна собственост, 496,9 ха са общинска собственост, 1 217,5 ха са частна собственост, 965,5 ха са съсобствени гори, 18,9 ха са религиозна собственост, а 15,0 ха са собственост на юридически лица. Общата залесена площ е 3 089,2 ха.

Таблица №22: Горски фонд
Източник: ТП Държавно горско стопанство – Ловеч

<i>Населено място</i>	<i>Вид собственост</i>	<i>Обща площ, ха</i>	<i>Залесена площ, ха</i>
<i>град Летница</i>	Всичко	710,7	692,1
	Държавна	44,4	40,6
	Общинска	113,9	113,7
	Частна	258,2	251,2
	Съсобственост	294,2	286,6
	Религиозна	0,00	0,00
	Юридически лица	0,00	0,00
<i>село Горско Сливово</i>	Всичко	1 540,2	1 511,9
	Държавна	179,0	173,8
	Общинска	359,2	355,9
	Частна	409,2	395,2
	Съсобственост	589,0	583,2
	Религиозна	2,3	2,3
	Юридически лица	1,5	1,5
<i>село Крушуна</i>	Всичко	489,8	452,5
	Държавна	86,2	75,6
	Общинска	8,8	8,8
	Частна	297,1	285,7
	Съсобственост	80,4	65,7
	Религиозна	14,4	13,8
	Юридически лица	2,9	2,9
<i>село Кърпачево</i>	Всичко	446,5	432,7
	Държавна	163,8	151,0
	Общинска	15,0	14,5
	Частна	253,0	252,5
	Съсобственост	1,9	1,97
	Религиозна	2,2	2,2
	Юридически лица	10,6	10,6

Горският фонд на територията на община Летница е в добро състояние.

В горските площи на Летница има добри условия за събиране на билки, горски плодове, гъби, орехи, шипки. Цветово разнообразие от равнец и кантарион, акация, див божур и минзухар радват очите от ранна пролет до късна есен. Голям пояс от смрадлика покрай пътя между селата Кърпачево и Крушуна допълва пъстрата растителна палитра в района.

Изключително ценен и богат е растителният ресурс от лечебни растения. По дефиниция това са тези растения, които могат да бъдат използвани за получаване на билки. Опазването на

растенията включва дейности по поддържане и съхраняване на обитаваните от тях екосистеми, а така също и възстановяване на жизнеспособни популации на видовете.

Местообитанията на различни видове лечебни растения са общински земи, пасища, мери, гори, покрай реки и водоеми, крайселски мери и в регулацията на селищата.

Горите са до голяма степен запазени и разнообразни. Те са подходящи като среда за отглеждане на диви животни и евентуално бъдещо изграждане на ловни паркове за туризъм. Разнообразните дивечови видове – дива свиня, сърна, елен лопатар, заек, както и фазани и яребици са още едно условие за развитието на туризъм и превръщането на горските масиви в природни паркове.

Съгласно изработеният Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство – Ловеч от 2014 г. на територията на град Летница се предвижда подпомагане на естественото възобновяване на 14,8 ха гори, в селата Горско Сливово и Крушуна, насоките на залесяване са в зрели гори и подпомагане на естественото възобновяване на горите на общо 4,4 ха за село Горско Сливово и 6,9 ха за село Крушуна.

В периода от 2021 г. до 2027 г. залесявания ще бъдат извършвани в случай, че се изведат сечи, които изискват последващо възобновяване на горите, съгласно действащият Горскостопански план на ТП Държавно горско стопанство – Ловеч.

По данни на Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ град Ловеч, във връзка с предоставена от РИОСВ – Плевен информация за състоянието на складовете за съхранение на негодни и забранени продукти за растителна защита за 2019 г. на територията на община Летница, наблюдаваните складове са разположени в землищата на село Горско Сливово, село Крушуна и село Кърпачево.

Регионалната дирекция осъществява контрол на складовете в „АЖД – АГРО“ град Летница и село Крушуна, в които се съхраняват и има наличие на негодни и забранени продукти за растителна защита.

По отношение на пожарната активност в гасителния район на РДПБЗН – Ловеч от населените места територията на община Летница са включени село Крушуна и село Кърпачево. За периода 2015 г. до 2019 г. в землищата на тези населени не е регистрирана пожарна активност. В гасителния район на Районната служба по безопасност на населението – Левски попадат град Летница и село Горско Сливово.

В гасителния район на РДПБЗН – Плевен от населените места на територията на община Летница са включени град Летница и село Горско Сливово. За периода от 2015 г. до 2019 г. за град Летница са регистрирани 54 броя произшествия във връзка с пожарна активност и засегнатата площ 404 700 м², от тях 15 бр. са пожари с материални загуби, 31 бр. са без материални загуби, 3 бр. са били лъжлив сигнал, а 5 бр. са свързани с оказване на техническа помощ. За

същия период в село Горско Сливово са регистрирани общо 10 бр. произшествия с пожарна активност и засегната площ от 41 100 м²: 2 бр. са пожари с материални загуби, 7 бр. са пожарите без материални загуби и 1 бр. е лъжлив сигнал.

Съгласно картата за сеизмично райониране на Република България територията на община Летница попада в зона със земетръсно проявление от VII степен по скалата на Медведев – Шпонхоер – Карник (МШК-64).

По данни на Геозащита – Плевен в община Летница не са регистрирани свлачища.

2. 3. 4. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.

Управлението на отпадъците е важен проблем пред всяка община и е пряко свързано с екологичното равновесие.

В община Летница се генерират отпадъци от домакинства, административни сгради, предприятия, улични площи, обществени и търговски обекти. Основно място заемат смесените битови отпадъци, чието обезвреждане се извършва чрез депонирането им на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Ловеч, Летница и Угърчин“. Регионалното депо е новоизградена и охраняема инсталация, на която се извършва екологосъобразно депониране на твърди битови отпадъци, строителни и производствени неопасни отпадъци. Депото разполага с електронна везна за измерване на отпадъците, контролно-пропускателен пункт, стопански двор с административна сграда, гаражни клетки за част от експлоатационните машини, работилница, водоструйна машина за измиване гумите на автомобилите и контейнерите за отпадъци с вода под налягане, дренажна система с помпена станция за събиране и обратно връщане в тялото на депото на инфилтрирани води и газови кладенци за събиране и отвеждане за последващо използване на биогаза. За обезвреждане на твърдите битови отпадъци и други неопасни отпадъци на депото е избрана техниката – наземно депониране.

Количествата събрани битови отпадъци се отчитат при депонирането в количествени единици (тонове) на електронна автомобилна везна. Данните от депонираните количества отпадъци се отчитат чрез месечни отчети подавани към община Летница.

Система за събиране и транспортиране на отпадъци е въведена и в четирите населени места на територията на община Летница. Общият брой на съдовете за събиране на смесени битови отпадъци за цялата община е 196 бр. от тип „Бобър“ с обем 1,1 куб. м. Населението във всички населени места е обхванато на 100% от системата за събиране и транспортиране на отпадъци, организирано от Община Летница по предварително зададен седмичен график. Събраните твърди битови отпадъци се извозват до депото с комплексен сметоизвозващ автомобил

„IVEKO“ - 120L, снабден със специализирана надстройка с обем 6+1 куб. м. и с хидравлично устройство за компактиране на товара.

В периода от 2015 г. до 2020 г. количествата на събраните смесени битови отпадъци на територията на община Летница са представени в следната таблица:

Таблица №23: Смесени битови отпадъци
Източник: Община Летница

СМЕСЕНИ БИТОВИ ОТ- ПАДЪЦИ	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
	964,40 т.	1 009,78 т.	1 057,44 т.	1 022,06 т.	1 068,82 т.	1 030,94 т.

През 2017 г. в Община Летница е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали – хартия, картон, пластмаса и стъкло. Тази система се обслужва от фирма "ЕКОПАК България" АД по Договор от 23. 01. 2017 г. и Анекс към същия от 17. 01. 2019 г.

Информацията, предоставена от „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за разделно събраните отпадъци от територията на община Летница, за периода от 2017 г. до 2019 г. е систематизирана в следната таблица:

Таблица №24: Разделно събрани отпадъци
Източник: „ЕКОПАК България“ АД

РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
	2 130 кг.	7 750 кг.	3 942 кг.	1 206 кг.

Община Летница не разполага със съоръжения и инсталации за физическо и химическо обезвреждане на отпадъците, системи за компостиране или смесен тип инсталации за третиране на битови отпадъци.

2. 3. 5. ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ – ШУМ И РАДИАЦИЯ.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Плевен контролира промишлени обекти, източници на шум в околната среда, с цел спазване на граничните стойности на нива на шум в съответни зони и територии, както и най-близките места за въздействие. На територията на община Летница няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, които предизвикват наднормени нива на шум в околната среда.

За периода 2015 г. -2020 г. РИОСВ – Плевен е предоставило следните данни от мониторинга на нивата на шум в околната среда от промишлени обекти в община Летница:

Таблица №25: Нива на шум от промишлени обекти
Източник: РИОСВ - Плевен

<i>Предприятие</i>	<i>Диапазон на измерени нива на шум по границата на промишления обект</i>	<i>Гранична стойност (норма)</i>	<i>Измерени нива на шума в мястото на въздействие</i>	<i>Гранична стойност (норма)</i>	<i>Забележка</i>
АЖД - АГРО ЕООД град Летница	50,3 - 57,7 dBA дневни	70 dBA	48,5 dBA	55 dBA	Контролно измерване 20.05.2020г.
АЖД - АГРО ЕООД град Летница	58,6 - 66,2 dBA дневни 58,5 - 65,6 dBA вечерни 59,1 - 65,8 dBA дневни	70 dBA 70 dBA 70 dBA	48,1 dBA 47,6 dBA 43,7 dBA	55 dBA 50 dBA 45 dBA	Контролно измерване 05.06.2020г.

През последните години мониторингът на радиационното състояние на местно ниво, не отчита различни от естествените стойности на радиационния гама-фон. Оперативният дежурен в Община Летница измерва радиационния фон три пъти в денонощието, измерените стойности се записват в „Дневник за отчитане измерванията на радиационния фон от пост за радиационно наблюдения“. Стойността на нормалния гама-фон е 0,02mR/h, съгласно нормите на Комитета по Енергетика.

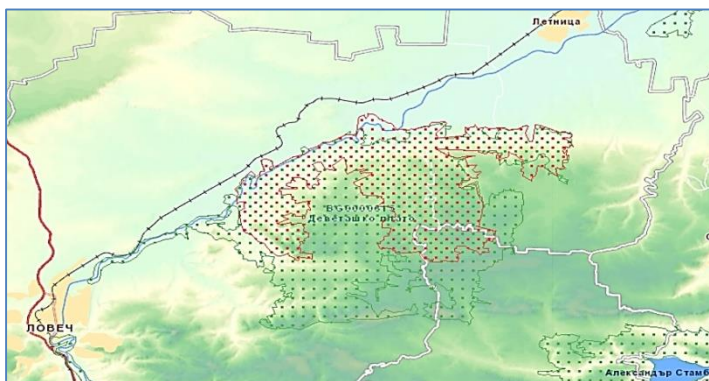
Риск от създаване на критична ситуация в общината може да възникне при радиационна авария в АЕЦ „Козлодуй“. Територията на общината има вероятност да бъде радиационно натоварена и при трансграничен пренос на радиоактивни замърсявания при аварии в АЕЦ в близост до Република България.

По данни на Регионалната дирекция по безопасност и защита на населението – Ловеч в община Летница няма регистрирани обекти с издадени лицензи за дейности с източник на йонизиращи лъчения (ИЙЛ).

2. 3. 6. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.

Част от община Летница се намира на територията на Деветашкото плато. Според Закона за биологичното разнообразие (чл. 6, ал. 1, т.1 и т.2 на Закона за биологичното разнообразие) и Директивата за местообитанията, Деветашкото плато е обявено за Защитена зона „Деветашко плато“, код BG0000615 с Решение №122 от 02. 03. 2007 г., бр. 21/2007 на ДВ. Освен това, тя се

припокрива частично и със Защитена зона „Деветашко плато”, код BG 0002102 по Директива за птиците, обявена със Заповед № РД-138 от 23. 02. 2009 г., бр. 21/2009 на ДВ. Деветашкото плато е от световно значение за опазване на ливадния дърдавец и едно от най-важните места в страната от значение

за Европейския съюз за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Територията на Деветашкото плато е включена и като част от Националната екологична мрежа Natura 2000. През 2005 година територията е обявена от *Bird Life International* за орнитологично важно място¹.

С цел опазване на биологичното разнообразие в екосистемите на района и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни забележителни обекти на неживата природа, в рамките на община Летница са обявени следните защитени територии:

а) **Природна забележителност "Маарата"** (по смисъла на Закона за защитените територии), с площ 57 дка, обявена със Заповед №418/14.11.95г. на МОС, ДВ бр.105/1995г. Паркът включва следните елементи:

- карстов водопад с височина около 15 метра и най-голямата в страната водна травертинова каскада;
- втората в страната водна пещера, една от най-красивите в България, с оригинални галерии, лабиринт, синтрови прегради. Пещерата е достъпна за спелеолози на около 150 м. от входа;
- бигорови пещери с площ 5.7 дка в землището на с.Крушуна.

б) **Защитени местности** (по смисъла на Закона за защитените територии):

• **"Люляката"** - 3.0 дка, в землищата на с. Крушуна и с. Горско Сливово е горист масив от люляк. Обявена е за защитена местност с цел опазване на характерния ландшафт със заповед №РД-746/10.06.2003 г. от МОСВ, ДВ бр. 60/2003 г.;

• **"Шумата"** – 18.1 дка, в землището на с. Крушуна. Обявена е за защитена местност с цел опазване на характерния ландшафт със заповед №РД-730/10.06.2003 г. от МОСВ, ДВ бр.60/2003 г.

Пещери, намиращи се на територията на община Летница, картирани и достъпни за посещение са:

¹ Източник: Биоразнообразието на Деветашкото плато и насоки за устойчиво използване на природните ресурси в района, Доклад на българска фондация Биоразнообразие, 2007

✓ **Бонинската дупка** (село Крушуна)

✓ **Урушка Маара, Пройковската пещера** (село Крушуна) е обявена като архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Античността и Средновековието с категория „национално значение“, ДВ бр.75 от 1967г.

✓ **Футъовската пещера** (село Кърпачево) е обявена като архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Античността и Средновековието с категория „национално значение“, ДВ бр.75 от 1967г.

✓ **Голяма Гарваница** (село Горско Сливово)

✓ **Стълбица** (село Кърпачево)

✓ **Малка Гарваница** (село Горско Сливово)

Интересна е орнитофауната в района. От откритите 56 вида по-редки птици, със статут на защитени са орелът-змияр, наричан от местното население "гашурка", черният щъркел и бухалът.

Във високите скали край село Крушуна гнездят няколко двойки черни щъркели, включени в Червената книга на България в категория застрашени. Те са защитен вид съгласно чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие (включени в Приложение №3 към чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие). В същото Приложение №3 фигурират още: белоопашат мишелов, орел-змияр, бухал, ливаден дърдавец, въртошийка, червенокръста лястовица, брегова лястовица, испанско каменарче, ръждивогушо ливадарче, жалобен синигер, сива сврачка, червеноглава сврачка, гарван.

Диви животни, които се срещат в общината са диви прасета, сърни и елени лопатари, както и фазани и пьдпъдъци, различни видове риби, създаващи условия за лов и риболов.

2. 4. АДМИНИСТРАТИВНО УСТРОЙСТВО.

Към 31. 12. 2020г. Общинска администрация Летница има общ брой – 33 щатни бройки, от които заети са 32 бр., от тях 24 са заети от жени. С висше образование са 19 от служителите, а 14 имат завършено средно образование. Структурата на Общинска администрация Летница е следната:

Таблица 26: Структурата на Общинска администрация Летница

Източник: Община Летница

№	Структурни звена	Към 31. 12. 2020г.
1	Кмет на община Летница	1

2	Заместник кмет на община Летница	1
3	Секретар на община Летница	1
4	Главен архитект на община Летница	0,5
5	Архитект	0,5
6	Кметове на кметства	2
7	Кметски заместници	1
	ОБЩО:	7
<i>Дирекция "Устройство на територията, общинска собственост, програми и проекти"</i>		
8	Директор "Устройство на територията, общинска собственост, програми и проекти"	1
9	Старши експерт „Образование, култура, социални дейности, програми и проекти“	1
10	Старши експерт “Програми, проекти и екология“	1
	Мл. експерт „Заетост и социално включване“	1
11	Старши експерт „Програми и проекти“	1
12	Старши експерт „Икономически и туристически дейности“	1
13	Старши експерт „Икономическо развитие“	1
14	Старши експерт „Собственост, кадастър и регулация	1
15	Старши специалист "Устройство на територията, общинска собственост и кадастър"	1
16	Специалист "Административно обслужване"	1
17	Старши специалист техническа организация, домакин	0,5
18	Старши специалист „Административно осигуряване на общинския съвет“	0,5
19	Призовкар, хигиенист	1
	ОБЩО:	12
<i>Дирекция "Финансово-стопански дейности, административно и информационно обслужване"</i>		
20	Директор - Дирекция "Финансово-стопански дейности, административно и информационно обслужване"	1
21	Главен счетоводител	1
22	Старши счетоводител	2

23	Гл. специалист - счетоводител/касиер	1
24	Главен експерт „ГРАО“	1
25	Главен експерт „Данъци“	1
26	Старши експерт „Местни приходи“	1
27	Главен специалист "Човешки ресурси"	1
28	Специалист „Човешки ресурси“	1
	ОБЩО:	10
29	Счетоводител с. Крушуна	1
30	Счетоводител с. Горско Сливово	1
31	Старши специалист ГРАО – с. Горско Сливово	1
32	Специалист ГРАО – с. Крушуна	1
	ОБЩА ЧИСЛЕНОСТ:	33

Във връзка с развиването на модерна и отворена към граждани и бизнес публична администрация, Община Летница обединява мерки от две области: въвеждане на електронни услуги и системи, и повишаване на квалификацията на своите служители.

На интернет страницата на Община Летница гражданите имат достъп до всички нормативни документи на местно ниво, планови документи, образци на заявления и актуална информация. Община Летница предлага административни услуги в направления: Местни данъци и такси, ГРАО, Стопански дейности, Териториално и селищно устройство и Общинска собственост. Целта на общината е да повиши качеството на информационното и административно обслужване.

В Община Летница се стимулира професионалното и служебно развитие чрез осигуряване на възможности за служителите за включване в разнообразни форми на обучение. На служителите се осигурява участие в обученията по различни професионални области: правни аспекти на административната дейност, финансово и стопанско управление, регионално и местно развитие, управление на човешките ресурси, управление на проекти – усвояване на средства от ЕС и др.

Във връзка с повишаване квалификацията на своите служители, Община Летница е изпълнила следните проекти:

✚ в периода от 07. 08. 2014 г. до 07. 08. 2015 г. е реализиран проект „Повишаване квалификацията на служителите в община Летница чрез обучения“ чрез финансиране по Оперативна програма „Административен капацитет“ – към Института по публична администрация са проведени обучения за повишаване на професионалните умения на служителите в общинските администрации;

✚ през 2018 г. служители от Общинска администрация Летница са включени в различни модули на обученията по проект „Подобряване капацитета на общинските служители за предоставяне на качествени услуги“ на Националното сдружение на общините по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Повишаване на експертния капацитет на служителите в администрацията, Приоритетна ос № 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Проектът е насочен към общински служители на трудово и служебно правоотношение в специфични общински сфери на дейност, пряко свързани с базови публични услуги.

✚ в рамките на сътрудничеството със сдружение "Деветашко плато" минимум 3 представители на администрацията са участвали в обученията в други страни от ЕС за обмен на опит в посока съживяване и развитие на селата.

2. 5. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

2. 5. 1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА.

В Община Летница има създадена и утвърдена транспортна схема за автобусен транспорт за превоз на пътници. Междуселищното обслужване на населението се извършва по утвърдени транспортни схеми, след провеждане на конкурс. Основните дестинации са Летница – Плевен, Левски – Летница – Плевен, Летница – Ловеч и Левски – Летница – Севлиево. Линиите се поддържат от частни превозвачи.

А. ПЪТНА МРЕЖА.

По данни предоставени от Агенция „Пътна инфраструктура“ през територията на община Летница преминават следните участъци от републиканските пътища:

- Път III – 301 „(Гара Бяла – о.п. Плевен) – Козар Белене – Левски – Летница - Умаревци – Ловеч“ от км 14+743 до км 22+246 с дължина 7,503 км. Трасето на пътя през град Летница минава по бул. „Никола Петков“ и бул. „България“. Основно чрез този път се осъществяват част от външните връзки на община Летница с общините Ловеч и Левски.;

- Път III – 3011 „Летница – Горско Сливово – Крамолин – Горско Косово – Бяла река – Горско Калугерово – (Добромирка - Вишовград)“ от км 0+000 до км 16+854 с дължина 16,854 км. Трасето на пътя минава през град Летница по: бул. „България“ и ул. ”Г. М. Димитров“. Този

път играе ролята на вътрешна транспортна връзка за две от четирите населени места в общината (гр. Летница и с. Горско Сливово), както и за външните транспортни връзки между община Летница и община Севлиево;

- Път III – 3501 „(Гривица - Плевен) – Згалево – Пордим – Одърне – Каменец - Летница“ км от 32+650 до км 34+918 с дължина 2,268 км. Улицата, по която минава трасето на път III-3501 няма име. Пътят свършва в град Летница на бул. „Никола Петков“. Този път играе ролята на външна транспортна връзка между община Летница и община Пордим.

Състоянието на настилката на републиканските пътища на територията на община Летница е, както следва:

▪ състояние на път III-301:

- добро състояние – от км 14+743 до км 15+940 и от км 17+800 до км 22+246;

- лошо състояние – от км 15+940 до км 17+800 – към 2020г. в този участък се изпълнява превантивен ремонт.

▪ състояние на път III-3011:

- добро състояние – от км 0+000 до км 3+900;

- задоволително състояние – от км 14+000 до км 16+854;

- лошо състояние – от км 3+900 до км 14+000.

▪ състояние на път III-3501:

- задоволително състояние – от км 34+600 до км 34+918;

- лошо състояние – от км 32+350 до км 34+600.

Населените места по протежението на републиканските пътища на територията на община Летница са:

✓ град Летница – път III-301 от км 15+180 до км 18+485, път III-3011 от км 0+000 до км 1+616, път III-3501 от км 34+234 до км 34+918;

✓ село Горско Сливово – път III-3011 от км 12+330 до км 14+534.

В периода от 2015 г. до 2019 г. по републиканските пътища на територията на община Летница са изпълнявани единствено дейности по текущо поддържане – изкърпване на дупки и деформации в настилката, изсичане на храсти, косене на банкети.

Към края на 2020 г. по одобрено допълнително задание за превантивен ремонт на път III-301 от км 15+940 до км 17+800 в чертите на град Летница на стойност 3 794 613,07 лв. с ДДС са изпълнени предвидените в проекта строително-ремонтни дейности.

Общинската пътна мрежа е с дължина 36,320 км, като общото и състояние е задоволително.

Общинската улична мрежа е с дължина 68,120 км., като общото и състояние е задоволително.

Междуселищната пътна мрежа на територията на община Летница е с обща дължина от 17,080 км.

➤ Общински път LOV1030 (IV-35328) „Крушуна – Кърпачево – Горско Сливово” (попада изцяло в община Летница). Играе ролята на вътрешна транспортна връзка между селата Крушуна, Кърпачево и Горско Сливово. Дължината на пътя е 11,950 км. Състоянието на пътя е много добро.

➤ Общински път LOV1064 (IV-35326) „Чавдарци - Крушуна – Летница” (пресича централната част на община Летница в посока югозапад-североизток). Играе ролята на външна транспортна връзка между селата Крушуна и Чавдарци с община Ловеч. Прави връзка с републикански път III-3011. Дължината на участъка от пътя, попадащ на територията на община Летница е 5,130 км. Състоянието на пътя е много добро.

През територията на община Летница е предвидено да преминава новостроящата се автомагистрала Хемус. Изграждането на магистралата е разделено на следните участъци:

- Лот 4 – с дължина 26,8 km от km 139+340 до km 166+144.09 – от пътен възел "Плевен до пътен възел „Летница“ на път III-301, обслужващ град Левски и природните забележителности „Крушунските водопади“ и „Деветашката“ пещера. Стойността на Лота е 231 млн. лв.

- Лот 5 – с дължина 23,2 km от km 166+144,09 до km 189+344 – от пътен възел „Летница“ до пътен възел „Павликени“ на път III-303, обслужващ град Павликени. Стойността на Лота е 197 млн. лв.

Б. ЖЕЛЕЗОПЪТНА МРЕЖА.

През територията на община Летница преминава 24-та железопътна линия Свищов – Троян, с товаронапрежение от VI^{-ти} клас. Построена е през 1927г. в отсечката от гара Левски до гара Ловеч. Железопътната линия прави връзка с 2-ра главна жп линия София – Варна, което е с товаронапрежение от V^{-ти} клас. Дължината на железопътния път преминаващ през територията на община Летница е 9,481 км от км 54+000 до км 63+000 и е в добро техническа състояние.

Приемно-отправните коловози (ПОК) на територията на община Летница са два, с максимална полезна дължина 507 км. и минимална полезна дължина 506 км. Техническото състояние на релсо-траверсовата скара е добро.

На територията на общината са разположени три прелеза: спирка Летница – км 55+930, междугарие Левски – Дойренци км 57+262 и км 57+777.

В обсега на общината има изграден 1 стоманобетонен мост: междугарие Летница – Дойренци км 58+762, с дължина 14,2 м.

Съгласно действащия към 2020г. график за движение на влаковете през територията на община Летница ежедневно преминават 8 бр. пътнически влакове.

2. 5. 2. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА МРЕЖА.

Водоснабдяването на територията на община Летница се извършва от „ВиК“ АД – Ловеч. Състоянието на водоснабдителните съоръжения е задоволително, като се има предвид, че повечето съоръжения са изградени през периода 1943-1985г., в това число каптажи, напорни водоеми, помпени станции, шахтови кладенци, шахти и средната им възраст е над 50 години. Общата дължина на водопроводите – довеждащи и разпределителни е 99 км., като от тях 56% са изградени от етернитови тръби, 25,9% от стоманени тръби, 18,2% от тръби РЕНД.

Водоснабдяването на град Летница се осъществява от собствени водоизточници, основно от:

- 11 бр. каптажи „Червен бряг“ чрез помпена станция (ПС) „Червен бряг“ до кула - резервоари $2 \times 350 \text{ м}^3$, посредством довеждащи водопроводи от азбестоциментови тръби $\varnothing 80$, $\varnothing 100$, $\varnothing 150$, $\varnothing 250$ и $\varnothing 300$ от 1978г. и от стоманени тръби от $\varnothing 275$ до $\varnothing 375$ от 1985г., с обща дължина 4,1 км.;

- бункерни помпени станции „Смърдешка бара 1 и 2“ до кула-водоеми, посредством стоманен довеждащ водопровод $\varnothing 200$ от 1985г., с обща дължина 1,4 км.;

- бункерни помпени станции „Кулите“ до кула-водоеми чрез стоманен водопровод $\varnothing 150$ от 1988г., с дължина 0,1 км.;

- дренажи „Смърдешка бара 1 и 2“ до НВ „Смърдешка бара“ 212 м^3 , посредством азбестоциментови довеждащи водопроводи $\varnothing 200$ от 1957 г., с обща дължина 3,8 км.

Разпределителната водопроводна мрежа на град Летница е с обща дължина 37,1 км., като най-старите водопроводи са изградени през 1929 г. от стоманени тръби $\varnothing 60$ – $\varnothing 200$ около 7 км., по-значително строителство е осъществено през 1973 г. – 18 км. с азбестоциментови тръби и през периода 1981 – 1985 г. са изградени още 11 км. стоманени водопроводи. През 2005 г. и 2009 г. са подменени около 1,6 км. водопроводи с тръби РЕНД.

Броят на сградните водопроводни отклонения в град Летница е 1592 бр.

В село Горско Сливово водоснабдяването се осъществява основно от ВГ „Александрово“ посредством общ тласкателен водопровод за село Деветаци, община Ловеч, село Кърпачево и село Горско Сливово – от ПС „Александрово – I подем“, през „Александрово – II подем“, през НВ Кърпачево до ПС Горско Сливово. Довеждащият магистрален водопровод от ПС „Александрово – II подем“ до ПС „Горско Сливово“ е изграден от азбестоциментови тръби $\varnothing 200$ през

1968г. – 1970г. и е с обща дължина около 12 км., като на територията на община Летница попадат 9 км.

Село Горско Сливово има собствен водоизточник каптиран извор „Калвинец“, от който водата постъпва в ЧР на ПС „Горско Сливово“ и от там в НВ Горско Сливово, посредством стоманени довеждащи водопроводи $\varnothing 150$, изградени през 1943 г. Общата дължина на довеждащите собствени водопроводи е 1,45 км.

Разпределителната водопроводна мрежа е с обща дължина 18,2 км., като през 2014 г. са подменени 15,3 км. от водопроводите с тръби от РЕНД. Сградните водопроводни отклонения са 663 бр.

В село Кърпачево водоснабдяването се осъществява от ВГ „Александрово“ чрез магистралния водопровод, който преминава в зоната на НВ Кърпачево.

Разпределителната водопроводна мрежа е с обща дължина 7,2 км., изградена е от азбестоциментови тръби от $\varnothing 60$ до $\varnothing 150$ през 1968г. Сградните водопроводни отклонения са 217 бр.

Село Крушуна се водоснабдява от 3 броя собствени водоизточници: шахтов кладенец „Ливадето 1, 2 и 3“ чрез ПС Крушуна до НВ Крушуна, посредством азбестоциментови водопроводи $\varnothing 100$, $\varnothing 125$, $\varnothing 150$ и $\varnothing 200$ от 1976 г. – 1977 г., с обща дължина 3,9 км. Съоръженията формират ВГ „Крушуна – Чавдарци“ и доставят допълнителни водни количества за село Чавдарци, област Ловеч.

Разпределителната водопроводна мрежа е с обща дължина 8 км., изградена е от стоманени и азбестоциментови тръби $\varnothing 60$, $\varnothing 80$, $\varnothing 100$ и $\varnothing 200$ от 1929 г., 1960 г. и 1976 г. През 2014 г. са подменени 3,9 км. от водопроводите с тръби от РЕНД.

Сградните водопроводни отклонения са 292 бр.

Изградена канализационна мрежа има единствено в град Летница. Тя е изградена в периода от 1974 г. – 1991 г., в следствие през 1999 г., 2007 г. – 2011 г. основно с бетонови тръби и е с обща дължина 30,3 км. Броят на канализационните отклонения е 1 162 бр.

През 2019 г. на територията на община Летница са отстранени 2 бр. аварии по канализационната мрежа, 18 бр. аварии по довеждащите водопроводи, 24 бр. аварии по разпределителните водопроводи, 19 бр. аварии по сградните ВиК отклонения.

2. 5. 3. ГАЗОПРЕНОСНА МРЕЖА.

През територията на Община Летница, на север от град Летница преминава преносен газопровод /магистрален газопровод – северен клон/, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, с

дължина около 8,8 км., диаметър DN700 и максимално работно налягане PN 5,4 МПа. В сервитута на газопровода е положен съобщителен кабел, който има за цел предаване на технологична информация за работата на съоръженията.

Сервитутът на газопровода е ивица с ширина 15 м. от двете страни от оста му или общо 30 м., в която съгласно „Наредба №16/09. 06. 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти“ се забранява всякакъв вид строителство, засаждане на дървета с развита коренова система и други дейности изброени в чл. 20 от Наредбата.

С „Наредба №6/25. 11. 2004 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ“ се налага и територията на превантивната устройствена защита по смисъла на чл. 10 от Закона за устройство на територията (охранна зона) около газопровода. За газопроводи с условен диаметър над 600 до 800 мм., охранната зона е ивица с широчина 200 м. от двете страни от оста на газопровода или общо 400 м., в която зона има ограничителен режим по отношение на застрояването.

Община Летница е част от Район Мизия. Като част от района за територията на община Летница има лицензиант за дейностите по разпределение и снабдяване на природен газ. Лицензията №Л-131-08 е от 10. 02. 2004 г. и е за срок от 35 години.

Газифицирането на Община Летница стартира през 2009 г. Към момента за захранване на консуматорите от община Летница са изградени и въведени в експлоатация следните съоръжения:

- ГИС Летница, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- отклонение от преносен газопровод за захранване на АГРС-Летница с максимално работно налягане PN5,4МПа;
- Автоматична газорегулаторна станция /АГРС/ – град Летница, собственост на Аресгаз ЕАД Рвх.= 5,4МПа, Ризх.=0,6МПа, Qмакс.=10000ст.куб.м/час. В АГРС има изградена и инсталация за одориране на газа;

Оптичната кабелна магистрала към края на 2020 г. е изградена и въведена в експлоатация с разрешение за ползване №СТ-05-335/21. 03. 2018 г.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е в процес на реализация на проект „Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбската граница“, част от който попада на територията на град Летница. за трасето е одобрен подробен устройствен план – Парцеларен план със Заповед №РД-68/19. 07. 2019 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството. Проектът е в процес на реализация, газопроводът на територията на община Летница е изцяло положен на траншеята, извършен е обратен насип, положени са обсадните тръби за оптичните кабелни трасета, разположени от

двете страни на газопровода, като предстои изстрелване на кабела в тръбите. Предвидено е всички строително-монтажни работи по проекта на територията на община Летница да приключат до края на 2020 г.

През територията на община Летница преминава проектната разработка на газопровод Южен поток. С влязла в сила Заповед №РД-02-15-28/13. 03. 2014 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството е одобрен проект за Подробен устройствен план – парцеларен план на газопровод „Южен поток” на територията на община Летница. Съгласно разработката в участъка през община Летница преминават два броя тръби с диаметър 1 400 мм и максимално работно налягане 9,81МРа, както и два броя оптични кабела, служещи за комуникация и управление на газопроводната мрежа.

Лицензиантът Аресгаз ЕАД е разработил генерална схема за газификация на град Летница, обхващаща участъци и отклонения за захранване на промишлени и обществено - административни потребители, разположени в различни части на града. Проектът е под наименованието "Газоразпределителна мрежа на град Летница". Изброените по-горе завършени дейности създават отлични предпоставки за развитието на газопроводната мрежа в общината и за създаване на възможности за захранване с природен газ на голям процент от потенциалните консуматори. Факторът, който забавя процеса на газифициране, е слабата икономическа и социална активност в населените места на община Летница и ниските доходи на домакинствата. Причините са сравнително ниския потенциал за нарастване на консумацията на природен газ и високата стойност на първоначалната инвестиция за изграждане на газопроводи.

По данни предоставени от Аресгаз ЕАД съществуващата ГРМ е изградена на 7 етапа с обща дължина от 9 333,10 метра. Проведени са Държавни приемателни комисии и за цялата мрежа са издадени разрешителни за ползване от ДНСК – София.

В периода от 2015 г. до 2020 г. с цел осигуряване на непрекъснато, безопасно и безаварийно функциониране на ГРМ на територията на община Летница са извършени планови мероприятия, сезонни планови проверки на съоръженията, обходи, тестване на спирателната арматура и анализ на състоянието на измервателните и регулиращите устройства, както и следене нивата за одориране на газа.

2. 5. 4. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА И СЪОБЩИТЕЛНА МРЕЖА.

На територията на община Летница телекомуникационна дейност осъществява от „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД. БТК предлага фиксирани телефонни услуги при 100% степен на цифровизация, както и осигурява GSM покритие и мобилен достъп до интернет

на територията на цялата община. БТК предоставя достъп до фиксиран високоскоростен интернет и телевизионна услуга по технологиите IP TV и Direct to The Home (DTH TV).

Наложилата се през последните години тенденция на намаление на фиксираната телефонна плътност и увеличение на мобилната продължава, като стойността на показателя „фиксирана телефонна плътност по домакинства” бележи постоянно намаление, подобно на процесите в цялата страна, докато за показателя „мобилна телефонна плътност” се наблюдава непрекъснатата тенденция на увеличение.

На територията на община Летница мобилно покритие се осигурява и от операторите А1 и Теленор. Към 2020г. мобилният оператор А1 има изградени два обекта от наземната мобилна мрежа:

- в град Летница, УПИ I-651, кв. 33, ПИ с ид. 43476.315.651, издадено разрешение за строеж №23/19.10.2011г. от главния архитект на Община Летница и разрешение за ползване №СТ-05-97/31.01.2012г. от ДНСК;

- в село Горско Сливово, УПИ – XIII-874, кв. №111, издадено разрешение за строеж №3/25.02.2004г. от главния архитект на Община Летница и разрешение за ползване №СТ-12-1043/29.12.2006 от ДНСК.

Пощенските услуги на територията на община Летница се осигуряват основно от Български пощи, които осъществяват дейност в направление вътрешни и международни пощенски услуги, парично-преводна дейност и разпространение на печата.

На територията на община Летница се извършват и куриерски услуги в определени дни от седмицата от частни куриерски фирми.

2. 5. 5. ЕНЕРГИЙНА МРЕЖА (ВЪЗОбНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ И ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ).

Енергийната мрежа на територията на община Летница се обслужва от подстанция в град Левски, като всички населени места в общината са електрифицирани. Електропреносната мрежа на територията на община Летница се експлоатира и поддържа от фирма „ЧЕЗ Електро България” АД. В общината има 64 трафопоста, които се обслужват от ЧЕЗ, но само 44 бр. са собственост на дружеството. Основният дял в консумацията на електрическа енергия на територията на общината, се дължи на битовите абонати.

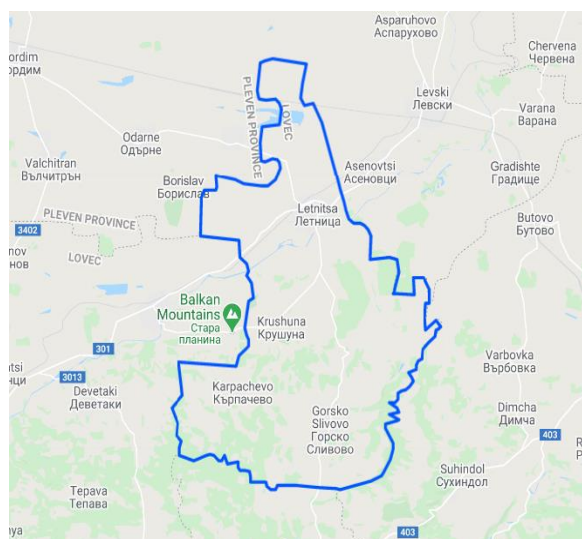
През 2011 г. в землището на община Летница започна реализацията на проект „Фотоволтаичен парк – Летница”, който е изпълнен и обектът е въведен в експлоатация от 11 май 2012 г., с производствена мощност 0.197 МВт. Фотоволтаичната електроцентрала е изградена върху 435 500 кв² общинска земя. Паркът се състои от четири площадки – Северна SOLARPARK,

Централна FISHTRADE, Южна MENAGEПРОЕКТ и Западна AGRIPLAM. Слънчевата електроцентрала е с номинална мощност от 14 мегавата и включването ѝ към националната електропреносна мрежа по план трябва да се осъществява от три нови електродалекопровода. Монтираните слънчеви колектори и съоръжения са доставени от Шнайдер Електрик Франция САС. Инвеститор в проекта е южнокорейската компания "Самсунг".

3. СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР.

А: СЕЛИЩНА МРЕЖА.

Община Летница се състои от 1 град – Летница и 3 села – Горско Сливово, Крушуна и Кърпачево. Границите ѝ са следните: на запад – община Ловеч; на северозапад – община Пордим, област Плевен; на североизток – община Левски, област Плевен; на югоизток – община Сухиндол, област Велико Търново; на юг – община Севлиево от област Габрово.

По данни на Регионалната статистика на ниво LAU1 община Летница към 27. 11. 2019 г. е определена като община от 4 категория. Землището на град Летница е разположено на 68,515 km² с 52±1 m надморска височина. Село Горско Сливово е от 6 категория. Землището му е разположено на Деветашкото плато и е с обща площ 70,028 km², намира се на 421 m надморска височина. Село Крушуна също е от 6 категория, разположено на 19,981 km² и се намира на 128 m надморска височина. Село Кърпачево е от 7 категория и е най-малкото по площ в общината - 19,195 km² с надморска височина 387 m.

Б: ЖИЛИЩЕН СЕКТОР.

По начин на застрояване селищните територии са със свободно застрояване. Сградите са разположени по периферията на имотите - характерен подход в селищното устройство за периода между двете световни войни на XX век, когато на практика се е осъществило урегулирането и подмяната на застройката на територията на община Летница.

По характер застрояването е преобладаващо едноетажно за сградите, строени до средата на XX век и двуетажно за строежите след този период. Едноетажният характер на жилищното застрояване е обусловен от типа на използваните строителни материали. Според статистичес-

ките данни голяма част от жилищните сгради са изградени с непечени тухли (кирпич) и гредоред. Тази конструктивна система не е пригодна за многоетажно застрояване. Съчетанието на преобладаващо едноетажно жилищно застрояване и едноетажните стопански постройки в имотите придава едноетажен облик на урбанизираните територии.

По данни на Националния статистически институт броят жилищни сгради в периода от 2015 г. до 2019 г. е 2 636 бр. Общата жилищна площ за периода от 2015 г. до 2018 г. е 140 851 кв. км., а през 2019г. е 161 943 кв. км.

По данни от последното Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011г. жилищните сгради по периоди на построяване са:

Таблица 27: Жилищен фонд.
Източник: НСИ 2012г.

Община	Общо	Периоди на построяване						
		до края на 1949	1950 - 1959	1960 - 1969	1970 - 1979	1980 - 1989	1990 - 1999	2000 - 2011
<i>Летница</i>								
Сгради	3658	<i>1632</i>	<i>829</i>	<i>608</i>	<i>355</i>	<i>167</i>	<i>48</i>	<i>19</i>
Жилища	2631	<i>1310</i>	<i>542</i>	<i>359</i>	<i>240</i>	<i>133</i>	<i>35</i>	<i>12</i>

Най-много построени сгради и жилища има в годините до 1949 г., които са 36,9% от построените за цялата област. Общия брой на жилищните помещения за територията на цялата община е 11 038. В структурата на жилищата в общината преобладават многостайните (с 3 и повече стаи) жилища. По отношение на електрификацията данните показват, че всички жилища в общината са осигуреността с електрически ток.

Преобладаващата част от наличните към 2011 г. са частна собственост, т.е. собственост на частни физически лица. Много нисък е броят на жилищата, които са държавна или общинска собственост и собственост на частни юридически лица.

От общия брой на жилищните сгради много малък е броят на тези, които са „панелен“ тип и от стоманобетон – общо 20. Преобладават тези изградени от тухли и от сурови тухли (кирпич). Такива са общо 3 618 жилищни сгради, което е 88,9% от общия им брой. От жилищните сгради, изградени от тухли – общо 2 449 бр., 2121 сгради са с гредоред. Висок е и броят на жилищните сгради, изградени от сурови тухли. По населени места, разпределението на жилищните сгради в голяма степен съответства на броя на населението. Основната част от тях се намират в общинския център – град Летница. Тук са изградени 61,1% от всички жилищни сгради в общината.

Таблица №28: Структура на жилищните сгради в населените места от община Летница - по вида на материала, от който са изградени – 2011 г.

Източник: НСИ

Населени места	Брой сгради по вид на материала от който са изградени					
	Общо жил. сгради	Панели	Стомано-бетон	Тухли бетонна плоча и с гредоред	Кирпич	Друг вид
Община Летница	3 658	6	14	2 449	1 169	20
<i>гр. Летница</i>	<i>2 236</i>	<i>3</i>	<i>8</i>	<i>1 397</i>	<i>814</i>	<i>14</i>
<i>с. Горско Сливово</i>	<i>740</i>	<i>1</i>	<i>5</i>	<i>690</i>	<i>42</i>	<i>2</i>
<i>с. Крушуна</i>	<i>419</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>268</i>	<i>146</i>	<i>3</i>
<i>с. Кърпачево</i>	<i>263</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>94</i>	<i>167</i>	<i>1</i>

В сградния фонд на общината, освен жилищни са включени и нежилищните сгради. Това са сгради, които са свързани основно с обслужващи и производствени функции. В незадоволително състояние са сградите с нежилищно предназначение, които вече не се използват. Такива са нефункциониращи училища и детски заведения, други обслужващи сгради в селата, чието първоначално предназначение е отпаднало, а физическото им състояние се влошава.

От разполагаемия жилищен фонд в общината, част от него не се използва по предназначение. Това са т.нар. „необитаеми“ жилища. Данните от преброяването на жилищния фонд през 2011 г. показват, че част от наличните жилища не се използват, т.е. по това време те са били необитаеми. Броят на необитаемите жилища общо за общината възлиза на 1 157 или 43,9% от всички жилища.

4. ВРЪЗКА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА СЪС СЪСЕДНИ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Й ГРАНИЦИ.

Община Летница териториално е в съседство с общините Ловеч (област Ловеч), Левски (област Плевен), Пордим (област Плевен), Севлиево (област Габрово) и Сухиндол (област Велико Търново). Все още общинската администрация не е поела присъщите й функции за стимулиране на междуобщинското бизнес проектиране и сътрудничество и взаимно използване на природните, социални и финансови ресурси на въпросните общини. Липсва административен капацитет в общините по отношение на реализацията на съвместните дейности. Усилията за подобряване на междуобщинското сътрудничество ще имат определяща роля за успеха в усво-

яването на фондовете на ЕС през следващия програмен период 2021-2027 г., когато съчетаването на ресурсите от всякакъв характер и всякакъв източник ще бъде едно от важните условия за успешното изпълнение на Общинските планове за интегрирано развитие.

Възможност за сдружаване и прилагане на интегрирани териториални инвестиции за община Летница са общините Ловеч, Левски, Пордим, Севлиево, които са свързани както транспортно, така и икономически – не малко хора живеят на територията на едната община, но работят на територията на другата, а доказателство за това е и ежедневният междуградски транспорт между общинските центрове. Общините Сухиндол и Летница нямат пряка транспорта връзка, но имат сходни икономически и социални профили и биха могли да се обединят чрез подхода ВОМР заедно с община Севлиево или Павликени и да реализират съвместни инициативи заедно.

Взаимодействието следва да бъде насочено предимно в следните направления:

- Доизграждане и усъвършенстване на техническата инфраструктура;
- Доразвитие на междубщинското транспортно обслужване;
- Организиране на съвместни бизнес мероприятия и изграждане на малки и средни предприятия;
- Взаимно оползотворяване на природните, човешките и финансови ресурси за реализацията на съвместни обществено значими проекти.

За прилагането на подхода „Водено от общностите местно развитие“ /ВОМР/ в периода 2014-2020 година, подкрепено от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) според Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г. на територията на общините Левски, Летница и Пордим бе създадена **“МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА – ОБЩИНИ ЛЕВСКИ, ЛЕТНИЦА, ПОРДИМ“** и е приет Устав на сдружението.

Целите на Сдружението са:

1. Да подпомага развитието на района в сферата на конкурентоспособността, опазване на околната среда, подобряване качеството на живот и разнообразяване на икономическите дейности.
2. Да развива и утвърждава европейските практики и подходи за децентрализирано развитие на селските райони отдолу-нагоре, включително чрез подхода ЛИДЕР на Европейския селскостопански фонд за развитие на селските райони.
3. Да стимулира въвеждането на нови знания, методи и да привлича ресурси за развитие на района и утвърждаване на неговата идентичност.
4. Да спомага за развитието на неземеделски икономически дейности, включително туризъм в селските райони.

5. Да създава и развива нови, по-качествени услуги в съответствие с нуждите на местната общност.
6. Да насърчава обмена на опит между отделните местни инициативни групи в други райони на България и страните от Европейския съюз.
7. Да създава възможности и мотивира участието на местните действащи лица в развитието на района, за да се гарантира изпълнение на местни инициативи отдолу-нагоре.
8. Да работи и спомага за развитие на гражданското общество чрез демократизация и прозрачност, осъществяване на граждански инициативи и ефективно взаимодействие на местната власт с държавните институции, публичния сектор, бизнеса и гражданското общество.
9. Да повишава цялостната привлекателност на селските райони като място за достоен и интересен живот и възнаграждаваща работа.
10. Да допринася за утвърждаване самочувствието на жителите на района като граждани на ЕС.

5. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

Урбанистично развитието на община Летница се формира, чрез интегрирането на зоните за въздействие с транспортно-комуникационните направления, преминаващи през територията на общината.

Същевременно местоположението на общината Летница и преминаващите през нейна територия транспортни коридори, осигуряват по-добра достъпност до центровете на растеж, иновации, култура и образование. Основните оси, които имат важно структуриращо значение за националната територия се развиват по протежение на главните национални и международни транспортни направления, по които мрежата от населени места на страната се интегрира в европейската. Второстепенните оси имат значение предимно за структурирането на територията на районите, разположени по транспортните коридори с регионално значение. Ето защо те трябва да бъдат подържани в добро функционално състояние.

Към момента на подготовката и приемането на Плана за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г., на територията на общината са изпълнени и се изпълняват инфраструктурни проекти с регионално и национално значение:

1. „Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбската граница”. Изградено е трасето – участък 5 на преносния газопровод „Балкански поток“, който преминава през землищата на 11 области: Варна, Шумен, Разград, Търговище, Русе, Велико Търново, Ловеч, Плевен, Враца,

Монтана, Видин, участъкът е с дължина около 308 км от КС Полски Сеновец до българо-сръбската граница. В област Ловеч трасето преминава през общините Летница и Ловеч.

2. Влияние за развитието на Община Летница се очаква да окаже изграждането на АМ „Хемус“. С Решение № 250 на Министерски съвет от 25. 04. 2013 г. е обявен за обект с национално значение и за национален обект, на основание на §5, т. 62 от ДР на ЗУТ и §1, от ДР на ЗДС: „АМ „Хемус“, участък от км 166+144 от идейния проект на НКСИП≡км. 167+572 по технически проект от 2020 г.(след пресичането с път III-301) до км 189+344 от идейния проект на НКСИП≡км.190+771.67 по технически проект от 2020 г. (след пресичането с път III-303) на територията на община Летница - град Летница, село Горско Сливово и село Крушуна; област Ловеч, община Ловеч - село Чавдарци; град Сухиндол, община Сухиндол, област Велико Търново, град Павликени, село Върбовка и село Бутово, общ. Павликени, обл. Велико Търново“.

6. SWOT АНАЛИЗ.

SWOT анализ е класически метод за стратегическо планиране и в същото време абревиатура, зад която стоят следните думи:

- Силни страни (Strengths);
- Слаби страни (Weaknesses);
- Възможности (Opportunities);
- Заплахи (Threats).

Този анализ оформя необходимата рамка за преглед на организационната стратегия и посоката на развитие. SWOT анализът е метод не само за анализ, но и за планиране на дългосрочните цели за развитие на общината.

В силните страни се изброяват най-важните разполагаеми ресурси, умения, достижения или други предимства, които са застъпени в общината, а в слабите - се излагат обективните и субективните ограничения (недостиг на ресурси, умения, способности и др.), които възпрепятстват прогресивното развитие на общината до сега и ако не се отстранят, могат да повлияят отрицателно върху бъдещото ѝ развитие.

Възможностите са съвкупност от систематизирани бъдещи благоприятни елементи на външната и вътрешната среда, които ще повлияят положително върху бъдещото социално-икономическо развитие на общината, а заплахите са онези неблагоприятни елементи на вътрешната и на външната среда, които могат да ограничат, а в някои случаи и да спрат бъдещото развитие на цели отделни сектори от социално-икономическото развитие на общината.

Освен на база на документално проучване, SWOT-анализът е изготвен и въз основа на резултатите от проведено анкетно проучване.

Таблица 29: SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Съхранена естествена природа; • Всички селища се обслужват по отношение на отпадъците; • Изготвен ОУП, който регламентира предназначението и развитието на територията; • Наличие на природни ресурси и предпоставки за развитие на селски и еко туризъм; • Добро географско разположение. През общината преминават важни транспортни коридори; • Коефициентът на икономическа активност в общината постепенно нараства; • Устойчиво развитие на малките и средните предприятия; • Благоприятни почвено-климатични условия за отглеждане на характерните за общината земеделски култури; • Наличие на поземлени ресурси с високи агробиологични качества; • Запазено ниво в инвестициите и ръст на продукцията в селското стопанство; • Добре развита социална инфраструктура, съобразена с обслужваното население и населените места; • Наличие на достъп до интернет и други комуникационни възможности във всички населени места на общината; • Наличен капацитет и опит в подготовката и реализацията на проекти и усвояване на средства по европейските фондове; • Добро финансово управление на общината; 	<ul style="list-style-type: none"> • Проблемно демографско изменение, изразяващо се с намаляващи възможности за естествено възпроизводство, миграция и застаряване, намаляване на населението, в т.ч. и в трудоспособна възраст; • Равнището на безработицата в община Летница е по-високо от средното равнище за страната; • Не е изградена градска пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ) в гр. Летница, която да осигурява качество на пречистените води; • Липса на канализационна мрежа в селата; • Ниска степен на раждаемост; • Незадоволителна образователна характеристика на населението; • Намаляване броя на учениците и качеството на преподаване на учебния материал; • Недостатъчно развита туристическа инфраструктура (хранене, атракции); • Преобладаващ дял на еднокдневните туристически посещения.

<ul style="list-style-type: none"> • Увеличение на инвестициите в туристическа инфраструктура и развити човешки ресурси в сферата на туризма; • Растяща популярност на селата в общината, попадащи в Деветашкото плато - сред български и чуждестранни туристи. 	
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Макроикономическа и фискална стабилност, даваща възможност за дългосрочни прогнози и инвестиции; • Доизграждане на канализационната мрежа и ПСОВ; • Подмяна на ВиК мрежата и намаляване загубите на вода; • Газифициране и подобряване на енергийната ефективност; • Развитие на туристическия потенциал на общината. Разработване на качествен и атрактивен регионален туристически продукт и туристически услуги и ефективното им предлагане за увеличаване на туристите в общината и оползотворяване на наличната леглова база; • Развитие на човешките ресурси - обучения за местните бизнес-представители за подобряване качеството на предлаганите услуги, маркетинг умения и устойчиво развитие на малкия бизнес; • Подобряване на техническата инфраструктура, транспортните комуникации и уличната мрежа; • Реализиране на съвместни проекти със съседни общини. • Повишаване инвестиционния интерес и разкриване на нови предприятия; • Развитие на интензивното земеделие. Увеличение на поливните площи; 	<ul style="list-style-type: none"> • Задълбочаване на демографските проблеми и застаряване на населението, емиграция; • Тенденция към бъдещо обезлюдяване на малките населени места; • Нарастване на безработицата; • Нарастване на броя на хората с необходимост от социални услуги и трайна социална изолация; • Прекъсване на електрическото захранване; • Поява на рискове от непредвидими природни събития: тенденция към глобално затопляне, водещо до предизвикване на природни бедствия - засушаване на региони, наводнения, свлачища, пожари; • Продължаващо намаляване на децата в училищна възраст и ранно отпадане от училище; • Въвеждане на ограничения, свързани с преодоляване на кризата COVID 19; • Ограничено финансиране за инфраструктури проекти, нужни на общината; • Неэффективна правораздавателна система.

- Създаване на специализирана борса и пазар за директни продажби на крайния клиент;
- Тенденция към повишаване на икономическия растеж, снижаване на безработицата и подобряване на жизнения стандарт;
- Бъдещо доизграждане на АМ „Хемус“;
- По-широко използване на възможностите на европейските фондове (чрез добре обосновани и подготвени проекти) за подобряване на жизнената среда и качеството на човешкия капитал, административния капацитет на публичните институции, конкурентоспособността и интелигентността на икономиката чрез развитие на предприемачеството, използващо най-новите постижения на науката.

7. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО.

Социално-икономическият анализ на районите на Република България представя „детайлен социално-икономически и демографски анализ за нуждите на Оперативна програма за регионално развитие и други програми, финансирани със средства от ЕСИФ, Националната стратегия за регионално развитие на Република България, Интегрираната териториална стратегия (ИТСП) за развитие на Северозападния регион, Националната концепция за пространствено развитие и регионалните схеми за пространствено развитие на район от ниво 2 за периода след 2020 г.“, насочен е към подобряване на интеграцията между секторните политики в полза на регионалното развитие и икономическия растеж и обвързването им с националното пространство.

Социално-икономическият анализ на районите поставя основите на секторните анализи по отношение на настъпилите промени за периода 2014-2020 г. в икономическото, социалното, демографското, инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда, и очертава основните тенденции в тях. Също така се дават прогнози за развитието им до 2027 г. Той е структуриран в 3 основни части:

Първата част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми – темата за урбанистичното развитие,

териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втората част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологичното състояние, развитие и инфраструктурно осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследени промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможностите за преодоляване на проблемите.

Третата част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

Съдържанието на втората и третата част, както и на резюмето на анализа припокриват темите, изследвани в ПИРО. Това е първата взаимовръзка между ПИРО и Анализа на районите – съдържанието.

Освен това темите в Анализа на районите, особено в частите за демография, социално развитие и икономика, са проследени чрез ключови показатели, които са използвани в ПИРО Летница за открояване на местните характеристики. Това спомага за сравнението на част от изводите направени в Анализа на районите и този за целите на ПИРО. Допълнително по отношение на демографските показатели, при изготвяне на ПИРО Летница, същите са съпоставяни с тези на областно и национално ниво, за да могат да се проследят взаимовръзките между тях.

Плана за интегрирано развитие на община Летница като част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на всички населени места на територията ѝ, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. В унисон с тях е планирането и изпълнението на интегрирани подходи за териториално и градско развитие, на местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

Таблица 30. Взаимовръзки между заключенията от Анализа на районите и с изводите от анализа на община Летница.

Заключения от Анализа на районите	Заключения от социално-икономическия анализ на ПИРО	Взаимовръзка
ТЕМА: ДЕМОГРАФИЯ		
<p>Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.</p>	<p>Демографските процеси, които протичат в община Летница, са сходни с тези за целия Северозападен район. Ниска раждаемост, отрицателен естествен прираст и миграция са основните фактори, водещи до намаляване на населението в община Летница.</p> <p>Основните фактори, влияещи на демографските процеси са отрицателният естествен прираст, вътрешната и външна миграция.</p> <p>Община Летница е с положителен механичен прираст.</p>	<p>Общината е със същите характеристики като на национално и регионално ниво.</p>
ТЕМА: ПАЗАР НА ТРУДА		
<p>Коефициентът на икономическа активност нараства.</p>	<p>Отчита се тенденция за увеличаване на броя на заетите в местната икономика.</p>	<p>Общината е със същата характеристика като на национално ниво.</p>
<p>Коефициентът на безработица намалява.</p>	<p>Коефициентът на безработица се увеличава</p>	<p>В общината е отчетена негативна тенденция за разлика от тази на национално ниво.</p>
ТЕМА: ТЕРИТОРИАЛНО-УРБАНИСТИЧЕН АНАЛИЗ		
<p>Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани (централни), средно урбанизирани (междинни) и слабо урбанизирани (периферни – 152 – при които над 50% от населението е в населени места</p>	<p>В ИТС на Северозападен регион, Община Летница е определена като слабо урбанизирана (периферна) община.</p>	<p>Община Летница попада в групата на слабо урбанизираните (периферни) общини.</p>

под 5 хил. жители или общините са с център град под 5 хил. жители. общини в България са с такава характеристика).		
Северозападният район е най-рядко населен, като същевременно той е най-засегнат от миграционни движения на населението извън него. Общо за района в 18 общини гъстотата на населението е под 20 души/km ² .	Община Летница попада сред общините с гъстотата на населението под 20 души/km ² .	Община Летница попада сред най-рядко населените общини.
ТЕМА: ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ		
БВП и БВП на глава от населението нараства.	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП.	Общината е със сходна характеристика като на национално ниво.
Богатството от природно и културно наследство е валоризирано в различна степен в отделните части на района, но все още е слабо интегрирано в туристическа дейност с висока добавена стойност.	Наличие на природни ресурси и предпоставки за развитие на селски и еко туризъм.	Общината е със същите характеристики като на национално и регионално ниво.
ТЕМА: СОЦИАЛНА СФЕРА		
Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1,5%. Закриват се училища, предимно в малките населени места. Броят на учениците намалява през годините, но не се очаква в близко бъдеще закриване на учебното заведение. Учениците в общината намаляват с темпове над средните за страната.	Броят на учениците намалява през годините, но не се очаква в близко бъдеще закриване на учебното заведение.	Учениците в общината намаляват ежегодно.
Неравномерно териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходяща материална база.	Мрежата от социални услуги в община Летница е разпределена равномерно по населени места. Осигурена е подходяща материална база.	Общината е с по-добри характеристики от тези на национално ниво.
Увеличаващи се разходи в сферата на социалното	Увеличаване на броя на лицата, попадащи в уязвими групи	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.

осигуряване, подпомагане и грижа.	последователни действия в подкрепа на социалната интеграция и предоставянето на услуги в общността.	
ТЕМА: ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА		
Групата на пътищата с регионално значение се формира от пътищата втори и трети клас. Главните функции на този вид пътища са да осигуряват връзките между големите административни и икономически центрове в регионите, както и между самите региони, като съдействат за интеграцията им.	Община Летница се обслужва от пътища III клас.	Имат за задача да доведат трафика до автомагистралите и пътищата I клас и служат като преразпределители на трафика по пътните артерии с национално и международно значение.
На територията на Северозападен район са изградени 42 броя подстанции 110/20 kV, захранващи населените места в 37 от общо 51 броя общини.	Община Летница е сред общините без подстанции 110/20 kV	По-ограничени възможности за икономическо развитие.
В изпълнение на поставените национални цели за увеличаване използваемостта на ВЕИ в последните години се изграждат и мощности на слънчева и ветрова енергия.	В Община Летница са изградени 8 бр. ВЕИ, с обща мощност MW:14.8, Плътност MW/ 1000 km ² - 83.23.	Община Летница е с най-висок показател - "плътност на мощностите" в Северозападен район.
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Всички населени места на територията на общината са електрифицирани.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязаната цел, до 30% през 2020 г.	Разработена е генерална схема за газификация на град Летница, обхващаща участъци и отклонения за захранване на промишлени и обществено - административни потребители, разположени в различни части на града. Проектът е под наименованието "Газоразпределителна мрежа на град Летница". Съ-	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Летница.

	ществуващата ГРМ е изградена на 7 етапа с обща дължина от 9 333,10 метра.	
Често срещан е проблема с „режим на водоснабдяване“, който силно влошава качеството на живот на населението.	Част от водопроводната мрежа е морално остаряла и амортизирана. Честите аварии, особено през летния период, влияят неблагоприятно върху непрекъснатостта на водоподаването.	Общината е със същата характеристика като на национално ниво.
ТЕМА: ОКОЛНА СРЕДА		
Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което е сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	На територията на община Летница няма значими местни източници на емисии от замърсители на атмосферния въздух. Най-големият замърсител е твърдото гориво, което населението използва за отопление през зимния сезон.	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	На територията на община Летница няма значителни шумови източници.	Общината е с по-добра характеристика от тази на национално ниво
Едни от основните замърсители на водоприемниците на територията на СЗР са непречистените отпадъчни води от населените места. Районът се характеризира с директни зауствания на отпадъчни води във водоприемници поради липса на ПСОВ на градовете.	В град Летница няма изградена ПСОВ.	Изводите, направени в Анализа на районите, са валидни и за община Летница.
ТЕМА: АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ		
74 общини вече имат осигурена свързаност към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация.	Към месец май, 2019 г. Община Летница все още не е свързана към ЕЕСМ на държавната администрация.	Община Летница не е свързана към (ЕЕСМ) на държавната администрация.
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по	В Община Летница е наличен административен капацитет за усвояване на	Изводите, направени в Анализа на районите, са

оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер.	валидни и за община Летница.
Силна зависимост от европейските фондове и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	В община Летница се извършва задълбочен анализ на необходимостта от реализиране на проекти, съобразен с местните потребности.	Направените изводи не са валидни за община Летница.

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.

Стратегията за развитие на община Летница отчита законодателната и стратегическата рамка на политиките за регионалното развитие на европейско и национално ниво.

Планът за интегрирано развитие на община Летница е изготвен в съответствие с изготвените от МРРБ „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“, както и съобразно Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане, Закона за административното деление на Република България, Закона за местното самоуправление и администрация, както и с всички останали нормативни актове, имащи отношение при изработването му. Стратегическият документ е съобразен и с постановките на Кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г.

В процеса на дефиниране на стратегическата рамка е търсено съответствие с изискванията, залегнали в стратегическите насоки и законодателството на ЕС в областта на регионалната политика, отчетени са принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти. Осигурена е координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности. Целите и приоритетите на общинския план за развитие като стратегически документ са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори, залегнали в общия устройствен план, устройствените концепции и схеми за развитие на територията.

Целите и приоритетите на ПИРО се определят в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива, като се обвързват с постигането на резултати за територията на общината. Целите на плана следва да отразяват местните потенциали за развитие и да се съсредоточават върху решаването на конкретните проблеми на общината (следва да бъдат набелязани ограничен брой ключови приоритети, които да отразяват избрания фокус и специфика за развитие. Целта е да се постигне концентрация и осезаем ефект на база на конкретните потенциали и местни специфики, а не да се формулират твърде общи и универсални цели и приоритети).

С ключово значение при изработването на документа е смяната на фокуса – от инвестиции в населени места към териториална подкрепа, както и от секторно ориентирана помощ към интегрирани териториални инвестиции. Важно е да се отбележи, че ПИРО Летница 2021-2027 г. не отхвърля, а надгражда ОПР Летница 2014-2020 г. и продължава инициативите, имащи за цел да се справят с негативни тенденции в развитието на общината.

Стратегическата рамка на ПИРО Летница за периода 2021 – 2027 г. е формулирана след проведен задълбочен анализ на социално-икономическото развитие на територията, включително и анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието (SWOT анализ).

Стратегическата рамка на ПИРО Летница е разработена в процес на активна комуникация с местните заинтересовани страни, обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво, отразявайки общия стремеж към осигуряване на устойчиво развитие и постигане на по-високо качество на живот на хората в общината.

Заложената структура напълно съответства на „Методическите указания“, като същевременно се позовава на съвременния интегриран подход за планиране. Визията е изградена въз основа на представата на местната общност относно състоянието и желания ход за развитие на община Летница. Визията се трансформира в три стратегически цели, които от своя страна биват продължени в единството на пет приоритетни направления, съдържащи мерки, действия и инициативи, които завършват в конкретни проекти. Така очертаната структура на стратегическата част на плана пояснява, че реализацията на визията за развитие на община Летница и всяка стратегическа цел ще бъдат реализирани, чрез допълване между приоритетните области. По този начин принос към дадена цел ще имат повече от една приоритетна област, които в своята цялост покриват всички измерения на устойчивото развитие.

1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

Визията за развитието на общината дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява и пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между общинските територии.

Визията за развитието на община Летница до 2027 г. отразява кратко и ясно представата на жителите на общината за желаното състояние на средата около тях, както и желаната посока на развитие. Тя е формулирана в резултат от проведената обществена дискусия със заинтересованите страни и резултатите от допитването до населението. По този начин в нея се отразяват точно действителните потребности на хората за развитие на ключовите икономически и социални сектори, както и тяхното желание за пространствена и естетическа промяна в жизнената среда. Добре формулираната визия очертава стратегическите цели и приоритети на ПИРО и по този начин аргументира избора на зони за въздействие, където бъдещите интервенции ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

Визията на общината е водеща по отношение на стратегическата част на плана и го рамкира.

Община Летница – конкурентна и привлекателна европейска община, с балансирано развитие на територията, максимално използване на разполагаемите природни ресурси, икономическия и човешкия потенциал, културните традиции и историческото наследство, чиста и хармонична околна среда, с развита местна икономика, сигурност и висок жизнен стандарт.

2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ.

2.1. ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ.

Планът за интегрирано развитие на община Летница е изготвен в съответствие с изготвените от МРРБ „Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“, както и съобразно Закона за регионалното развитие, Правилника за неговото прилагане, Закона за административното деление на Република България, Закона за местното самоуправление и администрация, както и с постановките на Кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г.

Целите и приоритетите на настоящия план за развитие са съобразени с изискването за съгласуваност с основните стратегически документи на глобално, европейско, национално и регионално ниво. Целите на политиката на ЕС за модерна, ресурсно-ефективна, конкурентоспособна и климатично неутрална икономика ще окажат силно влияние върху развитието на определени територии от страната, поради специфичната насоченост и характеристики на развиващите се там индустриални отрасли. За да могат да бъдат изпълнени целите е необходимо да се планира, координира и осъществи подпомагане на най-засегнатите области от енергийния преход чрез изпълнението на интегрираните териториални инвестиции на регионално ниво.

Стратегическата част на ПИРО Летница е синхронизирана и с националните стратегии: Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г., Актуализирана национална концепция за регионално и пространствено развитие 2013-2025 г. и Национална програма за развитие България 2030 г. С ключово значение при изработването на документа е смяната на фокуса – от инвестиции в населени места към териториална подкрепа, както и от секторно ориентирана помощ към интегрирани териториални инвестиции. Важно е да се отбележи, че ПИРО Летница 2021-2027 надгражда ОПР Летница 2014-2020 г.

Стратегията на ПИРО Летница се базира на:

- Използване на данните от направените анализи;
- Използване на данните, получени от анкетното проучване;
- Съобразяване с възможностите за използване на финансовите и други ресурси за реализацията на проекти и програми.

2. 2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1

Постигане на устойчив растеж чрез диверсификация и повишена конкурентоспособност на местната икономика, подобрена инфраструктура, иновации в развитието на територията, разумно управление на собствеността и повишаване на жизненият стандарт.

Първата цел е насочена към развитие на местната икономика, успешно прилагане на иновативни подходи и сътрудничество между органите на местното самоуправление и бизнеса в развитието на традиционните икономически отрасли. Целта е да се развие икономиката и да се повиши конкуренцията, с което да се подобри и жизненият стандарт на населението на община Летница. Необходимо е да се акцентира върху вече утвърдилите се водещи икономически сектори за общината – първичния и вторичния – както и да се работи в посока набирането на

нови инвестиции. Предвижда се разработването на успешни модели на партньорство за интегрирани териториални инвестиции между общините, науката и бизнеса за техни съвместни инициативи и особено за приложение на иновации.

Инициативите, свързани със стимулиране на средата за бизнес, въвеждане на нови високоефективни технологии за повишаване на конкурентоспособността на фирмите, подпомагане въвеждането на продуктови, процесни и други иновации, достъп до качествени услуги и т.н. са предпоставка за постигане на качествен и устойчив икономически напредък. Акцентът при развитието на МСП в общината трябва да е насочен към областите за интервенция на европейската политика, а именно въвеждане на иновации, технологична модернизация, „зелени” производства и сътрудничество.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

Подобряване качеството на жизнената среда, свързаност, интегрираност, опазване на природните дадености и съхранена околна среда.

Постигането на тази стратегическа цел, предвижда действия, целящи подобряването на инфраструктурата: пътната инфраструктура, уличната инфраструктура, урбанизираната инфраструктура и на околната среда, ВиК инфраструктурата, газификацията.

Основен принцип, който ще се спазва при инвестициите в публичната инфраструктура ще бъде търсенето на интегритет между тях, който да повиши социалните и икономически ползи от инвестициите. Друг принцип, който ще бъде следван е да се инвестира приоритетно в проекти, които ще окажат най-голямо влияние за подобряване на средата за правене на бизнес, като например в проекти, осигуряващи свързаност на зони и територии с потенциал за развитие. Географската локализация на инвестициите в публична инфраструктура ще бъде, както в общинския център, така и в съставните населени места, отчитайки местните потребности и съобразно степента на ползите за местното развитие.

Целта адресира още и необходимостта от съхраняване на естествената красота на общината. Доброто състояние на околната среда и разумното съобразяване с климатичните промени е задължително условие за пълноценно социално и икономическо развитие. Фундаменталният, интегрален характер на тази цел означава, че приложените за нея ресурси са насочени към всички приоритетни направления. Важен аспект представлява управлението на водните ресурси, третирането на отпадъците, развитието на селското и горското стопанство, туризма, развитие на екологична инфраструктура за устойчиво развитие и инвестиционна привлекателност. Тук се включват действия за активизиране на общинските села и очертаване

на възможни общи инициативи между тях. Само по този начин може да бъде изградена балансирана пространствено-функционална структура.

Всички тези аспекти ще спомогнат за създаването на по-добри условия в общината за развитие на икономиката, но и за повишаване на жизнения стандарт на населението.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

Балансирано развитие на общината, постигане на приобщаващ растеж, чрез социално-ангажирани, интегрирани политики, подобряване достъпа до услуги и добро управление.

Балансираното развитие на община Летница е от ключово значение за цялостния и просперитет. Постигането на тази стратегическа цел предполага иницирането на поредица от мерки и дейности в рамките на няколко приоритетни области, които да доведат до подобряване на социалните и икономически условия за повишаване качеството на живот на голяма част от населението, приобщавайки групите с висок риск от социално изключване. Това ще се постигне чрез провеждане на последователна политика по отношение на човешките ресурси, повишаване на тяхната адаптивност и социална интеграция, подобряване достъпа до заетост и до социални, здравни, образователни и публични услуги.

Особено внимание трябва да се отдели на мерките, насочени към преодоляване на социалната изолация при уязвими и маргинализирани групи, повишаване на образователното равнище на населението, а също и мерки, стимулиращи социалното предприемачество.

Целта обръща и специално внимание на развитието на туристическия потенциал в аспектите – еко туризъм и селски туризъм. За всички тях са налични добри предпоставки, но е необходимо да бъде оказана целенасочена подкрепа за тяхното създаване и развитие.

2.3. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ.

ПРИОРИТЕТ 1:

ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА И МОДЕРНИЗИРАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩА ИНФРАСТРУКТУРА, ОСИГУРЯВАЩА ДОСТЪПНОСТ И ПО-ДОБРИ УСЛОВИЯ ЗА ЖИВОТ.

Първата приоритетна насока за развитие на общината се фокусира върху техническата инфраструктура и по конкретно върху нейната рехабилитация и/или нейното доизграждане в секторите и териториите, където това е необходимо. Този приоритет осигурява предпоставките за по-добра свързаност и достъпност на територията, правейки територията по-привлекателна за инвестиции, бизнес и обитаване. Това го прави изключително важен, поради тази причина,

той е приоритетен във всички приемани планове за развитие до сега. Несъмнено са извършени значителни инвестиции, но въпреки това необходимостта от модернизация на техническата инфраструктура е очевидна. Състоянието на техническата инфраструктура в общината предопределя нуждата от целенасочени инвестиции, които да доведат до постигане на специфичните цели в рамките на приоритета.

Дефинираният приоритет се операционализира в поредица от мерки и проекти в няколко основни направления:

Мярка 1: Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища и съоръженията и принадлежностите към тях;

Мярка 2: Изграждане, доизграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения;

Мярка 3: Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици, и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;

Мярка 4: Подобряване енергийната ефективност на уличното осветление на територията на общината.

Мярка 5: Обществени зелени площи, площади и паркове;

Мярка 6: Изграждане на ПСОВ;

Мярка 7: Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане в образователна, социална и културна инфраструктура;

Мярка 8: Реконструкция и/или ремонт на сгради, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност.

Мярка 9: Превенция на рисковете от бедствия на местно ниво.

Мярка 10: Инфраструктура за масов спорт, отдих и младежки дейности. Поддържане на открити и закрити спортни площи за насърчаване на масовия спорт и провеждането на масови спортни събития.

Мярка 11: Инфраструктура за отдих, туристическа информация и обозначаване на туристически обекти.

Мярка 12: Изграждане, възстановяване и реконструкция на обществени паркинги, вкл. системи за видеонаблюдение.

Мярка 13: Създаване на достъпна архитектурна среда.

ПРИОРИТЕТ 2:

**ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДЕМ, РАЗВИТИЕ НА НОВИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ
ПРЕДПРИЯТИЯ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО БАЗИСНИ УСЛУГИ ЗА
ПОДОБРЯВАНЕ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА.**

Приоритетът е ключов за осигуряването на растеж, а оттам повишаването на равнището на заетост и доходи на населението. Освен подкрепата за икономически растеж, приоритетът адресира решаването и на важни проблеми на местната общност, каквито са липсата на работни места и възможности за заетост, особено в съставните населени места на общината, ниското равнище на инвестиции (вътрешни и външни) и неблагоприятната среда за развитие на МСП. Растежът на местната икономика ще се основава освен на МСП и на ново качество на земеделския сектор, чиято модернизация особено в животновъдството е важна за осигуряването на по-висок растеж и повече добавена стойност. Стимулирането на производството на плодове и зеленчуци (в рамките на местните условия за това) ще създаде допълнителни възможности за земеделска дейност и за по-малки земеделски стопанства, използвайки повече ръчен труд, вместо механизация, каквато е практиката в зърнопроизводството. По този начин ще се осигури и суровинна база за посрещане нуждите на туризма, като сектор, който през последните години набира скорост и има потенциал за растеж.

Това приоритетно направление включва усилията на всички заинтересовани страни в посока превръщане на общината в благоприятно място за инвестиции и развитие на бизнес. Приоритизира се подпомагането на микро, малък и среден бизнес, като първичният и вторичният сектор ще бъдат водещи, поради това че са традиционно силните елементи от икономиката на община Летница. Необходима е модернизация на земеделието, повишаване на информираността и конкурентоспособността на производителите. Близостта до АМ „Хемус“ открива възможности от логистичен характер, които при реализация ще дадат необходимия тласък за развитие на икономиката на общината.

Мярка 1: Подкрепа за създаване на нови микро и малки предприятия в общината. Стимулиране на стартиращи, в т.ч в технологични производства и услуги;

Мярка 2: Инфраструктура за общо ползване – пазари, хладилни съоръжения, пунктове за изкупуване, хидромелиорации;

Мярка 3: Прилагане на подхода ВОМР;

Мярка 4: Стимулиране на инвестиционната активност чрез предоставяне на възможности за използване на общински имоти и терени. Създаване на условия за устойчиво и ефективно управление на общинската собственост;

Мярка 5: Устойчиво управление на земеделските земи и горите от общинския поземлен и горски фонд.

ПРИОРИТЕТ 3:

ЦЕЛЕНАСОЧЕНО РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ПО-ДОБРО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ.

Общината разполага с много добри условия за развитие на различни видове туризъм, което обуславя и усилията, които следва да се положат в тази насока. Чистият въздух и незамърсената околна среда, в комбинация с ниското ниво на шум са перфектни предпоставки за развитие на еко и селски туризъм. Успешното реализиране на приоритета ще доведе до икономически подем, по-добър жизнен стандарт и популяризиране на общината и нейните дадености.

Приоритетът е пряко обвързан и с опазването на природните дадености на територията на общината, което обхваща борбата с климатичните промени, опазване на естествените флора и фауна, и повишаване заинтересоваността на гражданите по отношение необходимостта от превенция на екологични замърсявания.

Мярка 1: Поддръжка, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство. Подкрепа за интегриране на културно-историческото наследство с тематични туристически маршрути.

Мярка 2: Създаване и развитие на регионален туристически продукт.

Мярка 3: Създаване на информационна система относно възможностите за туризъм на територията на общината.

Мярка 4: Използване на интерактивни и смарт технологии, в т.ч. виртуална реалност, WI-FI осигуряване на обектите.

Мярка 5: Управление на отпадъците. Регионална система за управление на отпадъците за регион Ловеч.

Мярка 6: Намаляване на последиците от изменението на климата.

Мярка 7: Биологично разнообразие.

ПРИОРИТЕТ 4:

РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ. ПОДОБРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА СРЕДА. ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ.

Имайки предвид, че основен фактор за определяне качеството на живот в даден регион е възможността за жителите му да получават висококачествени социални, здравни, културни и други обществени услуги, се предвиждат инвестиции, както във физическите параметри на заведенията, където се предлагат тези услуги (сгради, оборудване и т.н.), така и с подобряване на

"меката" инфраструктура, свързана с количеството и качеството на предлаганите услуги в тези заведения. Тук са включени дейности по ремонт, възстановяване или изграждане на сгради, помещения, подобряване на енергийната ефективност и др., както и закупуване на оборудване. Целта е да се постигне териториално фокусиране на интервенциите, което да подобри достъпа на населението до тях.

Важен фактор за интегрираното развитие на общината е постигането на подобро качество на човешкия капитал, чрез подобряване на здравеопазването, образованието и социалните услуги и чрез повишаване на общото културното ниво.

Мярка 1: Развитие на услуги за социална интеграция на различни групи в неравностойно положение;

Мярка 2: Развитие на услуги за предоставяне на храна на различни групи в неравностойно положение;

Мярка 3: Развитие на услуги насочени към превенция на рискови фактори за развитие на децата и семействата в риск;

Мярка 4: Обучения/супервизия на служителите в социалната сфера;

Мярка 5: Осигуряване достъпа до качествено предучилищно и училищно образование;

Мярка 6: Осигуряване на условия за заетост на трудоспособните лица. Осигуряване на достъп до програми за активизиране, ориентиране, обучение и заетост;

Мярка 7: Подкрепа за интеграция на маргинализирани общности;

Мярка 8: Подпомагане на дейността на читалищата в общината и самодейните състави към тях;

Мярка 9: Изпълнение на календара на културните събития;

Мярка 10: Устойчиво развитие на физическото възпитание и спорта;

Мярка 11: Достъпно здравеопазване с високо качество на предоставяните услуги.

ПРИОРИТЕТ 5:

ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ СЪВМЕСТНО СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ.

Доброто управление и достъпът до качествени обществени услуги е хоризонтален принцип, който има отношение към постигане на целите на всички останали приоритети. Петият приоритет е насочен към осигуряване на оптимална институционална среда за предоставяне на ефективни публични услуги, като необходимо условие за благоприятна стопанска и социална среда.

За тази цел е необходимо съсредоточаването на средства за осигуряването на повече и по-добри електронни услуги, подобряващи цялостното административно обслужване и

улесняващи бизнес инициативите, въвеждане на модерни форми за административно обслужване на бизнеса и гражданите, пестящо време и средства. Намаляване на бюрокрацията, чрез улесняване на процедурите и премахване на ненужни регулаторни режими, е необходимо условие за подобряване на средата за живот и бизнес.

Непрекъснатото надграждане на знанията и уменията на служителите посредством участие в квалификационни курсове, информационни срещи, обмен на опит и други форми на споделяне на знания е важна предпоставка за адекватна реакция в непрекъснато променящата се публична среда. Ще се прилагат системи за оценка и атестиране на служителите в подкрепа на тяхното кариерно развитие.

Приоритетът е насочен към насърчаване на общностното развитие на територията на база на сътрудничество и широко партньорство, сътрудничество между отделните сектори – граждански, стопански и местна власт за съвместни усилия и подкрепа в процеса на местното развитие. Сътрудничеството ще се изразява в изграждане на партньорства за решаване на местни проблеми; аутсорсване на подходящи публични услуги на местни НПО, изграждане на публично-частни партньорства за реализация на важни за общността проекти, разработване на местни програми за развитие, прилагайки на практика принципа на Водено от общностите местно развитие (ВОМР).

Сътрудничеството с други общини е важно за община Летница предвид мащаба на общината и ще бъде провокирано при реализация на политики и проекти от взаимен интерес.

Мярка 1: Умно управление на общинската администрация. Модернизация на административните процеси;

Мярка 2: Развитие на административния капацитет и реализиране на междуобщински партньорства.

IV. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА ПРИ СПАЗВАНЕ ПРИНЦИПИ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.

Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г. е разработен при спазване на принципите за партньорство и сътрудничество. Съгласно чл. 23 и чл. 24 от Закона за регионалното развитие Кметът на Община Летница и Общински съвет – Летница осигуряват публичност и необходимата информация на обществеността относно разработването, приемането и контролът по изпълнението на Плана за интегрирано развитие.

Планът за интегрирано развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на община Летница в съответствие с всички стратегически, национални и

регионални документи за развитие и с Общия устройствен план на общината за срок от 7 години – 2021г -2027г.

Съгласно Методическите указания за разработването и прилагането на Планове за интегрирано развитие на общини за периода 2021-2027 г., в подготвителния етап на изготвянето на Плана за интегрирано развитие на община Летница, се разработи Комуникационна стратегия. Комуникационната стратегия е документ, който е насочен към проучване и анализ на потенциалните партньори, информиране на местната общественост във връзка със социалното и икономическото развитие на общината. Целта на комуникационната стратегия е да се предостави информация на широк кръг от представители на заинтересованите лица, които да направят предложения относно разработването на плана. В процеса по неговото разработване бяха идентифицирани всички заинтересовани лица, структурите на гражданското общество и бизнеса, развиващи дейност на територията на община Летница.

Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г. е обсъден и съгласуван със:

- Заинтересованите органи и организации;
- Икономическите и социалните партньори;
- Физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към

развитието на общината. Заинтересованите страни се включват, както на етап разработване и приемане на документа, така и при реализацията на дефинираните стратегически цели на развитието и приоритети за действие.

В хода на разработване на комуникационната стратегия са идентифицирани следните групи заинтересовани страни, имащи отношение към разработването и изпълнение на План за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г.:

- ✓ Органи на местната власт;
- ✓ Представители на местния бизнес;
- ✓ Представители на организации, институции и други обекти, предоставящи различни общественозначими услуги на населението в областта на: здравеопазването, образованието, социалните услуги, дейности в областта на културата;
- ✓ Представители на местното население.

Идентифицирането на различните групи заинтересовани страни е в съответствие с посочената в Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО необходимост от обсъждане и съгласуване на плана със: заинтересованите органи и организации; с икономическите и социалните партньори; с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на община Летница.

В процеса на разработване на План за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г. са предприети действия по информирането на действащите на територията на общината граждански и бизнес организации, които са поканени да вземат участие в обсъждането. В резултат на проведената среща и събеседване бяха отправени много предложения относно развитието на община Летница през новия програмен период 2021-2027г.

Заинтересованите страни очертаха следните ключови области, по отношение на които следва да се предприемат действия, които да залегнат в Плана за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г.:

1. Подобряване на ВиК инфраструктурата и канализацията;
2. Подобряване на транспортната инфраструктура – пътна мрежа, асфалтиране и преасфалтиране на улици и др.;
3. Опазване на околната среда – облагородяване на зелените площи, залесяване, управление на отпадъците;
4. Подобряване качеството на социалните, здравните и образователни услуги;
5. Насърчаване развитието на туризма;
6. Привличане на инвестиции, изграждане на предприятия, създаване на нови работни места;
7. Развитие на туристическия сектор.

В процеса на разработване на План за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г. и предвид извънредната ситуация вследствие разпространението на COVID-19, съгласуването на документа премина чрез разработването на въпросник под формата на анкета, която беше качена на официалния сайт на Общинска администрация Летница <https://www.letnitsa.bg/>. Чрез анкетата се предостави възможност на всички заинтересовани лица да оценят досегашното състояние на общината и да направят предложения за бъдещото ѝ развитие. Гражданското участие е от изключително важно значение при вземането на публични решения в общността, за да бъде изградена една по-добре функционираща прозрачна администрация.

Резултатите от проведеното анкетно проучване сред заинтересованите страни, са взети предвид в процеса на разработване на стратегическата рамка на План за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г.

Съгласно чл. 26. от Проекта на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г. се актуализира при наличие на някое от следните обстоятелства:

- ❖ При съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;

❖ В резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;

❖ При съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

За ефективното и ефикасното изпълнение на плана, програмата за неговата реализация, в която са посочени източниците на финансиране и е съобразена с размера на осигуреното финансиране в тригодишната бюджета прогноза, когато е предвидено такова, може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Съгласно чл. 27. от Проекта за Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на Плана за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027г. се осъществява чрез бюджета на общината и/или чрез средства от фондовете на ЕС и други финансови източници, като кметовете на общини ежегодно планират необходимите за целта финансови ресурси.

Наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Летница се извършва ежегодно от Кмета на Община Летница и от Общински съвет – Летница. Съгласно чл. 76 от Проекта на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие се изготвя нормативно определен годишен доклад. Годишният доклад за наблюдението се изготвя от служителите в общинската администрация, на които това е възложено със заповед на кмета, под координацията на съответния отдел в структурата на общинска администрация. Годишният доклад се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Годишните доклади за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Летница са основен, нормативно регламентиран документ в Закона за регионалното развитие. Тези доклади служат за основа при оценката на изпълнението и приноса на отделните проекти за постигане на планираните крайни резултати. В тях се представят актуализираните резултати, определят се основните слабости и се предлагат бъдещи насоки. Анализират се основните фактори, допринасящи за липсата на напредък, за да се извлече опит и да се подобри изпълнението.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Летница ще се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното приемане от общинския съвет.

Приложиха се и се предвиждат подходящите средства за споделяне на информация, представяне на ПИРО и съвместно действие между община Летница, кметовете на населени

места, кметския наместник, културните институции, гражданите. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработването на плана, следва да бъдат съхранени и продължени през следващите седем години.

Нива на комуникация:

□ **Вътрешно ниво** – оптимизиране на комуникационните процеси в администрацията, чрез: подобряване на вътрешния обмен на документи и информация, и на хоризонталната комуникация; осигуряване на лесен достъп до информационните ресурси и оперативната информация на експертите - отговарящи за комуникацията; осъществяване на конкретни комуникационни политики и дейности насочени към гражданите, и към местните обществени и бизнес организации и медиите. Комуникацията на това ниво е подчинена на целите за прозрачност, насърчаване на диалог и сътрудничество.

□ **Регионално ниво** – поддържане на ефективна комуникация и координация с регионални структури за развитие, по осигуряване на съответствие на общинския план за развитие със стратегическите документи на регионално ниво.

□ **Държавни органи** - поддържане на продуктивна комуникация с държавните органи, относно прилагането на методическите указания по разработването и последващите етапи от реализацията на ПИРО, както и с управляващите органи на оперативните програми по усвояването на средства от европейските фондове.

Комуникационната стратегия включва механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по програмата за реализация на плана за интегрирано развитие. Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните заинтересовани страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнението на плана. Обществеността се информира за начина на изпълнение на мерките от програмата за реализацията, за резултатите от тях и за начина, по който са изразходвани финансовите ресурси.

V. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА С ДРУГИ ОБЩИНИ – ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Това са пространствено обособени територии с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална структура на населението, характер

и структура на основните фондове. Те са определени на базата на общи характеристики на определена територия или общи проблеми и потенциали за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничени ресурси.

На основата на природния потенциал и условия, историческото развитие и традиции в икономическото развитие, както и след проведените проучвания във връзка с разработването на ПИРО, с ОУПО Летница се предлага определена преобладаваща функционална специализация на територията на общината, включително и на населените места. Критериите за обособяване на териториите с общо предназначение, на устройствените зони и на устройствените режими са следните:

- Сравнителна еднородност на природните и на икономическите условия;
- Отчитане влиянието на ограничителите и стимулаторите за развитие;
- Профилиране на зоните по отношение на преобладаващи функции и предназначение.

Прогнозата за пространствено развитие на функционалните системи на община Летница се основава на Общия устройствен план. На територията на община Летница се определят следните зони за въздействие:

- **Жилищна устройствена зона.**

Устройствената зона обхваща кварталите с предимно жилищни имоти в границите на населените места. Във функционално и пространствено отношение това са исторически формирани се територии. В по-голямата си част терените, попадащи в жилищната зона са съществуващи и функциониращи като такива.

- **Устройствена зона за обществено-обслужващи дейности.**

Устройствената зона обхваща териториите с обществено-обслужващи функции. Основно тези терени попадат в границите на населените места. Това са терени, предназначени предимно за осигуряване на обекти за обществено - обслужващи дейности: образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия, финансово-кредитно обслужване, спорт, отдих, забавления, информационно обслужване и други видове дейности от третичния и четвъртичния сектор.

- **Смесена многофункционална устройствена зона.**

Обхваща териториите на бившите стопански дворове и на съществуващите производствените и складови терени. В повечето случаи към устройствена зона са добавени и част от околните имоти с цел осигуряване на по-добро функционално използване и поради наличен инвестиционен интерес.

Като цяло териториите, попадащи в тази зона са с многофункционално предназначение – безвредни промишлени производства, логистични дейности, обществено обслужване, търговия, спорт, атракции и други допълващи функции, както и селскостопански сгради и съоръжения

като складове, силози, сеновали, оранжерии, животновъдни комплекси и ферми при спазване на санитарно-хигиенните изисквания. Не се допускат обекти за дейности с вредни отделяния и влияния.

- **Предимно производствена устройствена зона.**

Териториите, попадащи в устройствената зона представляват производствените терени в източната част на град Летница. Основното предназначение на териториите от тази устройствена зона е за производствено-складови дейности и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортно-комуникационни сгради и съоръжения.

- **Устройствена зона за животновъдни комплекси и ферми.**

Териториите от устройствената зона са обособени предимно около съществуващите животновъдни комплекси и ферми. Предназначени са за развитие на пасищно животновъдство. Тези образувания са разположени дисперсно, предимно в южната част на общинската територия. Основното застрояване е със стопански сгради, пряко обслужващи основната функция - животновъдството. Допуска се изграждането като допълващо застрояване на жилищни сгради за работещите и складови постройки, обслужващи основната функция.

- **Рекреационна устройствена зона за вилен отдих.**

Териториите с режим на устройствената зона са земите по §4 в землището на град Летница.

- **Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда.**

Териториите са предназначени за рекреация и отдих в съхранена природна среда, риболов (вкл. спортен), къмпинги, палаткови лагери и др. Допуска се изграждането на курортни обекти за настаняване и подслон, жилищни сгради за постоянно обитаване, сгради за обществено-обслужващи дейности, спортни и рекреационни обекти и съоръжения, курортни паркове и други озеленени площи за широко обществено ползване, обекти на транспорта и движението, обекти и съоръжения за стопанско и инфраструктурно обслужване.

- **Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда с ограничителни параметри.**

Териториите в тази устройствена зона са предназначени за рекреация и отдих в съхранена природна среда, риболов (вкл. спортен), къмпинги, палаткови лагери и др. Допуска се изграждането на курортни обекти за настаняване и подслон, жилищни сгради за постоянно обитаване, сгради за обществено-обслужващи дейности, спортни и рекреационни обекти и съоръжения, курортни паркове и други озеленени площи за широко обществено ползване, обекти на транспорта и движението, обекти и съоръжения за стопанско и инфраструктурно обслужване.

- **Устройствена зона за озеленяване, спорт, атракции и допълващи ги обслужващи дейности.**

Това са две по-големи обособени територии – едната в строителните граници на град Летница (в меандъра на старото корито на река Осъм), а другата е около пещера Гарваница. В тези територии се допуска застрояване само за спорт и атракции и конкретно допълващите ги обслужващи дейности. Две трети от озеленената площ е с дървесна растителност. Площта на откритите спортни съоръжения влиза в площта на усвояване.

- **Устройствена зона за озеленяване.**

Терените попадат изцяло в границите на населените места.

- **Устройствена зона за озеленяване – лесопарк.**

Терените с този режим на устройствена зона представляват лесопарка около ПЗ “Маарата“ и Крушунските водопади. Попада в строителните граници на село Крушуна. Допуска се устройването на екопътеки с места за отдих и пикник при условие, че не се нарушават екологичните, рекреационните и естетичните качества на озеленените площи.

- **Земеделска устройствена зона за алтернативно земеделие.**

Това са територии предимно за алтернативно земеделие с прилагане на екологични и високотехнологични съвременни методи за земеделско производство, предназначени за био земеделие, капково напояване, зеленчукопроизводство, плодотроизводство, пчеларство, цветопроизводство и отглеждане на трайни насаждения, билки, подправки, гъби, етерично-маслодайни култури и други. Териториите от земеделската устройствена зона за алтернативно земеделие са разположени изцяло извън границите на населените места и не засягат границите на защитените територии.

VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА И ОПИСАНИЕ НА ПОДХОДА.

Програмата за реализация на ПИРО има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Програмата за реализация е финалният елемент от структурата на ПИРО, има оперативен характер и конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектните идеи за постигане целите на развитието.

За постигане на интегриран подход на развитие на общинската територия е идентифицирана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или

приоритет. Това се осъществява чрез програмата за реализация, в която се определя пакетът от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода 2021-2027 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук и на ПИРО.

Програмата за реализация е заключителният елемент от структурата на ПИРО и водещата предпоставка за реализацията на плана и неговите цели. В единство с останалите инструменти, програмата определя начините за разпределение на наличните и потенциалните общински времеви, финансови и организационни ресурси. Същността на Програмата за реализация е обобщаването на подходящи проекти, продължаващи и конкретизиращи логиката на формулираните мерки от обхвата на приоритетните области.

Основната цел на Програмата е да бъде осигурена оперативна основа за изпълнение на плана. Изясняването на смисловите връзки между отделните мерки и следващите ги проекти, определянето на ориентировъчна финансова стойност и източник на финансиране за проектите, идентифицирането на отговорна структура и пълноценни партньори, успоредно с управлението на проектите във времето, са аспектите на основната цел.

Дефинираните и включените в състава на ПИРО проекти принадлежат към определена мярка от приоритетните области на стратегическата част. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техния принос към повече от една приоритетна област, посочена е преобладаващата им принадлежност към една от шестте приоритетни области. Ориентирането на проектите към един приоритет се въвежда заради търсенето на рационална подредба на проектите и оптимално управление и разпределение на финансовите ресурси. Ограничен брой проекти не са съотнесени към конкретна мярка, но съобразно тематичната им насоченост са включени към проектите на отделните области за въздействие.

а. Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана.

Програмата за реализация, както всички останали части на ПИРО, е разработена на базата на прилагането на интегриран подход. За постигане на интегриран подход на развитие на общинската територия е идентифицирана най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет. Това се осъществява чрез програмата за реализация, в която се определя пакетът от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на общината през периода 2021-2027 г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук и на ПИРО.

Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

Основа за прилагане на подхода за интегрирано териториално развитие/инвестиции в регионите за планиране от ниво 2 са интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите от ниво 2 (2021-2027 г.).

В основата на подхода е промяна на фокуса от подкрепа на населените места към подкрепа на територии и от секторно ориентирани инвестиции към интегрирани териториални инвестиции.

Мерките, които ще получат подкрепа в рамките на тази област на въздействие, са определени на базата на приоритетите, целите, дейностите и мерките, заложи в стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на ниво регион за планиране Северозападен район (Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране ниво 2), както и на база на картиране нуждите на национално ниво по отношение на секторните политики, изготвяно от отговорните за разработването им държавни институции и агенции.

Стратегическо планиране на мерки, отчитащи местните специфики в различни сектори на икономиката, както и създаване и/или подобряване на нормативните условия за осигуряване на зелена инфраструктура и подобряване на правилата и нормите за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителните и канализационните системи.

Подкрепят се мерки, свързани с насърчаване на безопасна, здравословна, приобщаваща и сигурна среда в населените места. Неправителственият сектор и местните общности ще са въввлечени при формиране и изпълнение на местните политики. Разширява се междуобщинското сътрудничество, както и ПЧП за съвместно изпълнение на инфраструктурни, социални и културни проекти, както и за улесняване и подкрепа на контактите и инициативите на местния бизнес.

Планът за интегрирано развитие на Община Летница е разработен и се предвижда да бъде прилаган като част от общата система от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. Чрез прилагането на единен подход на планиране и реализиране, взаимна обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, чрез използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското

общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане, се постига по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие.

- Подготовка на ПИРО, чрез интегриран процес на планиране, включващ всички нива на управление и секторни политики, на базата на съществуващи стратегически документи за развитие на местно ниво и при интегриране в тях на национални, регионални и секторни политики;
- Изпълнение на ПИРО, базиращо се на: аналитична рамка; административна и управленска структура; връзка с приоритетите и индикаторите на Оперативните програми (ОП); план за действие за реализацията на проектите;
- Съгласуваност на стратегическите цели с Оперативните програми: оценка както на ПИРО, така и на проектите в него, чрез критерии за подбор оценяващи, както приноса на реализирани проекти на територията на общината, така и приноса им към целите;
- Реализация на проектите: определяне на времеви график; критерии за ревизиране на проектите;
- Дейности по развитие и укрепване на капацитета на общинската власт, чрез техническа помощ; създаване и координиране на регионални и национална мрежа по обмен на добри практики.

б. Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата са приложени в Приложение №1А.

Списъкът с проекти, които са от по-голяма важност за развитието на общината и за постигане целите на плана е неразделна част от програмата за реализация. Тъй като проектите по своята същност могат да представляват мерки или част от мерки за реализация на отделните приоритети, включените в [Приложение №1А](#) проекти по съответните мерки могат да фигурират и в [Приложение № 1](#).

Допълнителни проекти могат да се добавят в Приложение №1А, на по-късен етап, при актуализация на програмата за реализация на плана.

в. Индикативна финансова таблица.

Индикативната финансова таблица ([Приложение № 2](#)) представлява обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на плана и описва финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението на плана от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Ресурсите за реализацията на плана включват всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. В този смисъл индикативната финансова таблица включва в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства,

получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2027 г., в съответствие с приоритетите и целите на ПИРО.

Общата оценка на необходимите ресурси за реализация на ПИРО Летница (2021-2027 г.) представлява експертна оценка за общата финансова рамка, която се предвижда да бъде изпълнена като предпоставка за постигане на поставените стратегически приоритети и специфични цели за развитие към края на периода. Макар и само индикативна, тя обективизира необходимите ресурси за реализация на стратегическите приоритети и цели. Финансовата рамка е и условие за мобилизиране на всички възможни източници на финансиране – средства от фондове на Европейския съюз, национален и общински бюджети, допълнителни ресурси от други източници – публични и частни. Тя е ориентирана към насочването на външните и вътрешните инвеститори към избраните приоритетни области, които ще получават публично финансиране и по този начин ще се създаде по-благоприятна бизнес среда в съответните сектори.

Средствата са прогнозирани на базата на досегашния опит в ползването на подобни източници, както и на базата на потенциално необходимия и реалистично достъпния наличен ресурс. Те могат да се отчитат, като умерено оптимистични.

Следва да се има предвид, че общата сума на посочените финансови ресурси, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

VII. ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА.

Според извършените през 2020 г. изменения в Закона за туризма, политиката за развитие на туризма на територията на общината се включва в програмата за реализация на ПИРО като самостоятелен раздел, съдържащ общинска програма за развитие на туризма.

Общинската програма за развитие на туризма идентифицира възможностите и ресурсите за развитие на туризма в общината и очертава насоките и стъпките, които общината следва да предприеме, съвместно с местните партньори и заинтересовани страни, в следващите 7 години. Програмата е реалистична и предвижда осъществяването на икономически ефективни мерки и дейности, изпълнима е като заложен цели, от една страна, а от друга страна е осъществима като разполагам ресурс. Следователно, Програмата за развитие на туризма в община Летница

си поставя цели за общ икономически, социален и културен растеж на общината, основаващ се на съхраняването и опазването на културното и природно наследство, както и на просперитета на местната общност, като отчита въздействието, значимостта и партньорствата между всички заинтересовани страни - националната, регионалните и местните власти, бизнеса, неправителствените организации, местните общности и международните партньори.

Основните цели на програмата са:

1. Да идентифицира природните, културно-исторически и инфраструктурни ресурси в общината, които са потенциал за развитие на туристически дейности и привличане на туристи;
2. Да анализира и оцени силните и слабите страни в това отношение, и да очертае формулата за тяхното оптимално използване/преодоляване;
3. Да очертае целите, приоритетите и принципите на работа на Община Летница в посока развитие като алтернативна туристическа дестинация;
4. Да набележи краткосрочни и дългосрочни стъпки за постигане на целите и да даде оценка на необходимите финансови средства и източници за финансиране.

В Програмата са предвидени проекти, включващи мероприятия за:

- изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително и местните пътища;
- мероприятия за изграждане и функциониране на общински туристически информационни центрове, и организация на информационното обслужване на туристите;
- изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината;
- организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма;
- провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината;
- реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения;
- взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район;
- подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти;
- благоустрояване, изграждане и поддържане на инфраструктурата - общинска собственост, в националните курорти, когато на територията на общината има такива.

Предвид силно динамичната среда, в която се развива и от която зависи туристическият бранш, Програмата е гъвкава – като при промяна на ситуацията тя трябва да предполага прилагането на различни сценарии, като при всеки от тях се извлича максимална полза за община Летница като туристическа дестинация.

В ПИРО Летница са заложили дейности и проекти, допринасящи за развитието на туризма, във всички приоритетни направления. Има разработен и приоритет, акцентиращ на туризма - **Приоритет 3:** Целенасочено развитие на туризма. Опазване на околната среда за по-добро качество на живот. Мерките и дейностите/проектите, включени в него, са съобразени с местните специфики и имат за цел да подобрят достъпа до туристическите атракции на територията на общината, както и да ги популяризират сред посетителите и местното население.

Община Летница цели да се превърне в туристическа дестинация със съхранена природа и културна автентичност, предлагаща разнообразни възможности за активна почивка, занимания и преживявания на открито за хора с широк кръг от интереси и потребности.

Главна цел: Превръщане на туризма в община Летница в печеливш и атрактивен за инвестиции отрасъл на местната икономика, който осигурява приходи в общинския бюджет и създава допълнителна заетост.

Община Летница цели да се превърне в желана туристическа дестинация, като пълноценно се представят природните дадености, културно-историческото наследство, живите традиции и автентичен фолклор, чрез създаване на модерна визия за устойчиво развитие на сектора. Приоритет е постигането на устойчив растеж на туризма в общината, като се използват всички алтернативни форми:

- Селски туризъм;
- Екологичен туризъм;
- Ловен и риболовен туризъм;
- Културен туризъм;
- Спортен туризъм;
- Предлагане на атрактивни туристически пакети.

От съществено значение за постигане на поставената цел е:

- включването на Общината, местните общности, сдружения и инициативни групи в дейностите по опазване на природното и културно наследство;
- партньорството със съседни общини за разработване на общи туристически маршрути, обща реклама и изпълнение на проекти за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ).

Работата по постигане на тази главна цел е съсредоточена в следните три основни приоритета:

Приоритет А.: Подкрепа при разработването на туристически продукти;

Приоритет В.: Подобряване на туристическата инфраструктура;

Приоритет С.: Организация на туристическото предлагане.

Приоритет А.: Подкрепа при разработването на туристически продукти.

Тъй като разработването и реализацията на пазара на туристическите продукти следва да се извършва главно от частни фирми и организации, ролята на общината се състои основно в подкрепа за тяхното развитие, даване на насоки и съблюдаване спазването на принципите за развитие на туризма, посочени по-горе:

1. Идентифициране на местни или външни за общината фирми и организации, които имат интерес да разработват и предлагат на пазара продукти за алтернативен туризъм;
2. Създаване на благоприятни условия и оказване на подкрепа за разработването и реализацията на тези продукти;
3. Контрол по спазването на принципите за развитие на туризма в общината.

Приоритет В.: Подобряване на туристическата инфраструктура.

Работата по това направление касае главно изпълнението на основни функции на местната власт. Тук на първо място става въпрос за техническата инфраструктура, но също така и за местата за настаняване, за хранене и отдих и обкръжаващата среда. Съществено значение има осигуряването на достъпност.

Към техническата инфраструктура спадат електроснабдяването, водоснабдяването, канализацията, сметосъбирането и сметоизвозването. За пътната инфраструктура е важно не само състоянието на настилките, но и почистването на улиците, уличното осветление, паркингите, указателните табели и др. Съществен проблем в общината е липсата на регулярна връзка с обществен транспорт между населените места. Не е осигурена адекватна медицинска помощ, лекарски и зъболекарски услуги, аптека, с изключение на общинския център.

Положението със сигурността и обществения ред е сходно. Това се отнася и до пощенските услуги, банките, банкоматите и пр. Местата за настаняване, хранене и развлечения в общината са недостатъчни. Към обкръжаващата среда спада състоянието на фасадите в населените места, чистотата на улиците, публичните пространства и местата извън селищата, местата за отдих (беседки, пейки), както и цветната украса.

Целите в това направление са:

1. Поддържане и доизграждане на техническата инфраструктура в общината;
2. Осигуряване на адекватно медицинско обслужване и предоставяне на публични услуги в населените места извън общинския център;
3. Подобряване облика на населените места. Поддръжка и доизграждане на спортни и туристически съоръжения в селата;
4. Създаване на стимули за изграждане на места за настаняване и хранене, в съответствие с принципите за развитие на туризма в община Летница;

5. Осигуряване на достъпност до основните туристически обекти, според концепцията за универсалния дизайн.

Приоритет С.: Организация на туристическото предлагане.

Функциите и задачите на общинската администрация не могат да обхващат цялостно оперативното развитие на туристическата дейност и да управляват туристическото предлагане. Ролята на общината се състои в това да създаде необходимите за развитието на туризма рамкови условия и да насърчава и направлява това развитие според своите компетенции и възможности.

Туризмът в община Летница следва да се развива предимно на пазарно-икономическа основа с водеща частна инициатива, при поддържащо участие на общественния сектор.

За да се осигури устойчиво развитие на туризма и да се избегнат непрозрачните инвестиции, за да може развитието да се осъществява координирано и да се гарантира ефикасна реализация на туристическия продукт е необходимо наличието на подходяща организация. Затова и целите на настоящото направление са:

1. Осигуряване на координирано и съгласувано туристическо развитие на община Летница.

2. Единен маркетинг на туристическата дестинация „Летница“.

Съгласно Закона за туризма, общинските администрации имат статут на основни институции за развитието на туризма на местно ниво. Това се осъществява чрез програми за развитие на сектора, подпомагане на местното предлагане на пазара, ИТ обслужване на туристите, категоризация на туристически обекти, както и упражняването на контрол върху тяхната дейност. Общината разполага със законови правомощия по отношение на развитието на местната техническа и туристическа инфраструктура, планирането на туризма (и свързаното планиране на градските територии). В тази връзка, ролята на местната власт в областта на туризма трябва да бъде съобразена и да отчита интересите на туристическия бизнес, на местната общност и на институциите по съхранение на екологичните и културни паметници, както и на местните образователни и обучителни институции.

Провеждането на активна маркетингова политика за популяризиране на потенциала, дейности за налагане на имидж и марка на региона следва да бъдат реализирани и чрез съдействие и включване на местните заинтересовани страни.

Само по този начин може да се постигне разнообразяване на формите на туризъм, постигане на устойчивост и осигуряване на качествен и атрактивен туристически продукт.

Активизирането на общинския Туристически информационен център е ключов елемент от цялостната политика на общината за развитие на туризма. От една страна, той може да координира и да изпълнява ролята на медиатор между интересите и възможностите на общината и

местните заинтересовани страни, от друга - да способства за подобряване имиджа пред туристите – българи и чужденци, и за позициониране на туристическия продукт на пазара.

Специфични цели и мерки на програмата за развитие на туризма в общината са:

• Развитие на туризма с акцент върху алтернативните му форми на базата на интегрирани туристически продукти и услуги:

- Подобряване на туристическата инфраструктура;
- Съхраняване на околната среда;
- Организиране на събития с регионален, национален и международен обхват;
- Развитие на алтернативни форми на туризъм;

• Социализация и маркетизиране на културно-историческите активи:

- Подобряване маркетинга с цел популяризиране на община Летница като желана туристическа дестинация;

- Разработване на туристически продукти.

Очаквани резултати:

- Увеличаване на броя на туристите в общината;
- Увеличаване на приходите от туризъм;
- Изготвяне на пакет от туристически услуги предлагани на територията на общината;
- Подобряване на общата и туристическата инфраструктура;
- Подобряване състоянието на съществуващите атракции;
- По-добра информираност на посетителите относно туристическите обекти на територията на община Летница;
- Изграждане на нови екопътеки и места за пикник.

Финансовите средства за развитие на туризма в община Летница могат да бъдат от следните източници:

- Общински бюджет;
- Такси от категоризация на туристически обекти по реда на Тарифа за таксите, които се събират по Закона за туризма;
- Туристически данък, събиран по реда на Закона за местните данъци и такси;
- Глоби и други имуществени санкции, наложени по реда на Закона за туризма;
- Средства от външни източници - фондове на ЕС, донори, програми за финансиране на различни министерства;
- Дарения.

Анализът показва на първо място, че трябва да се преосмислят концептуално предлаганите продукти, в това число разнообразието и стандартът им за качество. Това определя и нагласите на туристите към региона като район за кратко и/или ваканционно пътуване. Преодоляването

на тези схващания изисква сериозни и активни действия не само по промотиране на региона, но и осигуряване на възможност за по-дълъг престой чрез предлагане на допълнителни атракции и създаване на нови маршрути, информация за потенциала на региона и не на последно място, осигуряване на достъп и безопасност на туристическите обекти. Това са ключовите елементи, които ще гарантират развитието на местно предприемачество в сферата на услугите, като паралелно с това ще се открият възможности за заетост в малките населени места.

Основният извод, който може да се направи е, че за да се реализират силните страни на община Летница посредством възможностите, са необходими съвместни, последователни и координирани действия между общината, партньорите и заинтересованите страни. Тези усилия ще се полагат при отчитане на техните интереси и изпълнение на целенасочени и обвързани (времево и финансово осигурени) действия за подобряване условията и нагласите на туристите към общината като туристическа дестинация. За целта, преди предприемане на всяка нова стъпка ще се прави оценка за спазването на основните принципи, залегнали в Програмата, а именно: **устойчивост, алтернативност, партньорство и достъпност.**

Програмата за развитие на туризма в община Летница е интегрирана изцяло в общата Програма за реализация на ПИРО Летница, като са отбелязани проектите и дейностите, които допринасят за развитието на туризма в общината. Проектите/дейностите включени в Програмата за реализация на ПИРО Летница имат комплексен характер и допринасят за едновременното постигане на различни цели – икономически, социални, екологични и т.н.

VIII. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ. РЕСУРСНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ.

Изменението на климата се отнася до промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време.

В световен мащаб изменението на климата вече е реалност и се очаква да продължи: температурите се повишават, режимът на валежите се измества, ледниците и снежната покривка се топят, а морското равнище се покачва. Екстремните метеорологични и климатични явления, водещи до опасни явления като наводнения и суши, ще стават все по-чести и интензивни в много региони. Уязвимостта и въздействията върху екосистемите, икономическите сектори, здравето и благосъстоянието на човека варират в различните части на Европа. Дори ако усилията в световен план за намаляване на емисиите се окажат ефективни, някои изменения на климата са неизбежни, поради което са необходими допълнителни действия за адаптиране към последствията от тях.

Изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления. През последните десетилетия тази честота в България се е увеличила значително. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са: екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша. Броят на смъртните случаи и жертвите, дължащи се на природни бедствия, е значителен, което показва уязвимост към метеорологичните условия и климата. Уязвимостта на населението и икономиката на България към въздействията на климатичните промени се усилва от относително високата степен на бедност в най-засегнатите райони, продължаващата концентрация на населението на страната в няколко индустриални и градски района и различните последици от прехода от държавно-контролирана икономика към свободна пазарна икономика. Все повече доказателства сочат, че икономическите загуби от бедствия, свързани с метеорологични и климатични условия, също нарастват.

Научните прогнози сочат, че средната температура ще се повиши между 1,8°C и 4°C до 2100 г., като покачането в Европа се очаква да бъде дори по-високо от прогнозната глобална средна стойност.

От гледна точка на очакваните промени в режима на валежите, вероятно е да има намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задават рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицират и потвърждават необходимостта от действия за АИК, както за цялата икономиката, така и на секторно ниво.

България се намира в един от регионите, които са особено уязвими към изменението на климата (предимно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и от нарастващата честота на свързаните с изменението на климата екстремни събития като суши и наводнения. Рисковете, причинени от събития, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета, както на национално, така и на местно равнище. В научната общност съществува консенсус, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления, като се очаква през следващите десетилетия в страната средната годишна температура на въздуха да се увеличи и да се променят типовете валежи.

Очаква се всички сектори на икономиката да бъдат засегнати от прогнозираните промени. Тези промени ще засегнат допълнително обществото и неговите граждани, както и икономиката като цяло. Ефектът от изменението на климата не засяга всички хора и територии еднакво, поради различните нива на експозиция, съществуващата уязвимост и адаптивните възможности

за справяне. Рискът е по-голям за секторите на обществото и бизнеса, които са по-малко подготвени и са по-уязвими.

Разбирането на пространственото разпределение на рисковете от изменението на климата е важно при разработването на подходящи и ефективни стратегии за местно адаптиране.

Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия.

Стратегическите документи в областта на околната среда на национално и европейско ниво поставят общи цели и редица изисквания, свързани с изменението на климата и адаптацията към климатичните промени, които са интегрирани в процеса на планиране на регионалното и пространствено развитие като са съобразени с характерните особености и проблеми на общината. Основната цел е да се определи до колко и по какъв начин процесите на регионалното и пространствено развитие влияят върху състоянието на околната среда и качеството на живот в определена територия, какви са основните проблеми и възможните мерки за тяхното решаване, какви дейности и съответно ресурси ще бъдат необходими за това през съответния период на планиране.

Крайната цел е природната среда, сградите и инфраструктурите, здравеопазването и спешната помощ, както и ключовите икономически сектори да станат не само устойчиви на рисковете, но и готови да се възползват максимално от възможностите.

Действията за адаптиране ще бъдат насочени към изграждане на устойчивост на обществото и бизнеса, които са в състояние да вземат своевременни и добре информирани решения, за да се справят с предизвикателствата и възможностите, които представляват промените в климата, повишаване на осведомеността, институционално развитие и изграждане на капацитет и интегриране на адаптацията към изменението на климата в секторните политики.

Повишаването на осведомеността и общото образование относно изменението на климата, наред с всичко останало, е съществено предварително условие за добра адаптация.

Интегрирането на съображенията за изменението на климата в секторните политики е инструмент за разпределение на финансовите ресурси, както за мерките за смекчаване, така и за адаптацията.

Необходими ще са, както публични, така и частни средства, като публичните ще бъдат за политиките, свързани с осигуряване на устойчиви на изменението на климата обществени блага (например инфраструктура) и подпомагане на уязвимите групи. За периода 2021-2027 г. 25 % от бюджета на Европейските структурни фондове ще се използва за действия, свързани с изменението на климата, включително адаптация.

Необходимо е целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

• **Мерки за ограничаване** изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект):

- Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради;
- Използването на възобновяеми енергийни източници;
- Развитие на „зелена икономика“, чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи;
- Сътрудничество между образование и производство;
- Насърчаване на научните изследвания, технологичното развитие и иновациите (проучване на нови сортове култури, иновации в управлението на ресурсите на ниво стопанство, провеждане на научни изследвания, подобряване на технологиите за култивация на риба и аквакултури, информация за климата и системи за ранно предупреждение, изследвания за по-добро разбиране на взаимодействието изменение на климата-рибарство/аквакултури, наблюдение и мониторинг на аквакултурите);
- Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии;
- Поддържане на биоразнообразието, генетичното разнообразие и устойчивост на горите;
- Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство;
- Адаптиране на управлението на природните ресурси (увеличаване на трайните насаждения, защита на почвата, поддържане на структурата на почвата, увеличаване на запасите от органични вещества в почвата, използване на машини/технологии за култивация, подобряване управлението на водите, поддържане/подобряване на местообитания на аквакултурите);
- Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедното движение;
- Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове;
- Подобряване на системата за управление на отпадъците;
- Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии;
- Рекултивация на нерегламентирани замърсявания;
- Ускорена газификация за битови, производствени и публични потребители;
- Изграждане на ПСОВ;

- Подобряване на управлението за адаптация на водната инфраструктура. Адаптиране на проектирането и строителството (преглед и актуализиране на нормите за проектиране и строителство);
- Подобряване проводимостта на речните легла;
- Стопанисване на речните легла в границите на урбанизираната територия;
- Превантивен контрол за състоянието на защитните диги;
- Засилен контрол върху запалването на стърнищата.

• **Мерки за адаптация** към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се в следствие климатичните изменения):

- Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения;
- Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежи;
- Изграждане на съоръжения за защита и ранно известяване при горски пожари;
- Селектиране на сухоустойчиви култури и използването им в земеделието;
- Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове;
- Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии.
- Изграждане на капацитет за адаптация (обучение по отношение на изменението на климата, действия за разпространение на знанията, придобиване на нови знания, разработка/усъвършенстване на системите за мониторинг и оценка);
- Подобряване на осведомеността, познания за адаптация към изменението на климата за местните земеделски производители;
- Повишаване на осведомеността относно изменението на климата и въздействието му върху сектор – туризъм, с информация за адаптацията към изменението на климата; ангажиране с по-широко разпространение на знания по отношение на адаптацията сред предприемачите; въвеждане на обучение в областта на изменението на климата в учебните програми на училищата и университетите; разработване на видео материали; организиране на семинари за повишаване на осведомеността; разработване на туристически показатели, чувствителни към изменението на климата; разработване на показатели за изменението на климата, релевантни за туристическия сектор);

- Развитие на устойчиви институции, способни да осигуряват политика за адаптация за изменение на климата на всички равнища. Организиране на хоризонтална координация между съответните органи и управлението на риска от бедствия;
- Подобряване на сътрудничеството между националните, регионалните и местните власти;
- Изграждане на капацитет за управление на риска от бедствия и за реагиране при извънредни ситуации, осигуряване на модерно оборудване и финансова подкрепа; предоставяне на подходяща и актуализирана информация; осведоменост, ангажираност, познания.

Климатични фактори – глобалното затопляне, природните бедствия, както и рисковите територии, заемат важно място в разработваните концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия.

Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В плана е описано състоянието на компонентите на околната среда. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Проблемите на околната среда са пряко застъпени и в стратегическата част на ПИРО за развитие на общината и по-специално в мерките към Приоритет 3: Целенасочено развитие на туризма. Опазване на околната среда за по-добро качество на живот.

IX. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 ГОДИНА.

Наблюдението на Плана за интегрирано развитие на Община Летница се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на изпълнението, и на прилаганата политика за местно развитие. За осъществяване и постигане на целите на наблюдението се **изгражда система за наблюдение на ПИРО**, която обхваща:

- 1) източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализ на информацията;
- 2) система от индикатори за наблюдение;
- 3) органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- 4) системата за докладване и осигуряване на информация и публичност.

Системата от индикатори за наблюдение служи за наблюдение изпълнението на ПИРО и за оценка на постигната ефективност и ефикасност. Системата отчита напредъка и

степената на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики въз основа на събраната обективна информация и данни.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО Летница за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите ([виж Приложение № 3](#)). За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана. При наличие на достатъчно информация и данни на периодична база могат да се определят и междинни стойности на индикаторите по ключови приоритети.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степената на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

Индикаторите за наблюдение обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. Системата от индикатори е структурирана в две основни направления, напълно удовлетворяващи Методическите указания на МРРБ – индикатори за продукт и индикатори за резултат. Съвместно, двата типа индикатори позволяват да се определи степената на постигане на целите и приоритетите, заложен в ПИРО Летница. Допълнително в Методическите указания са регламентирани специфични индикатори, които са свързани с определяне в плана на приоритетни зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие). Чрез тях се оценява приносът на интервенциите, както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите, те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степената на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Типа индикатор, който се прилага към съответния приоритет или цел зависи от конкретиката на формулираните цели, приоритети и мерки в съответния ОПР.

Най-общо индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат – по отношение на целите. Въпреки това е възможно за даден приоритет да се формулира, както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат. Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на целите. Индикаторите за продукт измерват и постигането на мерките, но не е задължително да се формулират за всяка отделна мярка, дейност или проект – включването на индикатори по отношение на мерките зависи от конкретната ситуация.

За приоритетите и мерките, свързани с определените в плана приоритетни зони за въздействие следва да се определят отделни самостоятелни индикатори, чрез които да се оцени приносът на интервенциите, както към развитието на конкретната територия в рамките на зоната, така и към развитието на цялата община.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината. Основните участващи структури и форми на комуникация при наблюдението и оценката на ПИРО са регламентирани в ЗРР и правилника за неговото прилагане.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на ПИРО.

Кметът на общината организира наблюдението на ПИРО. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет. Неразделна част от процедурата е изпращането на доклада до председателя на областния съвет за развитие.

Общинската администрация активно се включва във всички етапи на разработването и реализацията на ПИРО. Ролята ѝ е да осъществява необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Общинската администрация подпомага кмета и общинският съвет през целият процес на наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие. По целесъобразност, кметът на общината, може да формира Оперативна работна група за наблюдение на плана. Работната група осъществява:

- Текущо наблюдение на изпълнението на плана за развитие;

- Събира и систематизира оперативната информация по заложените индикатори;
- Информира периодично кмета на общината за постигнатия напредък по изпълнението на плана;
- Подпомага кмета при съставянето на годишните отчетни доклади;
- Осигурява информационно и документално работата на общинския съвет при разглеждането на въпроси, свързани с плана;
- Следи действията по организацията и разработването на междинна и последваща оценка на плана и предлага решения, изведени от съответните оценки;
- Обсъжда и инициира промени в Програмата за реализация на ПИРО, включително и промени на финансовите параметри и източниците на финансиране.

Задължително е въвличането на **институциите**, предоставящи нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, РИОСВ, Регионална здравна инспекция, Регионално управление на образованието, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, както и други групи лица, определени в комуникационната стратегия.

За набиране на изходните стойности на избраните индикатори са използвани различни източници на надеждна информация: НСИ – данни от текущата статистика; Дирекция „Бюро по труда“; Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН); експлоатационните дружества.

Основна дейност по наблюдението на ПИРО е изготвянето на годишни доклади за неговото изпълнение, които се представят на широката общественост. Изводите от тях са основа за изготвянето на междинна и последваща оценки на ПИРО, както и аргумент за актуализирането му, при необходимост.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от общински съвет.

Съществена функция на ОбС и кмета е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията, поддържащи процеса по наблюдение на ПИРО.

Препоръчително е докладите да бъдат предварително структурирани и отчетните данни да се поднасят систематизирано в съответствие с приоритетите и мерките от плана, за да се осигури необходимият паралел и сравняемост. Оценката за изпълнението на интегрирания план се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните от изходното състояние и базисният сценарий. Освен обективните технически и финансови резултати е необходимо да се отчетат и неподлежащите на количествена оценка резултати и косвените ефекти. В резултат на оценката са допустими възможни промени в някои от целите и останалите параметри на плана или в инструментите за неговото изпълнение. Източници на информация и данни през жизнения цикъл на плана са други методически и работни документи като:

- Отчетна и работна документация, свързана с разработването, кандидатстването и управлението на проекти, финансирани и съфинансирани от европейски и национални програми и фондове;

- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи с партньорите и заинтересованите страни, тематично свързани с изпълнението на плана за интегрирано развитие;

- Проектна и работна документация;

- Статистически справочници и публикации на националния статистически институт и Териториалното статистическо бюро;

- Секторни и оперативни стратегии и програми;

- Анкетни проучвания и изследвания.

Актуализация на Плана за интегрирано развитие се извършва на база на анализа и оценката, изведени от Междинната оценка на плана, която е нормативно определена за средата на плановия период. Допустима е частична актуализация в оперативен порядък, вследствие на съществени промени на социалните и икономическите условия в общината, промени в националното и европейското законодателство, при съществени промени в стратегически документи и програми. Действията по публичното оповестяване на резултатите и социалната отговорност на администрацията не представляват критичен момент и не подлежат на съмнение. При наличието на съвременни информационни и комуникационни технологии информирането на обществеността и на заинтересованите страни се осъществява изключително бързо и навременно. Всеки граждански и икономически субект има възможност да се информира, чрез посещения на официалната интернет страница на общината (поддържа се в актуално състояние), чрез публикации в пресата и електронните медии. Като допълнение на тези източници е възможно кметът на общината да организира периодични публични обсъждания на годишните отчети, този вид събития притежават предимството на непосредствената обратна връзка (гражданите могат да задават въпроси и да искат отговори, да дават мнения и да изразяват собствени становища).

Ефективното провеждане на процеса по отчетност и осигуряване на публичност и прозрачност е гаранция за успешната реализация на плана за развитие, респ. за ползите от неговото изпълнение. Една от основните цели на този процес, който е неотменим компонент на плана за развитие, е задоволяване на обществените потребности от информация на определени групи от заинтересованите страни - граждани, бизнес субекти, предприемачи, потенциални инвеститори, контролни органи. В тази връзка, целият отчетен процес - от улавянето и регистрирането на съответните данни, до обобщаването им в отчетните документи, следва да е ориентиран към най-пълното и всеобхватно удовлетворяване на тези интереси. Това е и начинът, по който се осигурява достатъчна степен на прилагане на принципите за публичност и откритост. Комуникационната стратегия (Част IV от Плана за развитие) е изцяло достъпна и възможна за изпълнение на технологията за идентифициране на заинтересованите страни и осигуряването на пълна прозрачност.

X. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА, СЪГЛАСНО УСЛОВИЯТА НА ЧЛ. 32 ОТ ЗРР.

Съгласно Методическите указания за разработване на ПИРО и съгласно чл. 32 от ЗРР, по преценка на кмета може да бъде извършена предварителна оценка за социално икономическото въздействие на плана. ПИРО на община Летница е разработен при спазване на всички изисквания на българската и европейската нормативна уредба. По тази причина, не е необходимо да бъде изготвена предварителна оценка на ПИРО.

XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

Планът за интегрирано развитие на община Летница за периода 2021-2027 г. е разработен в съответствие с препоръките на Методическите указания за разработване и прилагане на плановете за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Интегрирана териториална стратегия за развитие на СЗР за периода 2021 - 2027 г., Национална програма за развитие България 2030 г.

Стратегическият документ отговаря на националната политика в областта на регионалното развитие и съответства на приоритетите на Европейската регионална политика.

Заложените конкретни приоритети, цели и мерки на ПИРО кореспондират с формулираната цялостна визия за развитието на общината и превръщането ѝ в среда на устойчив и приобщаващ растеж.

Дефинираните цели на настоящия ПИРО отразяват местните потенциали за развитие и са съсредоточени върху решаването на конкретните проблеми на община Летница, а приоритетите са фокусирани върху нейните конкурентни предимства. Във връзка с това трябва да се отбележи, че документът е подготвен с активното участие и партньорство на местните общности и заинтересовани страни, особено що се отнася до определянето на неговите цели и приоритети, като е осигурена максимална прозрачност и съгласуваност при изготвянето на плана, в съответствие с разработената комуникационна стратегия.

Предвидените проекти за изпълнение са съобразени с разполагаемите финансови ресурси, като във финансовата индикативна таблица е спазен изцяло принципът на съфинансиране и допълняемост на бюджетните ресурси на община Летница със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

Системата от индикатори за оценка напредъка на изпълнението на стратегическия документ включва ясни, адекватни и измерими индикатори, даващи възможност за всеобхватна и задълбочена оценка на изпълнението на плана и позволяващи да се изготвят качествени междинна и последваща оценки на плана за определяне на социално-икономическото му въздействие.

Планът за интегрирано развитие на община Летница 2021-2027 г. има характер на отворен документ, който може да се актуализира в съответствие с динамично променящите се условия и фактори, което изисква активна дейност на всички заинтересовани участници и създаването на добра организация и координация за неговото изпълнение.